

Rijksinpassingsplan Stikstofbuffer Heiligerlee

Winning, transport en opslag van stikstof in de gemeenten
Menterwolde en Oldambt

17 februari 2010

Dit rapport omvat:

Het vaststellingsbesluit
De plantoelichting (plus bijlagen)
De planregels

Dit rapport heeft de volgende bijlagen:

De verbeelding (de 'plankaart')
Een CD-ROM met achtergrondrapporten

VASTSTELLINGSBESLUIT

BESLUIT RIJKSINPASSINGSPLAN STIKSTOFBUFFER HEILIGERLEE

De Minister van Economische Zaken en de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

overwegende, dat het ten behoeve van de realisatie van een stikstofinstallatie, een stikstofleiding, een stikstofopslaglocatie, een mengstation en enkele gasleidingen, met bijbehorende werken, in de gemeenten Menterwolde en Oldambt noodzakelijk is een planologische regeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening (hierna Wro) te treffen;

dat, gelet op de wenselijkheid van efficiënte en effectieve procedures, in artikel 39b van de Gaswet en artikel 141a van de Mijnbouwwet, voor zover hier van belang, is bepaald dat ten behoeve van de realisatie van energie-infrastructuur als de onderhavige, in beginsel de procedures, bedoeld in artikel 3.28 en 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel a, Wro van toepassing zijn;

dat de Minister van Economische Zaken bij besluit van 7 oktober 2009, op grond van artikel 39b, derde lid, van de Gaswet en artikel 141a, derde lid van de Mijnbouwwet, heeft bepaald dat ten behoeve van het onderhavige project de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel b, Wro van de toepassing is;

dat omtrent het voorontwerp inpassingsplan overleg is gevoerd met de betrokken gemeenten, de provincie Groningen, het waterschap Hunze en Aa's, de VROM Inspectie, de minister van Defensie, de Brandweer Regio Groningen, TenneT TSO, en N.V. Waterbedrijf Groningen;

dat de planologische regeling van de stikstofinstallatie, een stikstofleiding, een stikstofopslaglocatie, een mengstation en enkele gasleidingen, met bijbehorende werken, gelet op de nationale belangen, de komende jaren veilig gesteld moet worden;

dat het derhalve gewenst is om een termijn als bedoeld in artikel 3.28, vijfde lid, Wro te bepalen tot welke datum de betrokken gemeenteraden en provinciale staten van Groningen niet bevoegd zijn om voor de betrokken gronden een bestemmingsplan of provinciaal inpassingsplan vast te stellen;

dat er, gelet op het bepaalde in de artikelen 6.12, tweede lid, aanhef en onderdeel a, en 6.24 Wro in samenhang met artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening, een overeenkomst is gesloten tussen Gasunie en de Staat over het verhaal van kosten die samenhangen met grondexploitatie en dat het daarom niet noodzakelijk is ten behoeve van het inpassingsplan een exploitatieplan vast te stellen;

dat het ontwerp van het onderhavige besluit met bijbehorende stukken van 12 november tot en met 23 december 2009 voor een ieder ter inzage heeft gelegen;

dat gedurende deze termijn één zienswijze naar voren is gebracht;

onder verwijzing naar de toelichting bij het inpassingsplan, waarin een motivering van de te nemen besluiten, alsmede een uitgebreide beschrijving van het inpassingsplan en de hieraan ten grondslag liggende onderzoeken, zijn opgenomen;

gelet op het bepaalde in de artikelen 3.28 en 3.35 Wro;

BESLUITEN:

Artikel 1

Het Inpassingsplan Stikstofbuffer Heiligerlee wordt vastgesteld.

Artikel 2

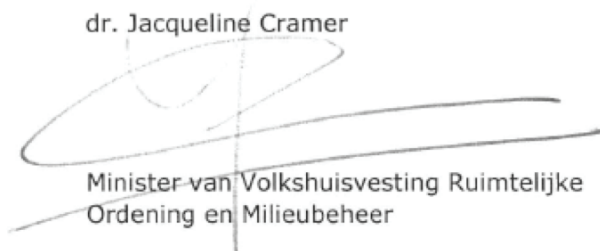
1. De gemeenteraden van de gemeenten Menterwolde en Oldambt en provinciale staten van Groningen zijn gedurende een periode van 3 jaren na de vaststelling van dit inpassingsplan niet bevoegd een bestemmingsplan, dan wel een inpassingsplan, vast te stellen voor de gronden waarop dit inpassingsplan betrekking heeft.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien een gemeenteraad een bestemmingsplan vaststelt of provinciale staten een inpassingsplan vaststellen dat voorziet in de stikstofinstallatie, een stikstofleiding, een stikstofopslaglocatie, een mengstation en enkele gasleidingen, met bijbehorende werken, zoals neergelegd in het inpassingsplan, genoemd in artikel 1.

Artikel 3

Er wordt geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 Wro vastgesteld.

Maria J.A. van der Hoeven

Minister van Economische Zaken

dr. Jacqueline Cramer

Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer

PLANTOELICHTING

Inhoudsopgave

1	Inleiding	11
1.1	Aanleiding	11
1.2	Nut en urgentie	12
1.3	Vigerende bestemmingsplannen	13
1.4	Het rijksinpassingsplan en rijkscoördinatieregeling	13
1.5	Milieu-effectrapportage (m.e.r.)	14
1.6	Leeswijzer	14
2	Bestaande situatie	15
2.1	Inleiding	15
2.2	Bestaande situatie stikstofinstallatie	15
2.3	Bestaande situatie stikstofleidingtracé	15
2.4	Bestaande situatie stikstofopslaglocatie	15
3	Projectbeschrijving	17
3.1	Inleiding	17
3.2	Stikstofinstallatie	17
3.3	Leidingen	18
3.4	Stikstofopslaglocatie	18
3.5	De aanleg	18
4	Locatie- en tracékeuze	19
4.1	Algemeen	19
4.2	Stikstofopslaglocatie	19
4.3	Stikstofinstallatie	21
4.4	Het leidingtracé	26
5	Beleid	27
5.1	Inleiding	27
5.2	Rijk	27
5.3	Provincie Groningen	34
5.4	Gemeente Menterwolde	37
5.5	Gemeente Oldambt	40
6	Gevolgen voor het milieu en andere belangen	43
6.1	Inleiding	43
6.2	Bodem en water	43
6.3	Natuur	50
6.4	Geomorfologie, cultuurhistorie en visueel-ruimtelijke kenmerken	50
6.5	Archeologie	51
6.6	Externe veiligheid	53
6.7	Hinder	55
7	Juridische planbeschrijving	59
7.1	Inleiding	59
7.2	Juridische basis van de rijkscoördinatieregeling	59
7.3	Coördinatie uitvoeringsbesluiten	60
7.4	Toelichting op de opzet van het rijksinpassingsplan	60
7.5	Plangebied	61
7.6	Toelichting op de bestemmingen	61
8	Uitvoerbaarheid	63
8.1	Economische uitvoerbaarheid	63
8.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	63

9	Overleg	65
9.1	Inleiding.....	65
9.2	Vooroverleg artikel 3.1.1 Bro.....	65
9.3	Overleg artikel 3.28 Wro.....	73
9.4	Zienswijze Waterschap Hunze en Aa's	73

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

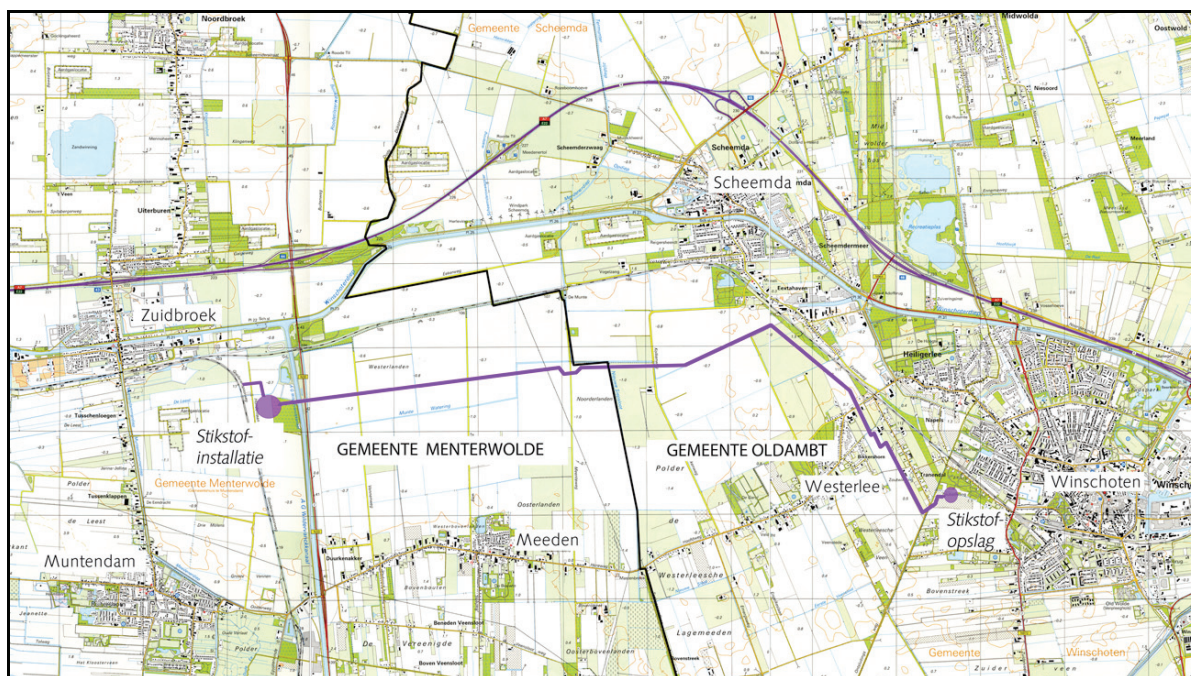
Voorliggend inpassingsplan is opgesteld ten behoeve van het voornemen van Gasunie om de capaciteit voor het bijmengen van stikstof uit te breiden. De stikstof zal gewonnen worden in een nieuw te bouwen stikstofinstallatie in Zuidbroek (gemeente Menterwolde). In deze stikstofinstallatie zal stikstof uit de lucht worden gehaald, en geschikt gemaakt worden voor de toepassing in aardgas. Door middel van een nieuw aan te leggen 16" (inch) transportleiding zal de stikstof getransporteerd worden naar een stikstofopslaglocatie, waar de stikstof wordt opgeslagen. De stikstofleiding loopt van de stikstofinstallatie in Zuidbroek (gemeente Menterwolde), door het buitengebied ten zuiden van Scheemda (gemeente Oldambt) naar de stikstofopslaglocatie in Winschoten (gemeente Oldambt). Voor de opslaglocatie zal een zoutcaverne worden gebruikt. Een impressie van de ligging van de stikstofinstallatie, het leidingtracé en de stikstofopslaglocatie is opgenomen in figuur 1.

Initiatiefnemer

De initiatiefnemer voor het realiseren van de nieuwe stikstofleiding is N.V. Nederlandse Gasunie uit Groningen.

Bevoegd gezag

Het onderhavige plan is een rijksinpassingsplan. Dit wordt vastgesteld door de Ministers van Economische Zaken (EZ) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Het plan wordt na vaststelling geacht deel uit te maken van het gemeentelijke bestemmingsplan.

Figuur 1 Het tracé en de installaties voor de winning en opslag van stikstof

1.2 Nut en urgentie

Het gehele project omvat (in grote lijnen) vier onderdelen:

- een stikstofinstallatie in Zuidbroek (gemeente Menterwolde)
- een stikstofopslaglocatie in Winschoten (gemeente Oldambt)
- een stikstofleiding tussen de stikstofinstallatie en de stikstofopslaglocatie
- drie aardgasleidingen vanaf de stikstofinstallatie naar het hoofdtransportleidingennetwerk (HTL-netwerk)

Het proces dat zich in deze installaties afspeelt ziet er in grote lijnen als volgt uit:

- In de stikstofinstallatie wordt stikstof uit de lucht gewonnen.
- Via de stikstofleiding wordt de stikstof vervoerd naar de stikstofopslaglocatie, waar het opgeslagen blijft totdat deze nodig is.
- Als de stikstof nodig is, wordt deze via dezelfde pijpleiding terug getransporteerd naar de stikstofinstallatie waar de stikstof wordt gemengd met hoogcalorisch gas dat vanuit het HTL-netwerk wordt aangevoerd. Het zo ontstane laagcalorische gas wordt vervolgens via het HTL-netwerk weer afgevoerd naar de rest van het land.

Door de historisch sterk ontwikkelde gasinfrastructuur, vanwege de vondst van het Groningen gas en het zogenoemde 'kleine velden beleid' (zie bijlage 1, begrippenlijst), heeft Nederland een unieke en sterke positie in de gasvoorziening van Noordwest-Europa.

Een efficiënt werkende gasmarkt heeft een transportsysteem nodig dat voldoende capaciteit heeft om het gas van diverse aanbieders bij de afnemers te brengen, zowel in Nederland als aan de grenzen van Nederland. Op grond van de Gaswet dient de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, dochter Gas Transport Services B.V. (GTS) van Gasunie, te beschikken over voldoende capaciteit voor het transport van gas om te voorzien in de totale behoefte, nu en in de toekomst. GTS creëert hiermee de randvoorwaarde voor de aanvoer en doorvoer van gas.

In 2005 is reeds gebleken dat er een grote behoefte ontstaat aan extra transportcapaciteit, bovenop de beschikbare transportcapaciteit, door de groeiende vraag naar gas, de afname in het binnenlandse aanbod en de toenemende doorvoer door Nederland voor de internationale markt.

De laatste jaren wordt relatief veel gas geïmporteerd. Geïmporteerd gas heeft andere eigenschappen dan Nederlands ('Groninger') gas en kan niet zomaar in Nederlandse huishoudens worden gebruikt. Daarvoor moet het worden aangepast van zogenoemd 'hoogcalorisch' naar 'laagcalorisch' gas. Dat gebeurt door aan het hoogcalorische aardgas stikstof toe te voegen. Gasunie zal ook in de toekomst veel te maken krijgen met hoogcalorisch gas, mede door import uit Rusland en gas uit LNG terminals. Om het hoogcalorische gas te kunnen omzetten naar laagcalorisch gas dat door huishoudens kan worden gebruikt, dient Gasunie de beschikking te hebben over voldoende stikstof.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de verschillende onderdelen van het project; de stikstofinstallatie, de stikstofleiding en de aardgastransportleidingen en de stikstofopslaglocatie.

Urgentie

De permanente behoefte aan stikstof ontstaat naar verwachting al in september 2011, omdat het geïmporteerde gas dan vooral zal bestaan uit hoogcalorisch gas waar stikstof aan toegevoegd moet worden om het geschikt te maken voor de Nederlandse markt. Het is echter niet te verwachten dat de stikstofinstallatie met het mengstation vóór september 2012 operationeel zal zijn. Voor deze eerste periode (van 1 jaar) is een oplossing gevonden in de levering van stikstof door Gas-Terra. Deze levering is voor na september 2012 echter niet gegarandeerd. Om te verzekeren dat voldoende laagcalorisch gas kan worden geleverd aan huishoudens voor de tijd na september 2012, dient de stikstofinstallatie en de bijbehorende voorzieningen zoals de stikstofopslaglocatie en de leiding vanaf die tijd operationeel te zijn.

Het meeste gas dat vanuit het buitenland geïmporteerd wordt, komt via Noord-Nederland het land binnen. De belangrijkste plek waar gas voor de export Nederland verlaat, ligt in het zuidwesten van Nederland. Daarom wordt een nieuwe leiding van noordoost naar zuidwest Nederland aangelegd. De totale uitbreiding van het leidingennetwerk valt onder de projectnaam 'Noord-Zuid project'. Dit project is voor voorliggende plan van belang omdat een deel van de stikstofleiding gebundeld met de leiding van het Noord-Zuid project kan worden gerealiseerd.

1.3 Vigerende bestemmingsplannen

1.3.1 Gemeente Menterwolde

Voor zover het tracé gelegen is in de gemeente Menterwolde, doorkruist het twee vigerende bestemmingsplannen:

- a. Het bestemmingsplan Buitengebied Muntendam. Dit betreft de stikstofinstallatie en het eerste deel van de gasleidingbundel die vanaf de installatie naar het westen loopt. Dit bestemmingsplan is vastgesteld op 12 maart 1998 en is op 27 oktober 1998 (grotendeels en voor zover voor dit inpassingsplan van belang) goedgekeurd door Gedeputeerde Staten;
- b. Het bestemmingsplan Buitengebied Meeden en Zuidbroek/Noordbroek. Ook dit plan is vastgesteld door de gemeenteraad op 12 maart 1998 en (grotendeels en voor zover voor dit inpassingsplan van belang) goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 27 oktober 1998.

1.3.2 Gemeente Oldambt

In de gemeente Oldambt is het tracé van de stikstofleiding gelegen in een viertal bestemmingsplannen. Van de voormalige gemeente Scheemda zijn dit:

- a. Het bestemmingsplan Westerlee. Dit bestemmingsplan werd vastgesteld door de gemeenteraad (van de gemeente Scheemda) op 6 april 1989 en is goedgekeurd door GS op 1 december 1989. Voor dit gebied ligt (medio 2009) een voorontwerp bestemmingsplan ter inzage.
- b. Bestemmingsplan buitengebieden, vastgesteld op 14 april 1988 en goedgekeurd op 6 december 1988.
- c. Partiële herziening bestemmingsplannen buitengebieden Scheemda, Midwolda en Nieuwolda, goedgekeurd door GS op 7 september 1999.
- d. Bestemmingsplan gascompressorstation Scheemda en omgeving en partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebieden, vastgesteld door de gemeenteraad op 30 oktober 2008.
- e. Bestemmingsplan Heiligerlee en Westerlee, vastgesteld op 16 december 2009.

In de voormalige gemeente Winschoten doorkruist het tracé één bestemmingsplan: het bestemmingsplan Winschoten Lanengebied 1990. Dit plan is vastgesteld op 30 januari 1991 en is goedgekeurd door GS op 4 juni 1991. Voor dit gebied wordt (medio 2009) een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

1.4 Het rijksinpassingsplan en rijkscoördinatie­regeling

Het voorliggende plan is een rijksinpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro). Dat voor het onderhavige project een rijksinpassingsplan wordt vastgesteld en niet een regulier bestemmingsplan volgt uit artikel 39b van de Gaswet en artikel 141a van de Mijnbouwwet.

Een rijksinpassingsplan heeft de status van een bestemmingsplan maar wordt vastgesteld door het rijk, in dit geval door de Ministers van EZ en van VROM. In een rijksinpassingsplan wordt de bestemming van de betrokken gronden bindend bepaald. Na vaststelling wordt het plan geacht deel uit te maken van de bestemmingsplannen waarop het plangebied betrekking heeft.

Naast deze ruimtelijke besluitvorming wordt voor het onderhavige project ook de zogeheten uitvoeringsmodule van de rijkscoördinatie­regeling toegepast: de gecoördineerde voorbereiding van de uitvoeringsbesluiten. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 7.

1.5 Milieueffectrapportage (m.e.r.)

In geval van grootschalige projecten dient in sommige gevallen een m.e.r.-procedure gevolgd te worden. Een m.e.r. is verplicht bij de bouw van bijvoorbeeld een chemische installatie of de aanleg van een pijpleiding voor gas of olie. Volgens het Besluit m.e.r. 1994 is het verplicht om voor een rijksinpassingsplan een m.e.r.-procedure te doorlopen als de activiteit waarvoor het plan wordt opgesteld genoemd wordt in kolom 1 van de tabellen in onderdeel C en onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. en het plan genoemd wordt in kolom 3 of 4 van die tabellen.

De winning en de opslag van stikstof worden niet genoemd in onderdeel C of D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. en zijn daarom niet m.e.r.-plichtig. Bezien is nog of de opslag van stikstof in de diepe ondergrond m.e.r.-plichtig zou kunnen zijn op grond van onderdeel D nummer 17.2 dat spreekt over dieptebooringen of wijziging van de bestaande dieptebooringen. Van een nieuwe dieptebooring is in deze zaak geen sprake: er wordt een bestaande dieptebooring gebruikt. Omdat het bestaande boorgat niet wordt uitgebreid of de dieptebooring anderszins wijzigt is dit onderdeel van het Besluit m.e.r. niet van toepassing.

Verder is de wijziging van het gebruik van de zoutcaverne (van zoutwinning naar stikstofopslag) niet van zodanige aard dat een m.e.r. nodig wordt geacht. Wel is een grondige veiligheidsstudie gevraagd die door Gasunie is opgesteld. De resultaten daarvan zijn tevens verwoord in dit inpassingsplan, onder paragraaf 4.2 (locatiekeuze) en 6.2 (externe veiligheid).

Het besluit over het tracé van de gas- en stikstofleidingen zijn niet m.e.r.-plichtig omdat hun lengte daarvoor te gering is (categorie 8.1 en 8.2 van de D-lijst).

Overigens is ten behoeve van dit plan wel onderzoek verricht op een groot aantal terreinen dat normaal gesproken ook in een m.e.r.-procedure aan bod zou komen. De uitkomsten hiervan zijn beschreven in hoofdstuk 6 van de plantoelichting.

1.6 Leeswijzer

Deze plantoelichting is als volgt opgebouwd; in hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de bestaande ruimtelijke situatie van het plangebied en de directe omgeving. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op de verschillende onderdelen van het project. De keuze voor het tracé en de plaatsing van de stikstofinstallatie en de stikstofopslaglocatie worden kort verwoord in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op het van toepassing zijnde beleid. In hoofdstuk 6 wordt een samenvatting gegeven van de uitgevoerde onderzoeken en de conclusies. Hoofdstuk 7 geeft een toelichting op de juridische regeling. De uitvoerbaarheid wordt kort verwoord in hoofdstuk 8. In hoofdstuk 9 zijn de resultaten verwoord van het overleg in het kader van artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) en de zienswijzenprocedure.

In bijlage 1 is een verklarende woordenlijst opgenomen. Bijlage 2 bevat informatie over de aanleg en het onderhoud van de leiding. Bijlage 3 bevat de zienswijze van het waterschap op het ontwerpplan.

De bij het inpassingsplan behorende Cd-rom bevat de rapporten van alle uitgevoerde onderzoeken, alsmede de binnengekomen overlegreacties op het voorontwerp.

2 Bestaande situatie

2.1 Inleiding

Het voorliggende plan is gelegen in twee gemeenten (Menterwolde en Oldambt) in de provincie Groningen.¹ De omgeving van het plangebied kenmerkt zich door de agrarische activiteiten en het grotendeels open landschap. Er is zeer weinig (woon)bebouwing in de omgeving van het plangebied. Dit hoofdstuk gaat in op de omgeving en de ruimtelijke kenmerken van het plangebied.

2.2 Bestaande situatie stikstofinstallatie

Het huidige gebruik van de locatie voor de toekomstige stikstofinstallatie bestaat uit agrarische activiteiten (grasland). Het gebied wordt omringd door infrastructuur: ten noorden ligt de spoorlijn Groningen – Nieuweschans, ten westen een goederenspoorlijn. Ten oosten ligt het A.G. Wildervanckkanaal. Ook is er in de directe omgeving een aantal wegen gesitueerd, zoals de Hondenlaan aan de westzijde en de N33 aan de oostzijde. Ten noorden van de stikstofinstallatie ligt de rijksweg A7. Door de ontwikkelde infrastructuur in het gebied is het geschikt als ontwikkelingsgebied voor industrie. Het is dan ook de bedoeling van de gemeente Menterwolde het gebied te bestemmen voor grootschalige bedrijvigheid en industrie in de zwaardere categorieën. Hiertoe is de gemeente Menterwolde een samenwerking aangegaan met de gemeente Veendam (zie www.oostboog.nl, beeldkwaliteitsvisie Bedrijvenlocaties A7/N33 en Beeldkwaliteitsplannen Bedrijvenlocaties A7/N33).

Ten noorden van de locatie, en tevens ten noorden van de spoorlijn Groningen – Nieuweschans, is reeds een klein industrieterrein gesitueerd.

De locatie voor de stikstofinstallatie is gelegen in de gemeente Menterwolde.

2.3 Bestaande situatie stikstofleidingtracé

Het karakter van het landschap waar de stikstofleiding doorheen loopt wordt hoofdzakelijk bepaald door de landbouw (grasland). Het gebied ten oosten van de N33, waar de stikstofleiding doorheen zal lopen, is een zeer grootschalig open gebied met een rationele verkaveling. Er wordt een aantal wegen en waterwegen gekruist, zoals de Meenteweg en de Lagelaan. In de directe nabijheid van het tracé zijn geen gebouwen of woningen gesitueerd. Ter hoogte van de Hoofdweg en de Tranendalweg passeert de leidingstrook op vrij korte afstand enkele woonpercelen en agrarische bedrijven. Er is echter voldoende afstand tussen de bebouwing en de leidingstrook in acht gehouden, waardoor veiligheid en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden niet beperkt worden (zie paragraaf 6.6 voor een toelichting over externe veiligheid).

Verreweg het grootste deel van het stikstofleidingtracé is gelegen in de gemeente Oldambt.

2.4 Bestaande situatie stikstofopslaglocatie

Dit gebied kenmerkt zich onder meer door de bestaande zoutcavernes, waar door AkzoNobel zout wordt gewonnen. Deze locaties zijn doorgaans kleine verharde percelen (gemiddelde grootte circa 2000 m²) omgeven door een hekwerk. Vaak staat er een klein gebouw op. In de omgeving tussen Westerlee en Winschoten is een tiental van deze locaties te vinden (zie ook figuur 3 in hoofdstuk 4). De stikstofopslaglocatie zal worden gerealiseerd in één van de bestaande zoutcavernes, gelegen in de gemeente Oldambt.

¹ De gemeente Oldambt is per 1 januari 2010 ontstaan uit de gemeenten Reiderland, Scheemda, en Winschoten. Dit project ligt in de voormalige gemeenten Scheemda en Winschoten.

3 Projectbeschrijving

3.1 Inleiding

In voorgaande hoofdstukken is al in het algemeen ingegaan op het project. In dit hoofdstuk zal nader ingegaan worden op de verschillende planonderdelen; de stikstofinstallatie (paragraaf 3.2), de aan te leggen stikstof- en aardgasleidingen (paragraaf 3.3) en de stikstofopslaglocatie (paragraaf 3.4).

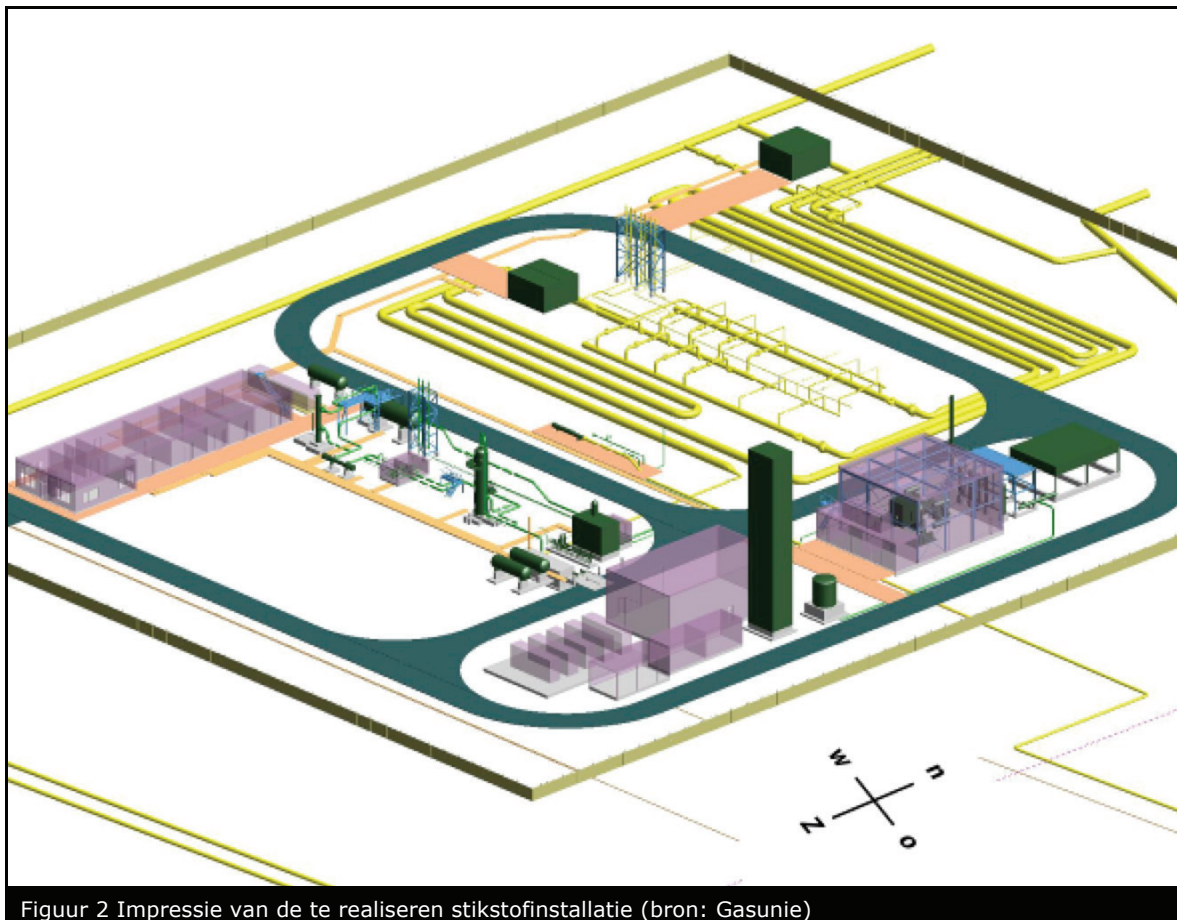
Op de achtergronden van de tracé- en locatiekeuzes wordt nader ingegaan in hoofdstuk 4.

3.2 Stikstofinstallatie

Het ruimtebeslag van de stikstofinstallatie is circa 4 hectare. De installatie zal bestaan uit een deels verhard terrein met daarop (verspreid op het terrein) een aantal bouwwerken:

- een luchtscheidingsinstallatie om lucht te scheiden in stikstof en zuurstof;
- een stikstofcompressor (waarmee de stikstof onder druk wordt gebracht);
- een mengstation om aardgas en stikstof te mengen;
- een drooginstallatie voor stikstof dat uit de stikstofopslaglocatie komt;
- een regelgebouw.

Figuur 2 geeft een artist-impression van de stikstofinstallatie weer. Het meest in het oog springende bouwwerk betreft de te realiseren destillatiekolom (coldbox), die onderdeel uitmaakt van de luchtscheidingsinstallatie. Deze kolom heeft een hoogte van ten hoogste 28 meter en een doorsnede van 3 à 4 meter.

Figuur 2 Impressie van de te realiseren stikstofinstallatie (bron: Gasunie)

Om het gehele terrein zal een hekwerk worden geplaatst ten behoeve van de veiligheid. Ook zal het terrein verlicht worden.

De luchtscheidingsinstallatie haalt stikstof uit de lucht. Dit gebeurt met een snelheid van 16.000 kubieke meter per uur, onder een druk van 7 bar. Deze stikstof wordt vervolgens (verder) onder druk gebracht en afgekoeld, zodat het kan worden getransporteerd naar de stikstofopslaglocatie. Daarvoor komt de stikstof uiteindelijk onder een druk van circa 162 bar te staan, bij een temperatuur van 45°C.

Als de stikstof later nodig is om bij te mengen bij hoogcalorisch gas, wordt deze uit de stikstofopslaglocatie teruggetransporteerd naar de installatie. Het transport tussen de installatie en de opslaglocatie gebeurt via dezelfde leiding (zie paragraaf 3.3). In de installatie bevindt zich tevens het mengstation. Hier wordt de stikstof gebruikt om hoogcalorisch gas om te zetten in laagcalorisch gas ('Groninger kwaliteit').

3.3 Leidingen

Vanaf de installatie zal een leidingbundel worden aangelegd van een drietal aardgasleidingen, de verbinding naar het hoofdgasleidingentransportnet (HTL-net). Deze leidingen hebben een diameter van 30" (1 leiding) en 36" (2 leidingen) en een druk van respectievelijk 66,2 bar en 70, 8 bar. De leidingen hebben een lengte van circa 100 meter. De leidingen zijn bedoeld voor de aan- en afvoer van hoogcalorisch en laagcalorisch aardgas.

De stikstofleiding tussen de stikstofopslaglocatie en de stikstofinstallatie heeft een diameter van 16", een druk van 170 bar en een lengte van circa 10 kilometer.

3.4 Stikstofopslaglocatie

De opslag van de gewonnen stikstof zal plaatsvinden in een bestaande zoutcaverne van AkzoNobel. In de provincie Groningen liggen diverse locaties waar AkzoNobel al decennia actief is met de winning van zout. Hierdoor ontstaan diep onder de grond grote zoutcavernes, waar het zout verwijderd is. Deze ruimtes kunnen gebruikt worden voor de opslag van gassen, waarbij de vorm van de zoutcaverne van groot belang is; niet iedere zoutcaverne is geschikt voor de opslag van gas (in hoofdstuk 4 wordt hier nader op ingegaan).

De bestaande zoutcavernelocatie zal qua uitstraling niet veel wijzigen. De oppervlakte van de locatie (70 meter bij 40 meter) blijft ongewijzigd. Om het perceel zal een nieuw hekwerk worden geplaatst. In de nieuwe situatie zal enig bovengronds leidingwerk zichtbaar zijn. Voor het overige blijft de locatie volledig verhard, gelijk aan de bestaande situatie. Mogelijk zal ergens een leiding of een afsluiter zichtbaar uit de grond komen.

De stikstofopslaglocatie wordt gebruikt om snel stikstof te kunnen leveren tijdens pieken in de vraag voor conversiecapaciteit (van hoogcalorisch gas naar laagcalorisch gas). De totale hoeveelheid en de benodigde hoeveelheid per uur zijn afhankelijk van de vraag en de kwaliteit van hoogcalorisch gas. De beschikbare hoeveelheid stikstof in de stikstofopslaglocatie bedraagt op jaarbasis ongeveer 128 miljoen Nm³ en dit kan de optredende vraag van 45 miljoen Nm³ gemakkelijk dekken. De stikstofopslaglocatie is groot genoeg om te kunnen beantwoorden aan een mogelijke groei naar de vraag in stikstof in de toekomst. Het duurt 4 maanden voordat de stikstofopslaglocatie weer helemaal gevuld is.

3.5 De aanleg

In bijlage 2 kan meer informatie gevonden worden met betrekking tot de aanleg van de leidingstrook en de verschillende methoden die hiervoor gebruikt worden en het beheer van de leidingen nadat deze in gebruik genomen zijn. De aanleg van het project is voorzien voor de periode tussen medio 2010 en medio 2012.

4 Locatie- en tracékeuze

4.1 Algemeen

Voor het bepalen van het tracé van de stikstofleiding is het begin- en het eindpunt uiteraard van groot belang. Voor zowel de stikstofopslaglocatie als de stikstofinstallatie is onderzocht op welke locaties een realisatie van deze functies eventueel mogelijk is. Daarbij is eerst gekeken naar de locatie voor de opslag van stikstof. Dit is vervolgens medebepalend gebleken om te komen tot een keuze voor de locatie voor de stikstofinstallatie. Tot slot is het leidingtracé bepaald. Dit hoofdstuk gaat in op de randvoorwaarden die zijn gehanteerd bij de locatiekeuzes en tracékeuze, waarbij eerst de locatie van de opslag wordt behandeld, dan de locatie van de stikstofinstallatie en tot slot de keuze van het tracé.

4.2 Stikstofopslaglocatie

Gasunie is in overleg getreden met AkzoNobel (als eigenaar van de zoutcavernes) voor de opslag van stikstof in een 'oude' zoutcaverne. Het gesteente van de zoutcaverne is zeer geschikt voor opslag van stikstof. Het gesteente van een zoutcaverne is ondoordringbaar, zeer stabiel en bevindt zich diep in de ondergrond. De omsluitende zoutlagen zorgen voor een ondoordringbaar panster waardoor een veilige en effectieve opslag mogelijk is. Het gesteente van een gasbel heeft deze eigenschappen niet, of in mindere mate. Voor de opslag van stikstof is onderzocht welke zoutcavernes daarvoor in aanmerking zouden komen, wat heeft geleid tot het rapport 'Keuzeprocess Stikstofbuffer Heiligerlee' van Arcadis van juni 2008 (ref. BO2024/CE8/016/000011). In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van de inhoud van dit rapport.

4.2.1 Criteria

Ten eerste zijn de twee hoofdcriteria geformuleerd waaraan de zoutcaverne moet voldoen om geschikt te zijn als stikstofopslaglocatie voor stikstof:

1. de nabijheid van faciliteiten (een mengstation en bijbehorende aan- en afvoerleidingen voor hoog- en laagcalorisch gas);
2. de aanwezigheid van opslagmogelijkheden (waarbij, gezien de benodigde omvang, alleen ondergrondse locaties in aanmerking zullen komen).

Vervolgens zijn de gebieden benoemd waar in beginsel opslagmogelijkheden zijn en die tevens voldoende dicht bij de faciliteiten (zoals de bestaande gasleidingen) gelegen zijn. Uit deze eerste gebiedsselectie bleek dat twee gebieden voldoen aan de criteria. Dit betreft het gebied ten zuidwesten van Heiligerlee en het gebied ten zuiden van Zuidwending. Beide gebieden huisvesten bestaande zoutcavernes.

Hierna zijn voor deze twee gebieden de bestaande zoutcavernes afzonderlijk in de kaart gebracht. Daarbij is gekeken naar de grootte, de vorm van de zoutcaverne, de ligging in de omgeving en ten opzichte van andere zoutcavernes, etc.). In totaal zijn in het gebied Zuidwending 9 zoutcavernes onderzocht en in het gebied Heiligerlee 12 zoutcavernes. In totaal zijn dus 21 zoutcavernes in het onderzoek betrokken.

Ieder van deze locaties is onderzocht op basis van de volgende criteria:

1. Het zoutpakket dat de zoutcaverne omsluit, moet – ten behoeve van voldoende stabiliteit en integriteit voor stikstofopslag – vanaf de zijkant van de caverne tot de zijkant van de zoutkoepel een dikte hebben van tenminste 150 meter.
2. het zoutpakket vanaf de bovenkant van de zoutcaverne tot de top van het ondergrondse zoutpakket moet – ten behoeve van voldoende stabiliteit en integriteit voor de stikstofopslag – minimaal 200 meter zijn.

3. De afstand tussen de stikstofgevulde caveerne en de nabijgelegen pekelgevulde caveerne(s) dient minimaal 150 meter te bedragen. Deze afstand wordt door Gasunie als veiligheidsnorm gehanteerd, en garandeert de stabiliteit en integriteit van de stikstofopslaglocatie.
4. De druk in de stikstofopslaglocatie moet minimaal 107 bar zijn, om de stikstof met voldoende druk (minimaal 77 bar) aan te kunnen leveren bij het mengstation (Tijdens het transport van de stikstof in de leiding vermindert de druk langzaam door het gewicht van het gas en de wrijving in de leiding. Het gaat daarbij om een uiteindelijk verschil van circa 30 bar). De maximaal toelaatbare druk in de caveerne is onder meer afhankelijk van de diepte van de opslag. Dat punt wordt bepaald door de lengte van de stalen pijp die vanaf de oppervlakte de grond in gaat (de casing). Voor Staatstoezicht op de mijnen is hierbij per meter ondergrond 0,18 bar druk toelaatbaar. Dit betekent dat hoe dieper de caveerne is, hoe groter de toelaatbare druk is.
5. Het beschikbaar volume van de stikstofopslaglocatie dient tenminste 45 miljoen m³ per jaar te bedragen om voldoende voorraad op te kunnen bouwen voor perioden dat er vooral hoogcalorisch gas beschikbaar is, terwijl door de markt laagcalorisch gas (voor huishoudens) gevraagd wordt.
6. De zoutcaveerne moet beschikbaar zijn voor de opslag van stikstof per 1 september 2011 (zie paragraaf 1.2).
7. Ten behoeve van de veiligheid voor kwetsbare functies wordt een minimale afstand tot bebouwing van minimaal 50 meter in acht genomen.

Tabel 1 Resultaat van de afweging tussen de verschillende zoutcavernes*

Criterium	Zuidwending								Heiligerlee												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M
1&2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
3	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+
4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	0	+	+	+
6	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+
Aantal +	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	6	5	5
Aantal -	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	0	1	1

* Bron: 'Keuzeprocess Stikstofbuffer Heiligerlee' – Arcadis

4.2.2 Conclusie

Uit bovenstaande tabel blijkt slechts 1 zoutcaveerne volledig geschikt te zijn voor de opslag van stikstof. Alle andere zoutcavernes scoren op één dan wel twee van de criteria negatief. Uit de tabel wordt duidelijk dat een groot deel van de zoutcavernes onvoldoende afstand hebben tot naastgelegen cavernes en tot nabijgelegen woningen. Alle zoutcavernes, op één na, in het gebied Zuidwending bleken onvoldoende voorraad te kunnen creëren voor de opslag van stikstof. De zoutcaveerne die op alle criteria positief scoort is de caveerne K in het gebied Heiligerlee. Deze zoutcaveerne is gelegen in de gemeente Oldambt, in (de kern) Winschoten. Figuur 3 geeft de locatie van de caveerne weer.

Figuur 3 Locatie van de bestaande zoutcaverne ter hoogte van de Ontsluitingsweg, die gebruikt zal worden als opslag voor stikstof (bron: Google Earth)

4.3 Stikstofinstallatie

Om vervolgens te bepalen welke locaties in aanmerking komen voor het plaatsen van de stikstofinstallatie is een aantal randvoorwaarden relevant. Deze randvoorwaarden hangen sterk samen met enerzijds de locatie van de stikstofopslaglocatie in Winschoten (zie paragraaf 4.2) en anderzijds de technische kenmerken van het proces om de stikstof te mengen met hoogcalorisch gas om uiteindelijk ook op langere termijn in de vraag naar laag calorisch gas te kunnen voorzien.

Wanneer de vraag naar stikstof hoog is wordt er stikstof onttrokken aan de stikstofopslaglocatie in Winschoten. Dit stroomt dan, onder hoge druk, door de stikstofleiding naar de stikstofinstallatie. Daar wordt het gedroogd (omdat het stikstofgas in de stikstofopslaglocatie waterdamp opneemt) en met hoogcalorisch gas gemengd tot Groningergas (G-gas) kwaliteit. De stikstofinstallatie is een combinatie van verschillende elementen: een mengstation, een kleine luchtscheidingsinstallatie, en een compressor. Hoogcalorisch gas loopt naar de installatie en laagcalorisch gas uit de installatie. Daarnaast loopt er stikstof van de installatie naar de stikstofopslaglocatie en vice versa. In totaal zijn ten behoeve van de installatie 1 G-gasleidingen, 2 H-gasleidingen en 1 stikstofleiding nodig.

4.3.1 Randvoorwaarden

Voor de locatiekeuze van de stikstofinstallatie is het volgende onderzoek uitgevoerd: 'Locatiekeuze Stikstof Mengstation' van Arcadis (ref. B02024/CE8/067/000021, 14 november 2008). Deze paragraaf betreft een weergave van dit onderzoek.

In de locatiestudie voor de stikstofinstallatie zijn de volgende randvoorwaarden gehanteerd:

1. Bundelingsprincipe rijksbeleid: In de Nota Ruimte is vastgelegd dat infrastructuur zoveel mogelijk gebundeld moet worden aangelegd, zodat zo efficiënt mogelijk van de beschikbare ruimte gebruik wordt gemaakt. Dit geldt ook bij gasleidingen. Door een nieuwe (aardgas- of stikstof)transportleiding naast een bestaande (aardgas)leiding aan te leggen, ontstaan zo min mogelijk nieuwe ruimtelijke belemmeringen voor andere functies in de vorm van zoneringen voor externe veiligheid, beperking van eigendoms- en gebruiksrechten, en andere (fysieke) belemmeringen in de ruimtelijke ordening. Opgemerkt zij, dat rondom een (bestaande) gasleiding een toetsingsafstand geldt: binnen die zone rondom de leiding gelden beperkingen voor andere functies. Als een nieuwe leiding op beperkte afstand (maar minimaal 7 meter) van een bestaande gasleiding wordt gelegd, verandert er in de praktijk vaak niets aan de bestaande toetsingsafstanden. Dit komt doordat de nieuwe leiding binnen de toetsingsafstanden van de bestaande leiding komt te liggen. Nieuwe leidingen hebben doorgaans een kleinere toetsingsafstand dan bestaande leidingen, doordat nieuwe leidingen met de nieuwste materialen en aanlegmethodes worden gelegd.
2. Bundelingsprincipe technisch: het is een technisch vereiste dat bij de stikstofinstallatie verschillende soorten aardgas beschikbaar zijn. Het mengstation, de kleine luchtscheidingsinstallatie en de compressor bevinden zich in de installatie op dezelfde locatie. Een belangrijke voorwaarde is dat beide soorten aardgas (hoog- en laagcalorisch gas) beschikbaar zijn op de juiste druk.
3. Tracélengte: Het bevoegd gezag streeft ernaar om het nieuw aan te leggen tracé zo kort mogelijk te houden. In het algemeen is het ruimtebeslag (en daarmee de belemmering voor andere functies) zo het kleinst. Hoe beperkter de ingreep, hoe kleiner de verstoring. Daarbij wordt, waar relevant, gelet op de relevante belangen zoals ruimtelijke ordening, natuur en bodem (van het kortste, rechte tracé kan bijvoorbeeld worden afgeweken omdat anders onevenredige schade wordt toegebracht aan een archeologisch object). Naast de hiervoor bedoelde argumenten gelden harde technische beperkingen aan de lengte van de leidingen van en naar de installatie. Er gelden beperkingen aan de druk van het stikstofgas, hoogcalorisch aardgas en laagcalorisch aardgas waarmee gewerkt worden, deze moeten met een zekere druk worden aangeleverd om verwerkt te kunnen worden. Hierbij geldt, hoe langer de leiding, hoe meer drukverlies. Dit heeft gevolgen voor de maximale afstanden tussen hoofdgastransportleidingen en de installatie enerzijds en tussen de stikstofopslaglocatie en de installatie anderzijds;
 - a. Beperken van de tracélengte geldt ten eerste voor de afstand tot de stikstofopslaglocatie, die is gelegen in Winschoten. Voor de nieuw aan te leggen stikstofleiding van de stikstofopslaglocatie naar de installatie geldt een maximale afstand van 10 tot 15 kilometer.
 - b. Tevens is het belangrijk dat de installatie zo dicht mogelijk komt te liggen bij mogelijke in- en uitlaatpunten van de leidingen voor verschillende soorten aardgas (hoogcalorisch gas en G-gas).
 - c. Hierbij geldt als aanvullende randvoorwaarde dat de uitlaatpunten voor hoogcalorisch gas op de stikstofinstallatie ten noorden van het reduceerstation Tusschenklappen moeten liggen, omdat de druk ten zuiden van het reduceerstation te laag is voor het functioneren van de installatie.

Voor de H- en G- gasleidingen geldt daarom, met inachtneming van de 3 randvoorwaarden, dat het zo veel mogelijk beperken van de tracélengte een belangrijk criterium is. Voor de H-gas leidingen geldt dat de drukval maximaal 1 bar mag bedragen. Dit betekent dat de afstand tussen de leidingen en de installatie niet meer mag bedragen dan 5 kilometer. Dat betekent hier ook dat de maximale afstand tussen de installatie en de leiding niet meer dan 5 kilometer bedragen.

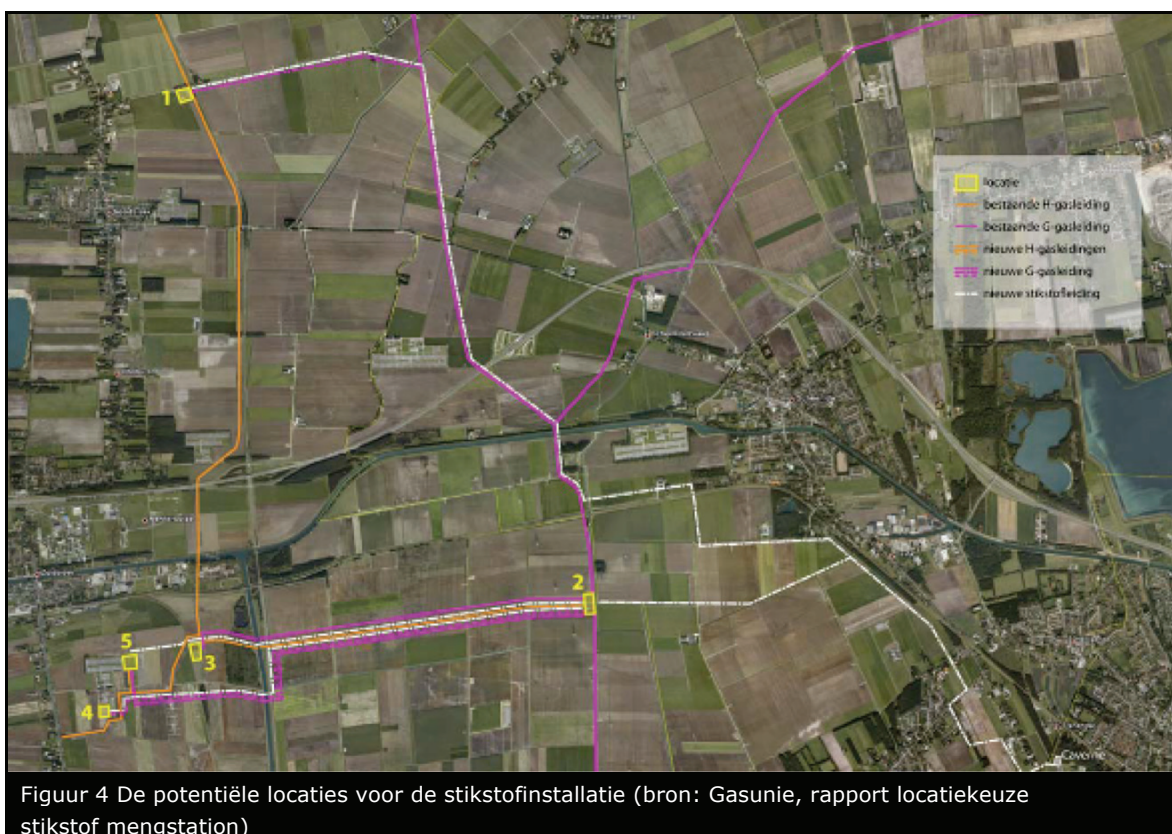
4.3.2 Potentiële locaties

Op basis van de genoemde randvoorwaarden en bijbehorende criteria zijn vijf potentiële locaties geselecteerd (de ligging van de verschillende locaties is weergegeven in figuur 4) waar Gasunie, theoretisch gezien, een installatie zou kunnen bouwen:

1. 'Noordbroek'. Deze locatie is het meest noordelijk gelegen, ten noordoosten van Noordbroek. De locatie ligt langs een bestaand gasleidingstracé van Gasunie. Voor de installatie in Noordbroek zou de lengte van de nieuwe hoge druk stikstofleiding circa 14 kilometer bedragen en een ongeveer 2 kilometer lange 30" G-gas afvoerleiding.
2. 'Noorderlanden'. Deze locatie is gelegen in het open landschap tussen Zuidbroek en Winschoten. Voor de installatie in Noorderlanden zou een nieuwe hogedruk stikstofleiding van ongeveer 6 kilometer nodig zijn, en met 2 stuks ongeveer 4 kilometer lange 30" toevoerleiding voor H-gas vanaf Zuidbroek (Hondenlaan).
3. 'Hondenlaan'. Locatie de Hondenlaan is gesitueerd ten westen van de N33. Voor de installatie aan de Hondenlaan zou een nieuwe ongeveer 10 kilometer lange stikstof leiding nodig zijn en een circa 4 kilometer lange 30" G-gas afvoerleiding naar Noorderlanden.
4. 'Tusschenklappen I'. Deze locatie is gelegen ten zuiden van de bestaande NAM-locatie in de Tusschenklappenpolder in Zuidbroek. Deze locatie ligt ten zuiden van de NAM/aardgaslocatie in Zuidbroek. Voor de installatie in Zuidbroek is een 11 kilometer lange stikstofleiding nodig en een circa 5 kilometer lange, 30" G-gas afvoerleiding naar Noorderlanden.
5. 'Tusschenklappen II'. De locatie Tusschenklappen II is gesitueerd ten oosten van de bestaande NAM-locatie in de Tusschenklappenpolder in Zuidbroek Deze locatie ligt ten oosten van de NAM/aardgaslocatie in Zuidbroek en ten westen van optie 3. Voor de installatie in Zuidbroek, ten oosten van de NAM/aardgaslocatie, is een ongeveer 10 kilometer lange stikstofleiding nodig en een ongeveer 4 kilometer lange 30" G-gas afvoerleiding naar Noorderlanden.

Alle vijf de locaties zijn gelegen op ruime afstand van (woon)bebouwing.

De volgende paragrafen geven met betrekking tot verschillende aspecten de afweging weer die aan de keuze voor één van de vijf locaties voorafgegaan is.

Planologische inpassing

Kruising infrastructuur

Met betrekking tot de verschillende locaties is onderzocht wat de route van de leidingen zou worden naar de verschillende locaties, waarbij de te kruisen infrastructuur is benoemd. Vooral voor optie 1 'Noordbroek' geldt dat een aantal gemeentelijke (7) en provinciale wegen (1) moet worden gekruist, evenals een rijksweg, een grote waterkruising, een aantal kleinere waterkruisingen en een spoorweg. Voor de rest van de opties geldt dat een aantal gemeentelijke wegen wordt gekruist en een aantal kleine waterkruisingen moeten worden gemaakt. De rest van het gebied kan worden gekenmerkt als weiland en akkerbouw.

Vigerende ruimtelijke plannen en visies

Daarnaast zijn de vigerende ruimtelijke plannen en visies relevant. Vanuit de provincie zijn in het Provinciaal Omgevingsplan (POP) ook visies geformuleerd ten aanzien van het (toekomstig) gebruik van de gronden. Dit heeft vooral invloed op de locatiekeuze voor de installatie.

1. Ten eerste is het gebied ten oosten van de lijn Zuidbroek – Veendam aangemerkt als een zoekgebied voor windturbines. De provincie Groningen heeft echter aangegeven geen belemmeringen te zien voor een installatie (dd. 28 oktober 2008, ref. 2008-59.633/44/B.27,RP) binnen het aangewezen zoekgebied voor de windturbines.
2. Voor de gronden waarop locaties 1 en 2 zouden worden gerealiseerd geldt de bestemming grootschalig open gebied. In het Provinciaal ontwikkelplan Groningen (POP (deel 2), 2006: p. 70) staat beschreven wat die bestemming voor gevolgen geeft;
 - Onder grootschalige open gebieden worden open ruimten verstaan, die groter zijn dan 1000 hectare, van betekenis zijn voor weidevogels en ganzen en sommige akkervogels, en die zich op grond van fysisch-geografische en/ of cultuurhistorische ontwikkeling onderscheiden van aangrenzende ruimten.
 - De grootschalige openheid en de herkenbaarheid van de verkaveling van gebieden moeten gehandhaafd blijven.
 - In grootschalige open gebieden worden grootschalige bouwwerken, niet agrarische nieuwbouw en bos geweerd.

Uit bovenstaande punten blijkt dat de eventuele plannen om een installatie te realiseren op de locaties 1 en 2 niet aansluiten bij de toekomstvisie van de provincie voor die gebieden.

Externe veiligheid

Het thema externe veiligheid speelt in het geval van opties 4 en 5 in Zuidbroek een rol in het locatiekeuzeprocess. Naast de locaties 4 en 5 ligt een locatie van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Op deze locatie bevindt zich een affakkelininstallatie (flare). Er ontstaat een probleem als er in de installatie, in een noodsituatie, grote hoeveelheden aardgas moeten worden afgeblazen. De combinatie van afblazen van aardgas en de flare kan leiden tot explosiegevaar. Uit indicatieve berekeningen (uitgevoerd in het kader van de locatiestudie voor de stikstofinstallatie) blijkt dat de hoeveelheid gas die bij afblazen in de lucht komt een LEL-contour (Lower Explosion Limit, deze contour geeft de begrenzing weer van de gaswolk waarbinnen sprake is van een explosief mengsel) heeft die in de buurt van de flare komt. Opties 4 en 5 worden op basis van veiligheid daarom negatief gewaardeerd.

Er zijn geen woningen of andere gevoelige functies nabij de locaties gesitueerd. Dit vormt geen belemmering op het gebied van externe veiligheid.

Bundeling

Ook in het kader van het Noord-Zuid project legt Gasunie leidingen aan (de bestemmingsplannen voor deze voorzieningen zijn anno 2009 in procedure en deels reeds vastgesteld). Delen van de nieuw aan te leggen leidingen voor de installatie en de stikstofleiding, liggen in hetzelfde tracé als het Noord-Zuid project en kunnen zo mogelijk gelijktijdig worden uitgevoerd. Hoe groter het aantal leidingen is dat gebundeld kan worden, hoe minder ingrepen nodig zijn.

Bundeling leidt, in vergelijking met niet-gebundelde ligging, daarnaast tot minder beperkingen vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening. Hoe meer nieuwe leidingen gebundeld kunnen worden hoe gunstiger. Bij locatie 1 is de mogelijkheid tot bundeling het kleinst. Leidingen voor locatie 4 en 5 kunnen over een lengte van bijna 5 kilometer worden gebundeld met bestaande leidingen. Bij locatie 2 en 3 kan een lengte van 3 kilometer gebundeld worden.

Lengte stikstofleiding

Voor alle locaties geldt dat een nieuwe leiding moet worden aangelegd vanaf de stikstofopslaglocatie. Dit betekent in principe dat hoe verder de locaties van de stikstofopslaglocatie komen te liggen hoe meer kilometer leiding nodig is. Uit tabel 2 blijkt dat vooral de afstand naar locatie 1 erg lang is en de afstand naar locatie 2 erg kort is.

Lengtes toe-/afvoerleiding

Voor alle opties geldt dat H-gas moet worden aangevoerd en G-gas moet worden afgevoerd. In tabel 2 staan de afstanden van nieuwe aan te leggen leidingen. Voor locatie 2 is een toevoerleiding nodig van H-gas. De andere locaties hebben allemaal een nieuwe G-gas afvoerleiding nodig. Locatie 1 heeft een kortere leiding nodig dan de andere locaties, terwijl de leidingen naar de overige locaties allemaal ongeveer 4 kilometer bedragen.

4.3.3 Afweging en conclusie

Een afweging van de 5 locaties leidt tot de volgende tabel:

Tabel 2 Afweging locatiekeuze stikstofinstallatie (bron: Gasunie, rapport locatiekeuze stikstof mengstation)

Criterion	1	2	3	4	5
Planologische inpassing	-	-	+	+	+
Externe veiligheid	+	+	+	-	-
Bundeling (\pm , km) *	0,5	3	3	5	5
Lengte stikstofleiding (\pm , km) *	14	6	10	11	10
Lengte toe- en afvoerleiding aardgas (\pm , km) *	2,5	4	4	5	4
Verklaring:					
+	Voldoet				
-	Voldoet niet				

* Dit criterium geeft een voorkeur aan en niet zozeer een harde grens.

Bovenstaande tabel geeft een korte samenvatting van de criteria en hoe de verschillende locaties zich tot elkaar verhouden. Uit de tabel blijkt dat locatie 3, optie Hondenlaan, het best naar voren komt. Locatie 4 en 5 leiden in verband met de flare op de nabijgelegen NAM-locatie tot veiligheidsrisico's. Voor locaties 1, 2 en 3 zijn er geen veiligheidsbelemmeringen. Voor de installatie aan de Hondenlaan zou een nieuwe ongeveer 10 kilometer lange stikstof leiding nodig zijn. Het totaal aantal kilometers leiding is alleen in locatie 2 lager. Locatie 3 kent echter geen planologische bezwaren en past, in tegenstelling tot locatie 2, in de provinciale bestemmingen zoals zijn verwoord in vigerende ruimtelijke plannen. Op basis van het afwegingskader is, op basis van deze criteria, de voorkeur gegeven aan realisatie van het station op locatie 3 aan de Hondenlaan in Zuidbroek.

De lengte van de toe- en afvoerleiding voor aardgas heeft dus een ondergeschikte rol gespeeld bij de locatiekeuze voor de stikstofinstallatie. Toch zij opgemerkt dat na de locatiekeuze het tracé voor de benodigde toe- en afvoerleiding van gas nader beschouwd is, en dat het mogelijk bleek een korter tracé te vinden (zie paragraaf 3.3). De genoemde lengtes in tabel 2 komen dus niet overeen met de uiteindelijke lengte van de benodigde gasleidingen.

4.4 Het leidingtracé

De ligging van de leidingstrook is grotendeels bepaald door de ligging van het begin- en eindpunt. Paragraaf 4.2 en 4.3 zijn ingegaan op deze twee factoren. Om het tracé te bepalen tussen de stikstofinstallatie in Zuidbroek en de stikstofopslaglocatie in Winschoten, hebben een aantal uitgangspunten als basis gediend:

- Zoals hiervoor aangegeven is het streven de lengte van het nieuw aan te leggen tracé zo kort mogelijk te houden. Dit is vanuit ruimtelijk, economisch en energetisch oogpunt aantrekkelijk. Ook moet het tracé zo goed mogelijk worden ingepast in de omgeving.
- Bestaande en geplande woonbebouwing en bedrijfspanden worden ontzien bij de tracering.
- Het tracé wordt waar mogelijk conform het overheidsbeleid gebundeld aangelegd met bestaande leidingen (zie hierboven).
- Een leiding kan met behulp van verschillende technieken worden gerealiseerd. Er kan gebruik worden gemaakt van verschillende aanlegmethoden, boringen indien objecten moeten worden gepasseerd, e.d. Gasunie streeft er naar aanlegmethoden toe te passen waarbij bij de aanleg van de leiding eventuele negatieve effecten op de omgeving beperkt blijven of kunnen worden voorkomen.
- Gasunie streeft er naar de aardgasleiding buiten de kritische perioden (vogelbroedseizoen, vroege voorjaar) aan te leggen, of om voor deze periode te beginnen met de werkzaamheden, om negatieve effecten op bijvoorbeeld broedende vogels, paddentrek en waardevolle flora te voorkomen. Mocht de situatie zich voordoen dat de aanleg binnen de kritische perioden moet beginnen, dan zullen vooraf aanvullende maatregelen worden genomen.

5 Beleid

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt het bestaande beleid en de regelgeving van rijk, provincie en gemeenten aan de orde, voor zover relevant voor de onderhavige bestemmingsregeling. De belangrijkste thema's in dit verband zijn de bodem (eventuele aantasting van archeologische waarden), het risico van calamiteiten, de bescherming van het landschap, de natuur en het water, plus uiteraard de regelgeving rond de aanleg van leidingen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de regelgeving niet specifiek is toegespitst op stikstofleidingen. Dit type leiding komt in Nederland vrijwel niet voor. In sommige gevallen wordt daarom teruggegrepen op de regelgeving rondom hoge druk aardgastransportleidingen, omdat de stikstofleiding dezelfde kenmerken (bijvoorbeeld met betrekking tot de aanleg en het onderhoud) en eisen (bijvoorbeeld op het gebied van externe veiligheid) kent als een aardgastransportleiding (de kenmerken van het gas zelf zijn echter verschillend, zie daarvoor bijlage 1, de verklarende woordenlijst).

In hoofdstuk 6 zal worden ingegaan op de wijze waarop aan de wettelijke eisen en regelgeving voldaan wordt, in de vorm van uitgevoerde onderzoeken en benodigd overleg.

5.2 Rijk

5.2.1 Beleid

Nota ruimte (2006)

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid, zoals dat in de Nota Ruimte is verwoord, is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies. De Nota Ruimte bevat generieke regels ter waarborging van de algemene basiskwaliteit, de ondergrens voor alle ruimtelijke plannen. Op het gebied van economie, infrastructuur en verstedelijking gaat het bijvoorbeeld om het bundelingsbeleid, het locatiebeleid, milieuwetgeving en veiligheid. Uitgangspunt is dat de initiatiefnemer zorgt voor opheffing van veroorzaakte knelpunten.

Buisleidingen

In de Nota Ruimte is ten aanzien van ondergronds transport aangegeven dat het voor de toekomst van met name de Nederlandse industrie belangrijk is om netwerken van hoofdtransportleidingen voor het transport van grondstoffen (zoals aardgas, aardolie, water en chemicaliën), halffabricaten en rest- en afvalstoffen te creëren tussen de zeehavens en de industriële centra.

Het rijk ondersteunt het beleid van de Europese Unie ten aanzien van een Trans-Europees Netwerk Energie (TEN-E). De rol van de overheid ligt daarnaast bij de ruimtelijke reservering van tracés voor hoofdtransportleidingen. Er zijn op dit moment in de Nota Ruimte geen nieuwe tracés voorzien. Op een eventuele ruimtelijke reservering voor tracés met hoofdtransportleidingen is het beleid van toepassing, zoals weergegeven in de Nota Risico-Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS, 1996). Daarin staan normen voor onder andere buisleidingen. De normen uit deze nota vormen de basis voor besluiten over ruimtelijke gevolgen van buisleidingen. Tenslotte zal het rijk, in nader overleg met betrokken partijen, onderscheid maken in tracés waar er (indien gewenst) nieuwe leidingen bij gelegd kunnen en mogen worden en tracés waar dat niet het geval is (conserverende leidingentracés).

In bestemmingsplannen en inpassingsplannen worden de leidingtracés overgenomen met een veiligheidsgebied. In het veiligheidsgebied gelden beperkingen ten aanzien van grote ruimtelijke ontwikkelingen zoals woonwijken en flatgebouwen. Waar de ruimte beperkt is, kan de breedte van het tracé, in overleg met het rijk, over korte lengte worden beperkt door risicoreducerende maatregelen te treffen.

Het rijk zal op grond van de Nota RNVGS alsmede het beleid zoals dat voortvloeit uit de beleidsvernieuwing van het Vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4), opnieuw de veiligheidsafstanden uitwerken die gelden vanaf de leidingen tot aan andere activiteiten en bestemmingen die zich niet laten verenigen met het karakter van de vervoerde (gevaarlijke) stoffen. Tenslotte zal het rijk een beheersstrategie voor hoofdtransportleidingen uitwerken.

5.2.2 Water

Waterwet

Eind 2009 is de nieuwe Waterwet in werking getreden. Deze wet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater en verbetert de samenhang tussen het waterbeleid en de ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten. De Waterwet vervangt de bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland, zoals de Wet op de waterhuishouding, de Grondwaterwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (zie hieronder). Ook verhuist de saneringsregeling voor waterbodems van de Wet bodembescherming naar de Waterwet (dit gebeurt via de Invoeringswet). Naast de Waterwet blijft de Waterschapswet als organieke wet voor de waterschappen bestaan. Met de Waterwet zijn het rijk, de waterschappen, de gemeenten en de provincies beter uitgerust om wateroverlast, waterschaarste en waterverontreiniging tegen te gaan. Ook voorziet de wet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening, landbouw, industrie en recreatie. Afhankelijk van de functie worden eisen gesteld aan de kwaliteit en de inrichting van het watersysteem. Een belangrijk gevolg van de Waterwet is dat de huidige vergunningstelsels uit de afzonderlijke waterbeheerwetten worden gebundeld: zes vergunningen uit de bestaande 'waterbeheerwetten' gaan op in één watervergunning. Voor de gebruiker betekent dit vooral minder administratieve handelingen. Voor het bevoegde gezag betekent het dat de vergunning aan alle aspecten van het waterbeheer moet worden getoetst (bron: helpdesk water). Omdat de vergunningen voor dit project voor de inwerkingtreding van de Waterwet zijn aangevraagd, is die daarop nog niet van toepassing.

Wet beheer rijkswaterstaatswerken (1997)

De Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) is (tot het van toepassing worden van de Waterwet) van toepassing op waterstaatswerken. Waterstaatswerken zijn de wateren, waterkeringen en wegen die in het beheer van het rijk zijn. Ook vallen de kunstwerken die bij de waterstaatswerken horen, zoals bruggen en viaducten, eronder. Voor alle handelingen in de buurt van een waterstaatswerk, met uitzondering van gewoon onderhoud, is een vergunning nodig. De minister van Verkeer en Waterstaat is bevoegd gezag voor de vergunning. Deze is vereist voor de kruising van de leiding met de N33.

Wet verontreiniging oppervlaktewateren (1969) De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) ziet (tot het van toepassing worden van de Waterwet) op de kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland. In het kader van deze wetgeving is een vergunning aangevraagd bij het bevoegd gezag; het waterschap Hunze en Aa's. De Wvo-vergunning regelt primair de kwaliteit van (gezuiverd) afvalwater.

Grondwaterwet (1984)

Sinds 1984 is (tot het van toepassing worden van de Waterwet) middels de Grondwaterwet één landelijk kader voor het doelmatig gebruik van grondwater van kracht. Deze wet draagt het grondwaterbeheer op aan het provinciaal bestuur.

Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)

Op Europese schaal is geconstateerd dat 100% veiligheid bij overstromingen niet te garanderen valt. Daarom is een Europese richtlijn van kracht geworden, de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR), welke aangeeft dat er bij het nieuwe veiligheidsbeleid niet alleen gekeken moet worden naar de overstromingskansen, maar ook naar de mogelijke gevolgen van een overstroming (risico = kans * gevolg). Uitwerking en implementatie van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's vindt in de planperiode t/m 2015 plaats.

Dit nieuwe beleid betekent dat er meer dan voorheen gelet gaat worden op gebieden waar een overstromingskans aanwezig is en waar met oog daarop maatregelen nodig zijn. Waterschappen dienen ervoor te zorgen dat een vergroting van de risico's op overstromingsgevoelige plekken zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit is des te meer van belang omdat in het kader van de klimaatverandering de kans op overstroming zal toenemen.

Nationaal Waterplan

In december 2009 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2009 - 2015 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water en diverse vormen van gebruik van water. Ook worden de maatregelen genoemd die hiervoor worden genomen.

In relatie tot dit rijksinpassingsplan bevat het Nationaal Waterplan twee relevante beleidskeuzen;

- het, in aanvulling op preventie, beperken van de gevolgen van een mogelijke overstroming;
- het verkennen van de denkrichting die de Deltacommissie heeft geadviseerd ten aanzien van het bouwen op fysisch ongunstige locaties. De Deltacommissie adviseert de besluitvorming over nieuwbouwplannen plaats te laten vinden op basis van een integrale kosten-batenanalyse en toepassing van het profijtbeginsel. Daarbij speelt ook de inzet de watertoets een belangrijke rol.

Het rijk zal in 2010 in samenwerking met de provincies, waterschappen en gemeenten een methode voor een overstromingsrisicozonering opstellen. Deze methode biedt een kader om gebiedsspecifieke overstromingsrisico's te koppelen aan de bestemming en ontwikkeling van gebieden en functies. Op basis van een analyse van overstromingsrisico's zullen voor de meest kwetsbare gebieden aanvullende voorwaarden worden gesteld aan de bouw en bescherming van nieuwe vitale objecten.

Het rijk zal in 2010 ook een verkenning uitvoeren naar de wijze waarop kosten-baten en risicoanalyses moeten worden uitgevoerd bij nieuwbouwactiviteiten op fysisch ongunstige locaties. Daarbij zal ook gekeken worden hoe het profijtbeginsel kan worden meegenomen. De verkenning zal afgestemd worden met het afwegingskader voor locatiekeuze, de inrichting van grootschalige projecten, gebiedsontwikkeling en investeringsprogramma's die binnen het Nationale Adaptatieprogramma Ruimte en Klimaat wordt ontwikkeld.

De watertoets

Per 1 november 2003 is de watertoets als wettelijk instrument verankerd. Het besluit hierover verplicht de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan tot het opnemen van 'een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding'. Wettelijk verplichte onderdelen van het besluit vormen de waterparagraaf en het vooroverleg. Naast deze elementen omvat de watertoets ook een procesbeschrijving met tussenproducten en de definitie van taken en verantwoordelijkheden voor de betrokken partijen (de watertoets is wettelijk verankerd artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening). Doel van de watertoets is het expliciet aangeven van het belang van water in de ruimtelijke ontwikkeling.

In paragraaf 6.2 wordt concreet ingegaan op de implicaties die de aanleg van de gasleiding op het grond- en oppervlaktewater heeft. De zienswijze van het waterschap op basis van het eerder uitgebrachte wateradvies in het kader van de watertoets is verwoord in paragraaf 6.2.4.

5.2.3 Ecologie

Flora- en faunawet (2002)

In Nederland is de (vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn vereiste) bescherming van soorten overgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. In deze wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de nationale regelgeving, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Er is geen vrijstelling of ontheffing mogelijk voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen. Voor het verstoren van vaste broedplaatsen van vogels buiten het broedseizoen dient een ontheffing te worden aangevraagd. Hiervoor dient de uitgebreide toets doorlopen te worden (zie groep 3).

De wet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen van overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. Ontheffingen worden uitsluitend verleend door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Algemene zorgplicht

Naast bovengenoemde bepalingen is er in alle gevallen en bij alle (ook de algemene) soorten sprake van de algemene zorgplicht (artikel 2). Hierin staat beschreven dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor dieren, planten en hun leefomgeving. Dit houdt onder andere in dat, voor zover redelijk, handelingen nagelaten of juist verricht moeten worden om negatieve invloeden op soorten te voorkomen, te beperken of tegen te gaan.

Plangebied

Voor het plangebied is een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Op de ecologische aspecten wordt nader ingegaan in paragraaf 6.3.

Natuurbeschermingswet (1998)

De Natuurbeschermingswet 1998 ziet op de bescherming van – op grond van Europese Vogel- en Habitatrichtlijn aangewezen - Natura 2000 gebieden. In of in de directe nabijheid van het plangebied zijn geen Natura 2000 gebieden aanwezig zodat de wet voor het voorliggende plan niet van toepassing is.

5.2.4 Archeologie

Monumentenwet (1988)

In 1992 hebben de Europese ministers van cultuur het Verdrag van Malta (Valletta) ondertekend. Het verdrag heeft tot doel het archeologisch erfgoed te beschermen als bron van het Europees gemeenschappelijk geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie. Grondgedachte is dat er wordt gestreefd naar het behoud van archeologische waarden in situ, dit wil zeggen in het bodemarchief. Als behoud niet mogelijk is, moet er voor worden zorg gedragen dat de informatie die in de bodem zit niet verloren gaat. Dit houdt een onderzoeksverplichting in, die kan leiden tot een volledige, wetenschappelijke opgraving van de aanwezige resten.

Om behoud in situ als prioriteit te stellen, wordt gestreefd naar het volwaardig meewegen van het archeologisch belang in planologische besluitvormingsprocessen door dit aspect al vanaf het begin bij de planvorming te betrekken. Het verdrag van Malta is verwerkt in de gewijzigde Monumentenwet.

Plangebied

Voor het gehele tracé van de aardgasleiding is een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Op de archeologische aspecten wordt nader ingegaan in paragraaf 6.5.

5.2.5 Externe veiligheid

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op risicovolle inrichtingen, transportroutes voor gevaarlijke stoffen en buisleidingen en heeft tot doel individuen en groepen te beschermen tegen ongelukken met gevaarlijke stoffen en tegen ontwrichtende effecten van een ramp. Dit beleid heeft zich in de loop der tijd ontwikkeld.

Circulaire Zonering Hogedruk Aardgastransportleidingen (1984)

In de Circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' van de Minister van VROM uit 1984 zijn richtlijnen gegeven voor zonering van nieuwe tracés van aardgastransportleidingen en voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van bestaande leidingen.

De circulaire noemt afstanden vanaf de transportleidingen waarop bestemmingen gerealiseerd kunnen worden, de zogenaamde toetsingsafstand. Wanneer de toetsingsafstand vanuit technisch, planologisch of economisch oogpunt niet gehaald wordt, worden als richtlijn minimale bebouwingsafstanden genoemd. In de circulaire worden twee zones onderscheiden in verband met de aanwezigheid van aardgastransportleidingen:

- een gebied waar incidentele bebouwing en zogenaamde categorie II objecten zijn toegestaan;
- een gebied waar woonbebouwing en andere kwetsbare objecten (zogenaamde categorie I objecten) zijn toegestaan.

De circulaire geeft aan dat, indien de bebouwingsafstand wegens knelpuntsituaties ten gevolge van de aard van de omgeving niet kan worden gerealiseerd, de afstand eenmalig kan worden gehalveerd, indien bij de uitvoering extra constructieve maatregelen worden genomen. Oplossingen op maat zijn volgens de circulaire tenslotte ook mogelijk in overleg tussen betrokken partijen. De afstand dient minstens te voldoen aan die voor incidentele bebouwing (5 meter). Extra maatregelen kunnen zijn:

- een grotere wanddikte voor (een deel van) de leiding;
- een gronddekking groter of gelijk aan 2 meter, gecombineerd met extra markering of bewaking;
- een afdekking met betonplaten boven de aardgastransportleiding;
- een damwandconstructie naast de leiding;
- het toepassen van materiaal met een hogere gespecificeerde minimum kerftaaiheid.

In tabel 3 is de zonering volgens deze circulaire voor een 30" en een 36" aardgastransportleiding met een bedrijfsdruk van 50 tot 80 bar opgenomen.

Tabel 3 Toetsingsafstanden en bebouwingsafstanden voor 30" en 36"

Toetsings-/bebouwingsafstand	Leidingdikte	
	30"	36"
Toetsingsafstand aardgastransportleiding	95 m	115 m
Bebouwingsafstand woonwijk/flatgebouw en bijzondere objecten categorie I*	30 m	35 m
Bebouwingsafstand incidentele bebouwing en bijzondere objecten categorie II**	5 m	5 m

* Bejaardentehuizen en verpleeginrichtingen; scholen winkelcentra; hotels en kantoorgebouwen (bestemd voor meer dan 50 mensen); objecten met een hoge infrastructurele waarde zoals computer- en telefooncentrales, gebouwen met vluchtleidingapparatuur; objecten die door secundaire effecten een verhoogd risico met zich meebrengen, zoals bovengrondse installaties en opslagtanks voor brandbare, explosieve en/of giftige stoffen.

** Sporthallen en zwembaden; weidewinkels; hotels en kantoorgebouwen die niet in categorie I vallen; industriegebouwen, zoals productiehallen en werkplaatsen, die niet in categorie I vallen.

Circulaire Risico-normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (2004)

De Circulaire Risico-normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS) van augustus 2004 is de basis voor het huidige externe veiligheidsbeleid ten aanzien van vervoer van gevaarlijke stoffen. In deze circulaire is de risiconormering voor het transport van gevaarlijke stoffen verwoord. De circulaire steunt op de Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS) en het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi). Voor aardgastransport door buisleidingen verwijst deze circulaire naar de voornoemde circulaire uit 1984. Voor het transport van overige gasvormige stoffen zoals stikstof zijn geen specifieke regels of richtlijnen gesteld. Het in deze circulaire opgenomen externe veiligheidsbeleid heeft overigens mede als basis gediend voor het nieuwe beleid ten aanzien van externe veiligheid rondom buisleidingen.

Ontwerp-besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

De overheid streeft ernaar om de regelgeving rond inrichtingen met gevaarlijke stoffen en het transport van gevaarlijke stoffen te uniformeren. Daartoe is het Bevb opgesteld, in lijn met de voor inrichtingen geldende regels (Bevi) en overigens specifiek gericht op het transport van gevaarlijke stoffen.

Het ontwerp van het Bevb is op 19 augustus 2009 door de minister van VROM aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer gestuurd en in het kader van de procedure van artikel 21.6, vierde lid, van de Wet milieubeheer op 28 augustus 2009 in de Staatscourant voorgepubliceerd. Het Bevb vervangt het in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (en daarmee het in de de Circulaire Zonering Hogedruk Aardgastransportleidingen 1984) neergelegde beleid.

In dit inpassingsplan is uitgegaan van de normstelling voor externe veiligheid zoals die in het ontwerp-Bevb is neergelegd.

Het externe veiligheidsbeleid heeft betrekking op het zogenoemde plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico (PR) is uitsluitend afhankelijk van de leidingparameters (diameter, wanddikte, staalsoort, ontwerpdruk, gronddekking) en wordt weergegeven als risicocontouren rondom de buisleidingen, waarbij de zogenaamde 10^{-6} per jaar contour als de grenswaarde voor nieuwe situaties is aangewezen. Op deze manier geldt er bij vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen een veiligheidszone langs de leidingen waarbinnen geen kwetsbare of ('beperkt kwetsbare') objecten mogen worden geplaatst en anderzijds geldt de 10^{-6} contour als minimale afstand die bij de aanleg van nieuwe leidingen aangehouden moet worden tot kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn onder andere woningen, ziekenhuizen en scholen. Beperkt kwetsbare objecten zijn bijvoorbeeld kleinschalige bedrijfsgebouwen.

Gasunie anticipeert op de nieuwe regelgeving door nieuw aan te leggen aardgasleidingen en stikstofleidingen zodanig te dimensioneren dat de 10^{-6} per jaar contour van het Plaatsgebonden Risico niet buiten de belemmerde strook van 5 meter langs de leiding komt te liggen.

Groepsrisico

Het groepsrisico is, naast de genoemde leidingparameters, afhankelijk van het aantal mensen dat zich in de omgeving van de gevaarlijke activiteit bevindt en wordt getoetst aan een oriëntatiewaarde. Bij elke verhoging van het groepsrisico geldt de verantwoordingsplicht, niet alleen bij het overschrijden van de oriëntatiewaarde. De normstelling met betrekking tot het groepsrisico (GR) heeft de status van een inspanningsverplichting. Dit betekent dat bevoegd gezag onderbouwd van de oriëntatiewaarde kan afwijken. De onderbouwing wordt normaal geleverd door de partij die de ruimtelijke ontwikkeling doorgang wil laten vinden.

De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico voor transportleidingen is, per km tracé, een kans van 10^{-4} per jaar op 10 slachtoffers, een kans van 10^{-6} per jaar op 100 slachtoffers, etc.

Het inventariseren van de rond de leiding aanwezige bevolking dient zich uit te strekken tot een afstand waarop ten hoogste 1% van de aanwezigen nog slachtoffer wordt van een calamiteit met de leiding. Dat is de zogenaamde inventarisatiezone.

Voor een 30", 80 bar aardgasleiding is de inventarisatiezone 400 meter aan weerszijden van de leiding en voor een 36",80 bar aardgasleiding is de inventarisatiezone 470 meter aan weerszijden van de leiding.

Gasunie anticipeert op de nieuwe regelgeving door nieuw aan te leggen aardgasleidingen en stikstofleidingen zo te dimensioneren en te traceren dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet wordt overschreden.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (2004)

Het externe veiligheidsbeleid ten aanzien van inrichtingen is opgenomen in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), dat in oktober 2004 in werking is getreden. Het Bevi is een AMvB die verbonden is aan de Wet milieubeheer en de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Het Bevi is het eerste besluit dat de Richtlijn voor externe veiligheid wettelijk verankert. Daarmee heeft de wettelijke verankering van het 10^{-6} per jaar plaatsgebonden risiconiveau als grenswaarde of als richtwaarde plaatsgevonden.

Noviteit in dit besluit is dat ten aanzien van het groepsrisico een verantwoordingsplicht is ingevoerd. Dit houdt in dat bij een toename van het groepsrisico ten opzichte van de oriëntatiewaarde gekeken moet worden naar alternatieven, de rol van de brandweer en dergelijke.

Besluit risico's zware ongevallen (BRZO)

Het Besluit risico's zware ongevallen (hierna BRZO) integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader. Doelstelling is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het BRZO stelt hiertoe eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Daarnaast wordt in het besluit de wijze waarop de overheid daarop moet toezien geregeld. In de Regeling risico's zware ongevallen 1999 (RRZO) zijn nadere bepalingen opgenomen. Het BRZO stelt eisen aan bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Bedrijven moeten onder meer over een veiligheidsbeleid en een veiligheidsbeheerssysteem beschikken. Sommige bedrijven moeten daarnaast ook een veiligheidsrapport (VR) opstellen en indienen bij de overheid.

Het toezicht wordt gezamenlijk uitgevoerd door drie overheidspartijen: bevoegd gezag Wet milieubeheer (Wm), arbeidsinspectie en brandweer. Het bevoegd gezag Wm is verantwoordelijk voor de coördinatie. De overheden moeten met de door de bedrijven aangeleverde informatie:

- nagaan of zware ongevallen kunnen overslaan naar buurbedrijven ('domino-effecten');
- de aanvaardbaarheid van de risico's van een zwaar ongeval met gevaarlijke stoffen beoordelen;
- de ruimtelijke ordening zo vormgeven dat de risico's voor de omgeving aanvaardbaar blijven voor VR-plichtige bedrijven een rampbestrijdingsplan opstellen.

Het BRZO is er ook op gericht burgers te informeren over de risicosituatie van bedrijven met gevaarlijke stoffen. Zo legt de overheid het veiligheidsrapport ter inzage voor burgers (met uitsluiting van eventuele vertrouwelijke gegevens). Bovendien kunnen burgers bij een bedrijf een lijst inzien van de gevaarlijke stoffen die in dat bedrijf aanwezig zijn.

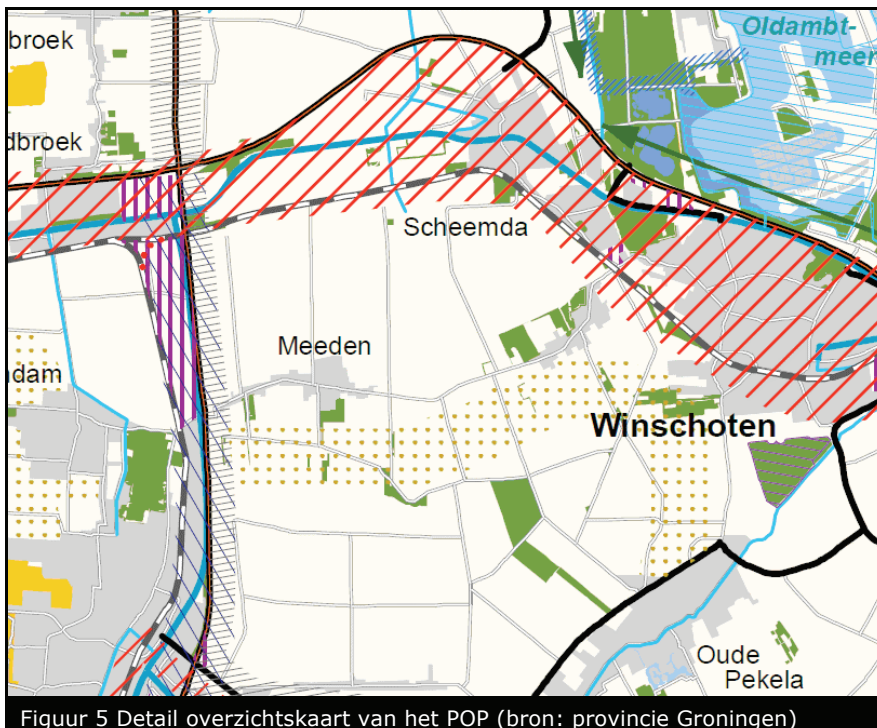
De inrichting waar de stikstofinstallatie gesitueerd is valt onder het BRZO (Besluit risico's zware ongevallen) en daarmee onder de werking van het Bevi. De inrichting is echter niet VR-plichtig (de verplichting tot het opstellen van een veiligheidsrapport). Er dient wél een Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) te worden opgesteld. In paragraaf 6.6 wordt hier nader op ingegaan.

5.3 Provincie Groningen

5.3.1 Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 – 2013

Op 17 juni 2009 hebben de provinciale staten van de provincie Groningen het Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 – 2013 (Hierna: POP) vastgesteld. In dit plan staat het omgevingsbeleid van de provincie op het gebied van milieu, verkeer en vervoer, water en ruimtelijke ordening. Belangrijke onderwerpen zijn:

- de bescherming van de karakteristieken van het Groninger landschap
- ruimte voor ontwikkeling
- leefbaarheid op het platteland en
- duurzame energie

Figuur 5 Detail overzichtskaart van het POP (bron: provincie Groningen)

Bovenstaande kaart (figuur 5) is een detail van de overzichtskaart van het POP, voor het gebied waar de nieuwe ontwikkelingen zullen worden gerealiseerd. Het gebied waar de stikstofinstallatie zal worden gerealiseerd is op de kaart paars gearceerd. Dit betreft een zoekgebied voor bedrijventerreinen. Een tweede (wijdere) arcering geeft de plannen van de provincie weer om een deel van het gebied te benutten als windturbinepark. Het gebied langs de N33 is aangeduid als reservering voor toekomstige infrastructuur.

De rode schuine arcering over Scheemda en de naastgelegen spoorweg heeft betrekking op de aanwijzing van dit gebied tot zoekgebied voor een (nieuwe) spoorverbinding.

Energiecluster

In het POP is aangegeven dat de provincie met zijn bestaande energiecluster (bedrijven, infrastructuur, kennis en diensten en ondergrondse gasopslag) het potentieel heeft om uit te groeien tot een strategische schakel voor de internationale energiemarkt- en distributie. Groningen kan zich profileren als energieprovincie door de bestaande kennis en infrastructuur op het gebied van energie te benutten en te versterken.

Ten aanzien van buisleidingen voor ondergronds transport van aardgas is opgenomen dat dit een niet zichtbare, schone, veilige en efficiënte wijze van transport is. Het gebruik van buisleidingen voor ondergronds transport van gassen, vloeistoffen en vaste stoffen en stukgoederen (gedacht wordt onder andere aan stadsdistributie) zal uit een oogpunt van zuinig ruimtegebruik, veiligheid en vermindering van de milieubelasting worden gestimuleerd.

Buisleidingen

In het POP zijn voor bestaande buisleidingen buisleidingenstroken opgenomen en voor nieuw aan te leggen buisleidingen zijn buisleidingenstroken planologisch gereserveerd. Het eerste deel van de leiding, tussen de piekinstallatie en de gemeentegrens met de gemeente Oldambt, volgt het tracé de buisleidingenstrook zoals deze is aangeduid in het POP.

Gebruik (diepe) ondergrond

Het POP gaat in paragraaf 2.2.5 in op de opslag (terugneembaar) of berging (niet terugneembaar) van (afval)stoffen. De diepe ondergrond van de provincie Groningen wordt, in overeenstemming met het landelijk afvalbeleid, (beperkt) gebruikt voor het terugvoeren (door injectie) van niet-gevaarlijke stoffen afkomstig van bijvoorbeeld de zout- en aardgaswinning, en voor het opslaan van aardgas.

De provincie voert het beleid dat de (diepe) ondergrond (lege gasvelden en zoutkoepels) beperkt mag worden gebruikt voor het injecteren van niet-gevaarlijke afvalstoffen en de opslag van stoffen, zoals CO₂, aardgas en stikstof. Het gebruik mag geen invloed of alleen een positieve invloed hebben op de omliggende en/of andere onderdelen van het milieu. Het mag in ieder geval geen negatieve invloed hebben op de omliggende grondlagen.

In hoofdstuk 6, waar wordt ingegaan op de ontwikkeling van een sterk energiecluster, wordt als een van pijlers van beleid de opslag van stikstof in zoutcavernes genoemd.

Bodem en water

In het POP wordt ten aanzien van grondwaterbeschermingsgebieden aangegeven dat ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot fysieke bodemaantasting niet zijn toegestaan. In waterwingebieden zijn alleen activiteiten toegestaan die direct of indirect samenhangen met de drinkwaterwinning. De leiding doorkruist geen grondwaterbeschermingsgebied en/of waterwingebied. Wel is voor een deel van het tracé op de functiekaart de gebiedsarcering 'drinkwater' aangeduid..

In paragraaf 2.7.6. wordt ingegaan op de overstromingsrisico's in de provincie. De waterschappen hebben de gebieden in beeld gebracht die gevoelig zijn voor overstroming vanuit de boezems. Als er onverhoopt een overstroming plaatsvindt vanuit de boezemwateren (de belangrijkste kanalen en meren) zal het water zich in die gebieden verzamelen. De kans op zo'n overstroming is gemiddeld eens per honderd jaar. De risico's van overstroming uit zee zijn hier buiten beschouwing gelaten vanwege de veel kleinere kans van optreden. Deze informatie kan door gemeenten, in overleg met de waterschappen, worden gebruikt als instrument bij het uitvoeren van de gemeentelijke watertoets.

Zoals te zien in figuur 6 is het gebied waar de stikstofinstallatie beoogd is, aangeduid als gebied gevoelig voor overstroming vanuit het binnenwater. Het waterschap heeft dan ook bij de opstelling van het POP, met daarin de aanwijzing van het gebied ten westen van de N33 als zoekgebied voor bedrijventerreinen, aangegeven dat het hier een overstromingsgevoelig gebied betreft. Bij de verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein zullen aanvullende maatregelen genomen moeten worden om het overstromingsgevaar te verminderen. Op dit aspect wordt uitgebreid ingegaan in paragraaf 6.2.

Overstromingsbestendig bouwen

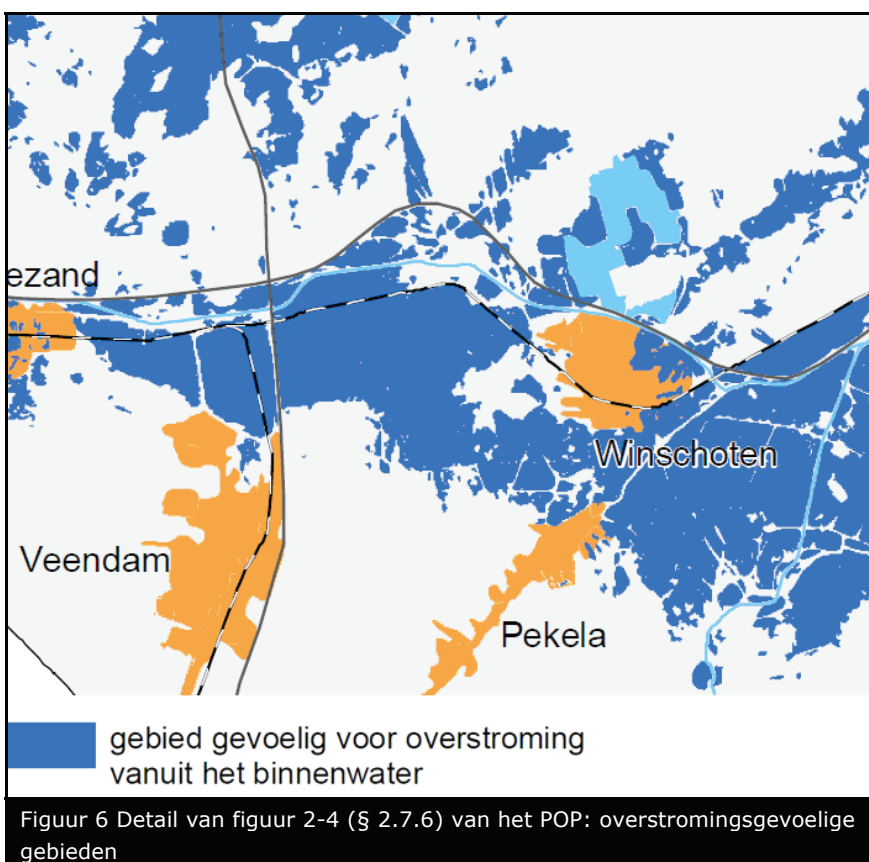
In het provinciaal omgevingsplan 2009-2013 (juni 2009, p. 73) is aangegeven dat in overstromingsgevoelige gebieden zoals de Tusschenklappenpolder nieuwe woningen, bedrijven en andere infrastructuur bij voorkeur op de hogere gronden moeten worden gebouwd. Als er toch voor wordt gekozen om in de lagere delen te bouwen, is het raadzaam om overstromingsbestendig te bouwen. Dat kan op de volgende manieren:

- de bouwlocatie ophogen tot het te verwachten overstromingsniveau (de hele locatie of alleen de bebouwing en/of wegen);
- de bouwlocatie ophogen ten opzichte van de directe omgeving (bijvoorbeeld 0,5 meter);
- de gebouwen zelf overstromingsbestendig maken:
 - o wetproof: geen watergevoelige functies op de begane grond
 - o dryproof: waterdicht maken
- drijvend of op palen bouwen;
- een extra robuuste (bebouwbare) dijk aanbrengen ter bescherming van de bouwlocatie.

Het provinciaal omgevingsplan is in de eerste plaats richtinggevend voor de provincie zelf.

Daarnaast is het op onderdelen kaderstellend voor gemeenten en waterschappen.

Het uitvoeringsinstrument voor een omgevingsplan is de omgevingsverordening. De Omgevingsverordening provincie Groningen 2009 bevat juridisch bindende regels en kaartmateriaal met betrekking tot de beleidsterreinen die de provincie als provinciaal belang ziet. In de Omgevingsverordening provincie Groningen 2009 is geen plicht opgenomen om overstromingsbestendig te bouwen.

Landschap en cultuurhistorie

Groningen kent tal van landschappen, waaronder de (kaarsrechte lijnen van de) Veenkoloniën. Het eigen karakter van iedere streek wordt voor een deel bepaald door algemene kenmerken, zoals de mate van openheid van het landschap. Voor een deel zit het ook in beeldbepalende elementen zoals dijken, wierden, maren en andere natuurlijke waterlopen. Veel van deze elementen hebben bovendien cultuurhistorische waarden.

De provincie wil het streekeigen karakter, de structuur van het landschap en de kenmerkende elementen behouden en herstellen. Bestemmingsplannen leggen de bescherming vast. In de Nota Belvedere wordt een aantal cultuurhistorische waardevolle Groningse gebieden genoemd, waaronder de oude Veenkoloniën en de landgoederenzone langs de Drentse Aa op de grens met Drenthe.

Bij de tracering is rekening gehouden met landschappelijke en cultuurhistorische waarden, door beschermde waarden te ontzien.

Archeologie

In overeenstemming met het Verdrag van Malta zet de provincie Groningen zich in voor het sparen van archeologische waarden. De archeologische waarden staan weergegeven op de Archeologische Monumenten Kaart. De provincie wil zorg dragen voor een goed behoud van archeologische en landschappelijke waarden. De gemeenten wordt daarom gevraagd om deze waarden in hun bestemmingsplan vast te leggen. Als basis daarvoor stelt de provincie de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) aan hen ter beschikking.

In de Veenkoloniën kiest de provincie voor een gebiedsuitwerking omdat de problematiek breed is en de coördinatie van de gebiedsopgave ingewikkeld is. De provincie zal hierbij het initiatief nemen.

5.4 Gemeente Menterwolde

5.4.1 Bestemmingsplan Buitengebied Meeden en Zuidbroek/Noordbroek en Bestemmingsplan Muntendam

Het beleid van de gemeente ten aanzien van leidingen is momenteel vastgelegd in de bestemmingsplannen voor het buitengebied. In deze bestemmingsplannen zijn corridors opgenomen waarbinnen de leidingen aangelegd kunnen worden. Deze corridors zijn echter betrekkelijk 'vol'. De aanleg van nieuwe leidingen is niet geheel mogelijk binnen deze corridors.

Voor de realisatie van het beoogde bedrijventerrein Veenwolden (tussen Muntendam en Meeden) zal te zijner tijd een nieuw bestemmingplan worden opgesteld.

De stikstofinstallatie, de stikstofleiding en de aardgasleidingen passen niet binnen de regelingen van het bestemmingsplan. Derhalve dient een nieuw plan te worden opgesteld. Voorliggend inpassingsplan maakt de functies wel mogelijk.

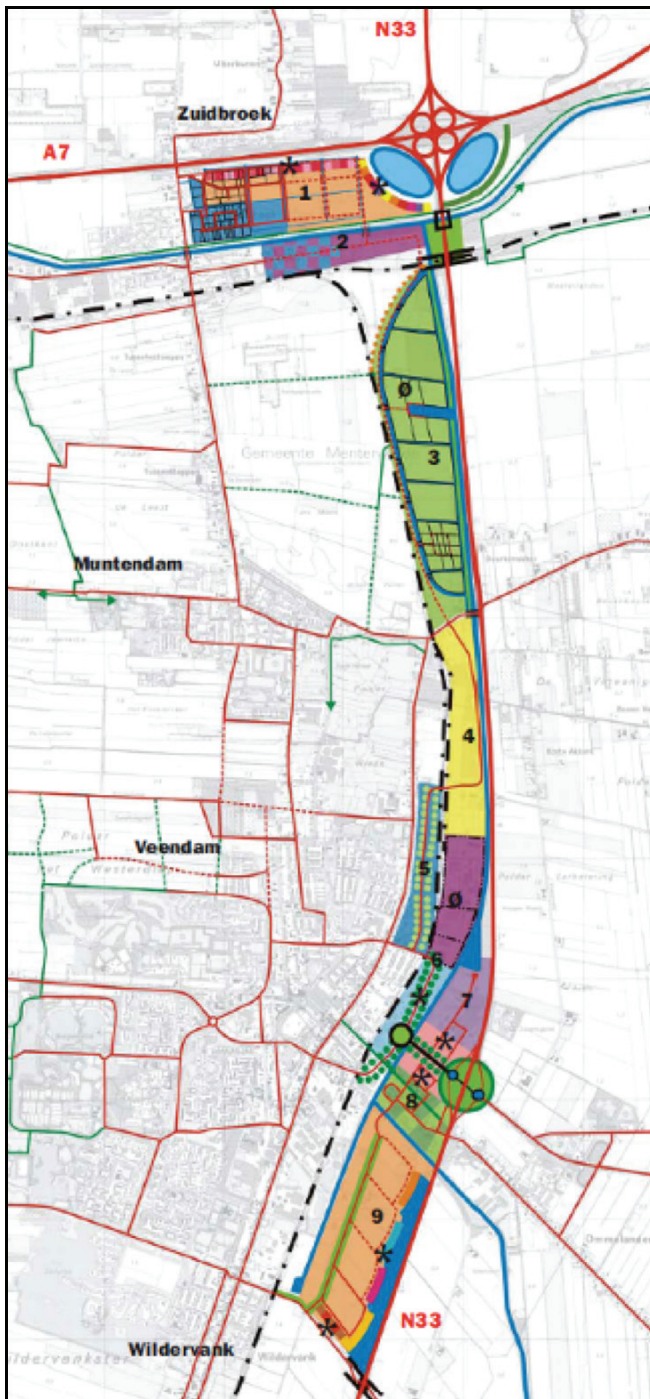
5.4.2 Oostboog bedrijventerreinen

De gemeente Menterwolde en de gemeente Veendam werken samen aan de ontwikkeling van een grootschalige bedrijfslocatie langs de A7 en de N33. De toekomstige stikstofinstallatie is beoogd binnen de gronden van dit bedrijventerrein. Het gebied is opgedeeld in verschillende onderdelen, waarbij onderscheid is gemaakt tussen bijvoorbeeld grootschalige bedrijvigheid, handel en zichtlocaties voor bedrijven. Zo zal een gevarieerd bedrijfsgebied ontstaan.

De plannen voor het bedrijventerrein zijn anno 2010 nog niet vastgelegd in een bestemmingsplan, ook is er nog geen sprake van gronduitgifte. Het is derhalve nog niet met zekerheid te zeggen dat dit bedrijventerrein gerealiseerd zal worden.

Beeldkwaliteitsvisie

De beoogde stikstofinstallatie zal worden gerealiseerd in deelgebied 3, 'Veenwolde'. De beeldkwaliteitsvisie (vastgesteld september 2007) gaat in op dit deelgebied. De locatie ligt tussen de spoordijk en de dijk langs het A.G. Wildervanckkanaal. Het gebied ligt lager dan de overige locaties in de Oostboog omdat dit een oude zeepolder van de Dollard is. Daarom is dit gebied nog niet eerder ontwikkeld. Door de lage "verstopte" ligging achter de dijken is Veenwolde niet geschikt als zichtlocatie vanaf de N33. Dit past in de strategie om langs de N33 dit deel de "illusie van leegte" te geven en het open landschap te benadrukken. Boven een bepaalde hoogte zullen gebouwen de kleur van lucht gegeven worden (grijsblauw). Vanaf de N33 zullen wellicht installaties of opslagbergen boven de dijk zichtbaar zijn.

Figuur 7 Oostboog bedrijventerrein, indeling in Deelgebieden (bron: beeldkwaliteitsplannen bedrijventerreinen A7/N33)

Door de grote omvang van Veenwolde is de locatie geschikt voor grote en zelfs zeer grote bedrijven of industrieën. Door de grote afstand tot woonbebouwing kan in dit deelgebied ook zwaardere bedrijvigheid gerealiseerd worden. Gedacht kan worden aan afvalverwerking of sloperijen. Het gebied zal ook gefaseerd uitgegeven moeten kunnen worden. Door het gebied het thema de 'illusie van leeg' te geven is het mogelijk om dit gebied te behandelen als een 'uit het zicht' locatie. De stedenbouwkundige opzet is erop gericht dat er geen hoge beeldambitie is vereist van de toekomstige bedrijven.

De ontsluiting van het gebied komt langs de spoordijk; hieraan worden grote terreinen of deelgebieden met kleinere kavels ontsloten (zie voorbeeldverkaveling). Langs de ontsluiting worden alle praktisch noodzakelijke middelen geconcentreerd die tezamen identiteit en openbaarheid aan dit gebied zullen verschaffen. Dit zijn spoor, fietspad, ontsluitingsweg, waterberging met beplanting en de toegangen naar de bedrijven met eventuele naamborden of toegangspoorten.

De bedrijfsgebouwen spelen doelbewust dus een ondergeschikte rol.

Beeldkwaliteitsplannen bedrijvenlocaties A7/N33

In de beeldkwaliteitsplannen (vastgesteld september 2007) wordt de inrichting van het gebied en het concept "illusie van leegte" verder uitgewerkt. In het plan staat dat de bedrijfsgebouwen niet op de randen gericht zijn, maar op de interne ontsluiting per cluster. Het gehele gebied is opgedeeld in "eilanden" (clusters), met ieder hun eigen ontsluiting. Bij het ontwikkelen van dit bedrijventerrein ligt de nadruk op de interne organisatie. Op deze manier ontstaat er een welstandsgebied met een lichte welstandstoets en de mogelijkheid voor een grote variatie in schaal en vormgeving van bedrijven per cluster.

Het uitzicht vanaf het lint Muntendamweg/Tussenklappen richting de N33 verandert, maar blijft toch een open landschap met aan de horizon een reeks bedrijfsgebouwen in de kleur van 'lucht'. Vanaf de N33 zal over de dijk het bovenste deel van het silhouet zichtbaar zijn. Aan de zuidzijde (aansluiting Muntendam) is eventueel extra beplanting gewenst om het zicht vanaf de N33 op de toekomstige bedrijvigheid af te schermen, afhankelijk van het beeld van deze bedrijvigheid.

De toegangspoorten (bruggen en naamborden) vormen het zichtbare deel van het bedrijventerrein. Ter plaatse van de toegangspoorten kan gekozen worden voor een gemeenschappelijke afsluiting. Parkmanagement kan bijdragen tot de gemeenschapszin en samenhang op het terrein (organisatie en beheer).

De samenhang wordt ontleend aan de kleurstelling ("luchtkleur"), daarnaast ontstaat structuur door clustering van bedrijfsgebouwen per "eiland". De samenhang per eiland wordt gezocht in overeenkomst in de maat en schaal van de percelen. De variatie ontstaat door de grote vrijheid in vormgeving van de verschillende bedrijfsgebouwen. Zeer grote (industriële) bedrijven kunnen op hun eigen "eiland" gesitueerd worden.

De stikstofinstallatie zal worden gerealiseerd in deelgebied 3 (zie figuur 7 op pagina 40).

Overige beeldkwaliteitseisen

De volgende overige beeldkwaliteitseisen zijn van toepassing.

Plaatsing:

- Gevarieerde positie
- Clustering op het terrein

Hoofdvorm: Volume van bouwwerken gerelateerd aan de functie.

Aanzicht: Per complex individuele uitstraling.

Opmaak:

- De bebouwing heeft vanaf 3 meter hoogte een lichte blauwgroene, lichtgrijze, of een vergelijkbare kleurstelling vergelijkbaar met de kleur van lucht.
- De toepassing van reclame is toegestaan in huiskleuren tot maximaal meter hoogte, alleen gericht op de clusterontsluitingsweg, zonder te domineren en te detoneren met het landschap.

Inrichting van het perceel: Geen eisen.

Excessenregeling: In dit gebied is van excessen in ieder geval sprake bij:

- armoedig materiaalgebruik;
- opdringerige reclame-uitingen boven 3 meter hoogte;
- toepassing van felle kleuren, conflicterend met het landschap;

- vanaf de N33 zichtbare opslag op het terrein.

De beeldkwaliteitsvisie en de beeldkwaliteitsplannen vormen samen het kader voor de ruimtelijke ontwikkelingen die nader geregeld zullen worden in de op te stellen bestemmingsplannen.

5.5 Gemeente Oldambt

5.5.1 Bestemmingsplan buitengebieden

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van aardgastransportleidingen sluit gedeeltelijk aan bij het landelijk beleid. Dit betekent dat in een deel van de bestemmingsplannen wordt voorzien in een regeling voor leidingen, waarbij wordt aangesloten bij de circulaire uit 1984.

Het bestemmingsplan Buitengebieden van de voormalige gemeente Scheemda kent voor de ondergrondse infrastructuur een leidingenstrook waar de aardgastransportleidingen in worden opgenomen. Dit geldt niet voor het bestemmingsplan Westerlee.

De stikstofleiding past niet binnen de regelingen van het bestemmingsplan. Derhalve dient een nieuw plan te worden opgesteld. Het onderhavige inpassingplan maakt de leiding wel mogelijk.

5.5.2 Bestemmingsplan gascompressorstation Scheemda en omgeving

In het 'bestemmingsplan gascompressorstation Scheemda en omgeving en partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebieden' van de voormalige gemeente Scheemda, wordt de realisatie van een gascompressorstation en bijbehorende hoofdaardgastransportleidingen mogelijk gemaakt. Het betreft voorzieningen voor het noord-zuid project (zie paragraaf 1.2). Dit bestemmingsplan is vastgesteld op 30 oktober 2008.

5.5.3 Kadernota bestemmingsplannen Buitengebieden Reiderland, Scheemda en Winschoten (2008)

Het college van burgemeester en wethouders van de voormalige gemeente Scheemda heeft op 25 september 2008 de kadernota bestemmingsplannen Buitengebieden Reiderland, Scheemda en Winschoten vastgesteld. In deze kadernota wordt het gemeentelijke beleid voor het buitengebied van de drie genoemde gemeenten vastgelegd voor de komende jaren. Onderwerpen die in deze kadernota aan bod komen zijn onder andere de volgende:

- intensieve veehouderij;
- schaalvergroting in de landbouw;
- nieuw-vestiging van agrarische bedrijven;
- niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied;
- vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing;
- (behoud van) het open landschap;
- natuurontwikkeling;
- diverse overige thema's zoals paardenhouderijen, etc.

De hoofddoelstelling van de kadernota is als volgt geformuleerd: 'De gemeenten streven in het plangebied naar een vitaal en leefbaar landelijk gebied door bestaande en mogelijk nieuwe functies en ontwikkelingen te laten bijdragen aan de bescherming en mogelijk versterking van de ruimtelijke kwaliteit'.

Ze hebben daarom 3 gebiedstypen aangeduid; landbouwontwikkelingsgebieden, verwervingsgebieden en natuurontwikkelingsgebieden. De leidingzone ligt voor een deel binnen het landbouwontwikkelingsgebied. Dit betreft het gebied boven Westerlee. Hier wordt gestreefd naar een verdere schaalvergroting van de landbouwsector. Het deel van de leidingzone ten zuiden van Westerlee ligt binnen het verwervingsgebied. Hier wordt gestreefd naar een menging van verschillende functies.

De in de kadernota genoemde beleidsuitgangspunten zullen worden vastgelegd in het nog op te stellen bestemmingsplan buitengebied.

5.5.4 Bestemmingsplan Lanengebied 1990

In het bestemmingsplan Lanengebied 1990 van de voormalige gemeente Winschoten is geen beleid opgenomen met betrekking tot leidingen. Er zijn in dit deel van de gemeente ook geen grote leidingen gelegen.

De gemeente is anno 2009 begonnen met de actualisering van het bestemmingsplan Lanengebied 1990.

De stikstofleiding en de stikstofopslaglocatie passen niet binnen de regelingen van het bestemmingsplan. Daarom dient een nieuw plan te worden opgesteld. Voorliggend inpassingsplan maakt de functies wel mogelijk.

5.5.5 Waterplan Winschoten

In januari 2006 is door de voormalige gemeente Winschoten en het waterschap Hunze en Aa's een convenant ondertekend, waarin beide partijen onderschrijven en uitspreken gezamenlijk aan de implementatie en uitvoering te werken van watergerelateerde projecten in de gemeente. Sinds de natte perioden die Nederland kende aan het eind van de negentiger jaren, staat het streven naar een veilig, gezond en duurzaam waterbeheer landelijk in de belangstelling. Water speelde echter al langere tijd een belangrijke rol in de voormalige gemeente Winschoten als drager voor verschillende ruimtelijke functies. Door de komst van de Blauwe stad en de verbinding ervan met het Winschoterdiep, wordt deze relatie met water nog versterkt. Bekend is echter ook dat het watersysteem op veel plaatsen niet optimaal functioneert.

Het Waterplan bestaat uit twee delen:

1. een Visie met achtergronddocument en
2. een Uitvoeringsplan.

Als eerste is in het Visiedeel het waterbeleid van de gemeente, het waterschap en andere partijen op elkaar afgestemd en zijn de gezamenlijke ambities van gemeente en waterschap vastgelegd. In het Uitvoeringsplan is het tweede doel verwezenlijkt, namelijk het vastleggen van concrete afspraken over maatregelen en de bekostiging daarvan. Beide plannen werden in 2006 vastgesteld door de gemeenteraad.

De stikstofopslaglocatie ligt aan de rand van een zoekgebied voor water. In het gebied (de wijk Sint Vitusholt) is vooral sprake van een wateroverschot. Er is geen sprake van grote knelpunten in de directe omgeving van de stikstofopslaglocatie in Winschoten. Het waterschap heeft in haar wateradvies (zie paragraaf 6.2.4) dan ook geen bijzonderheden opgemerkt.

6 Gevolgen voor het milieu en andere belangen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de randvoorwaarden aan de orde, waaraan de aanleg van de leidingen, de realisatie van de stikstofinstallatie en de stikstofopslaglocatie zullen moeten voldoen. Vanuit diverse wettelijke regelingen worden eisen aan het tracé, de leiding en het station opgelegd (onder andere vanuit de ruimtelijke ordening, natuur-, water- en milieuwetgeving, Monumentenwet).

Bij de randvoorwaarden is onderscheid te maken tussen de aanlegfase en de gebruiksfase. In de aanlegfase zullen vooral tijdelijke effecten optreden, in de gebruiksfase betreft het permanente effecten.

6.2 Bodem en water

6.2.1 Inleiding

Op grond van artikel 3.1.6, eerste lid, onderdeel b, Bro dient in de toelichting op ruimtelijke plannen te worden opgenomen hoe rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. Hierbij dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'.

Onderstaande paragrafen gaan achtereenvolgens in op de wateraspecten die spelen bij de locatie voor de stikstofinstallatie (paragraaf 6.2.2) en de wateraspecten die spelen bij de aanleg van de leiding (paragraaf 6.2.3). In paragraaf 6.2.4 staat het wateradvies van het waterschap verwoord.

6.2.2 Wateraspecten locatie stikstofinstallatie

Benadering locatiekeuze vanuit waterbelang

De stikstofinstallatie in Zuidbroek is gepland in de laaggelegen Tusschenklappenpolder. Deze polder is in het recente verleden tweemaal ondergelopen c.q. onder water gezet. In de zomer van 1992 ontstond er een dijkdoorbraak tijdens het aanbrengen van een gasleiding (van Gasunie) onder het A.G. Wildervanckkanaal. In 1998 is de kade doorgestoken vanwege het extreem hoog water in de boezem en overstromingsgevaar van bebouwde gebieden. Het gebied is gelegen onder NAP en is één van de diepst gelegen delen van de provincie Groningen. Ter plekke van de beoogde stikstofinstallatie ligt het maaiveld op - 1.30 m NAP. In geval van een overstroming onder extreme omstandigheden kan het waterpeil stijgen tot +1,5 meter NAP. Als gevolg van het bouwrijp maken zat het maaiveld circa 50 cm hoger komen te liggen. Het nieuwe maaiveld van het te ontwikkelen gebied zal daarmee op circa -0,80 m NAP uitkomen. Het peil in het naastgelegen A.G. Wildervanckkanaal ligt op +0,53 m NAP.

Het waterschap heeft in haar wateradvies (zie hoofdstuk 9, paragraaf 9.2.5) een negatief wateradvies afgegeven voor deze locatie, vanwege de overstromingsgevoeligheid. Het waterschap ziet echter in dat er andere, zwaarwegende belangen spelen om juist wel voor deze locatie te kiezen. Er is daarom gekozen voor een gezamenlijk traject met de betrokken partijen, om te komen tot duidelijke afspraken over de kosten en verantwoordelijkheden.

Het waterschap heeft daarbij aangegeven dat het werkt volgens het principe 'de veroorzaker betaalt', en dat het geen verantwoordelijkheid accepteert met betrekking tot (financiële of andere) risico's of maatregelen die in de toekomst nodig blijken, als gevolg van de realisatie van de stikstofinstallatie, om te kunnen voldoen aan nieuwe veiligheidsnormen.

Huidig veiligheidsniveau en risicoanalyse van het gebied

De Tusschenklappenpolder wordt omringd door drie watergangen; Het Winschoterdiep, het Munterdammerdiep en het A.G. Wildervanckkanaal. In de huidige situatie wordt voor het gebied gestreefd naar een veiligheidsniveau van 1:100 jaar (dat wil zeggen, een kans van één keer in de 100 jaar op een overstroming). De kade langs het A.G. Wildervanckkanaal, ter hoogte van de Tusschenklappenpolder, voldoet op dit moment qua hoogte aan de norm 1:100. Er wordt, in opdracht van het waterschap, nog onderzocht of dit ook geldt voor de stabiliteit van de kade.

Het plangebied heeft een beperkt risico voor een overstroming vanuit het Winschoterdiep. Dit komt doordat de verhoogde spoorlijn Groningen/Winschoten als extra barrière fungeert. Het Muntendammerdiep kan tijdens hoog water op de boezem worden afgesloten. Dit gebeurt bij een waterstand van 1.20 m NAP bij Zuidbroek. Het gevaar voor een overstroming in het plangebied komt vanuit het A.G. Wildervanckkanaal. Dit kanaal grenst direct aan het plangebied. Dit kanaal wordt bij hoog water op de boezem niet afgesloten van de boezem. Bij een eventuele overstroming vanuit dit kanaal is de aanvoer van water bijzonder groot vanwege de breedte van het kanaal en de verbinding met het Winschoterdiep. Dit betekent dat bij een eventuele overstroming een hoge stroomsnelheid en een hoge stijgsnelheid kunnen ontstaan, en dat het water bij een maximale boezemwaterstand ruim 2 meter hoog komt te staan. Dit maakt het gevolg van een overstroming groot.

Overstromingsrisico's

De Provinciale Staten van Groningen hebben in 2005 besloten om in 2025 voor regionale waterkeringen van klasse 4 en 5 (volgens IPO-methodiek) richtinggevend te streven naar een norm van 1:300 respectievelijk 1:1000. Ook de toegenomen economische waarde is via de IPO-methodiek van invloed op de vergroting van risico's op vervolgschade.

Dat betekent dat als er plannen op de locatie in de Tusschenklappenpolder worden uitgevoerd, dit gevolgen heeft voor het overstromingsrisico. De kans op een overstroming zal door de ontwikkelingen niet toenemen, het gevolg zal echter wel toenemen en daarmee ook het risico.

In 2009/2010 wordt door de Provincies en Waterschappen onderzoek gedaan naar de maatregelen die nodig zijn om in 2025 aan de toekomstige normen te voldoen (Quick Scan Hoog Water 2025/2030). Uitgaand van een toekomstige norm van 1:300 jaar voldoen de huidige afmetingen van de kaden niet aan de eisen die hiervoor gelden. Door de nieuwe norm 1:300 worden de eisen die aan een kade worden gesteld aangescherpt. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de (kruin)breedte van de dijk wordt vergroot, dat een minder stijl binnentalud wordt geëist of dat de bestaande kwelsloot verlegd moet worden.

Analyse van huidige en toekomstige kosten

In een projectgroep van Gasunie, Gemeente Menterwolde en het Waterschap is bekeken welke mogelijkheden er zijn om het veiligheidsniveau van het gebied te verhogen en/of overstromingsbestendig te bouwen. Tevens is gekeken naar eventuele huidige en toekomstige kosten voor waterveiligheid, wanneer toch gebouwd gaat worden in dit gebied. Hiermee wordt vooruitgelopen op de nationale beleidsontwikkeling en wordt invulling gegeven aan het POP. In verband met de voornemens van Gasunie en de gemeente Menterwolde heeft de gemeente Grontmij verzocht om conform de IPO-Richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden de veiligheidsklasse van de kade langs het A.G. Wildervanckkanaal grenzend aan de Polder Tusschenklappen te bepalen. Dit onderzoek is dus niet alleen uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van de stikstofinstallatie, maar met name voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Oostboog, dat ook in de Tusschenklappenpolder beoogd is (hier is reeds nader op ingegaan in paragraaf 5.4).

Risicoklassering

Onderzocht is of de realisatie van de stikstofinstallatie ertoe zal leiden dat de risicoklassering van de Tusschenklappenpolder wijzigt. Volgens de IPO-Richtlijn wordt de risicoklassering gerelateerd aan de potentiële gevolgschade bij overstroming, die rechtstreeks verband houdt met de (economische) waarde van bebouwing in de polder. Geconcludeerd is het volgende. In de huidige situatie valt de kade langs het A.G. Wildervanckkanaal in veiligheidsklasse 3 (norm 1:100), ongeacht of de schade in deelgebied A10 (bestaande installaties NAM en Gasunie) wordt bepaald op basis van een inrichting als verstedelijkt (bebouwd) gebied of dat hiervoor de WOZ-waarde per 1 januari 2010 wordt gehanteerd. Ook nadat de beoogde stikstofinstallatie van Gasunie aan de Hondenlaan is gerealiseerd, blijft de kade in veiligheidsklasse 3 vallen, ongeacht of voor deze installatie wordt uitgegaan van een schade zoals zou optreden bij verstedelijkt (bebouwd) gebied of wordt uitgegaan van schade ten bedrage van de WOZ-waarde. Bij het hanteren van de WOZ-waarde komt het schadebedrag echter wel dicht bij de grens tussen veiligheidsklasse 3 en 4 (respectievelijk 1:100 en 1:300). Er hoeven in deze situatie geen maatregelen te worden genomen om de kade langs het A.G. Wildervanckkanaal aan te passen. Bij realisatie van het bedrijventerrein tussen de goederenspoorweg / Oostboog, het A.G. Wildervanckkanaal en de Legeweg (maar zonder de stikstofinstallatie aan de Hondenlaan) zal de kade overigens wel in veiligheidsklasse 4 komen te vallen. Het is echter nog niet zeker of het bedrijventerrein gerealiseerd zal worden. Indien zowel het bedrijventerrein als de stikstofinstallatie aan de Hondenlaan wordt gerealiseerd, zal de kade ook in veiligheidsklasse 4 vallen.

Overstromingsbestendig bouwen

Overeenkomstig het POP is nagegaan in hoeverre de stikstofinstallatie overstromingsbestendig kan worden gebouwd. Over bouwen in een overstromingsgevoelig gebied zegt het POP dat nieuwe woningen, bedrijven en andere infrastructuur bij voorkeur op de hogere gronden moeten worden gebouwd (zie paragraaf 5.3.1). Als er toch voor wordt gekozen om in de lagere delen te bouwen, is het raadzaam om overstromingsbestendig te bouwen. Vervolgens wordt een aantal maatregelen genoemd die schade aan bouwwerken kunnen beperken, zoals het ophogen van de bouwlocatie en het aanbrengen van een dijk rond de locatie.

Gasunie heeft aangegeven dat in geval van overstroming van de polder het gastransport gegarandeerd zal zijn. Van gevolgschade op dit punt zal dus geen sprake zijn. De bouwlocatie zal in zijn geheel 0,5 meter worden opgehoogd, wat in lijn is met het POP. Verdere maatregelen om de gevolgen van een overstroming tegen te gaan staan financieel niet in verhouding tot de investering die gepleegd zal worden.

Door de kwetsbaarheid van bestaande gasleidingen in het plangebied is de optie geheel of lokaal ophogen van het terrein tot de gewenste veiligheidshoogte niet haalbaar. Door het aanbrengen van grote hoeveelheden grond op bestaande leidingen ontstaan ongelijke zettingen waarop de leidingen van Gasunie en NAM niet berekend zijn. Een stikstofinstallatie op een terp of omringd door een dijk behoort daarom niet tot de mogelijkheden.

Conclusie wateraspecten stikstofinstallatie

Het bevoegd gezag is van mening dat de keuze voor de locatie in de Tusschenklappenpolder over het geheel genomen de beste keuze is uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij is de afweging, verwoord in paragraaf 4.3, om voor deze locatie te kiezen, opnieuw bezien in het licht van de belangen van een goede waterhuishouding zoals verwoord door het waterschap. Daarbij is geconstateerd dat naast de gekozen locatie twee van de vier andere alternatieven ook gelegen zijn in de Tusschenklappenpolder zodat die uit oogpunt van de waterhuishouding geen voorkeur hebben boven de voorkeurslocatie. De andere twee locaties zijn in de afweging afgefallen voornamelijk omdat deze liggen in gebied dat door de provincie is aangewezen als beoogd grootschalig open gebied (zie paragraaf 4.3). Dit terwijl de voorkeurslocatie is gelegen in een gebied dat in het POP is aangewezen als zoekgebied voor bedrijventerreinen.

De gevolgen voor de waterhuishouding zijn (zoals in de voorgaande paragrafen aangegeven) naar het oordeel van het bevoegd gezag beperkt. Alles afwegende acht het bevoegd gezag het uit oogpunt van goede ruimtelijke ordening wenselijk om het provinciale beleid ten aanzien van de gebiedsinrichting zwaarder te laten wegen dan het wateradvies. De in het ontwerp opgenomen voorkeurslocatie is dan ook gehandhaafd.

Het bevoegd gezag concludeert dat, hoewel de stikstofinstallatie geprojecteerd is in een overstromingsgevoelige polder, dit niet leidt tot onaanvaardbare risico's of de noodzaak tot het voorschrijven van specifieke maatregelen. Wel zal Gasunie voor zover redelijkerwijs mogelijk gelet op het geschatte risico en de te verwachten kosten, overstromingsbestendig bouwen.

6.2.3 Wateraspecten bij de aanleg van de leiding

Tijdelijke verandering grondwaterstand

Voor de aanleg van het leidingtracé is tijdelijke bemaling van de leidingsleuf en kruisingen (van infrastructuur) nodig. Deze primaire ingreep veroorzaakt een tijdelijke grondwaterdaling die afhankelijk is van de plaatselijke bodem- en grondwateromstandigheden. De zone waar de grondwaterstand daalt, wordt het invloedsgebied genoemd. De tijdelijke daling van de grondwaterstand wordt niet als een op zichzelf staand effect beschouwd, maar heeft wel (meerdere) negatieve neveneffecten.

Afhankelijk van deze neveneffecten kan de daling van het grondwater worden beperkt door:

- toepassing van waterremmende maatregelen als een damwand en het dichten van de bodem van de bouwputten met bijvoorbeeld onderwaterbeton;
- hydrologische compensatie in de vorm van retourbemaling;
- aanleg in den natte waarbij de leidingen in een natte sleuf aangelegd worden.

Zetting

Zetting treedt op wanneer de waterstand door tijdelijke bemaling lager wordt dan de van nature laagste waterstand (GLG) en neemt af tot de rand van het invloedsgebied, waar de zetting gelijk is aan 0 mm. Zetting binnen de werkstrook door bemaling, het gebruik van machines en gronddepots wordt gecompenseerd door toevoeging van zand of boomschors bij opvulling van de leidingsleuf en afwerking van de werkstrook. Zetting buiten de werkstrook wordt niet gecompenseerd. Op basis van onderzoek ('worstcase benadering') in voorgaande aanlegtrajecten voor gasleidingen is berekend dat de zetting buiten de werkstrook beperkt blijft tot maximaal 10 mm. Bij deze grootte zijn geen grote risico's op schade (aan woningen of gevoelige objecten) te verwachten. Ook is er dan geen sprake van zichtbaarheid van het tracé (zodat de landschappelijke waarde niet wordt aangetast) of bemoeilijking van de bewerking van de gronden (economisch effect). De zetting kan bovendien verder worden beperkt door het invloedsgebied van de grondwaterstandverlaging door de hierboven genoemde maatregelen te verkleinen.

Doorsnijding van afsluitende lagen

De aanleg van transportleidingen vergt een ontgraving tot enkele meters. Dit kan de afsluitende laag van het eerste watervoerend pakket aantasten. Bij aanleg 'in den droge' wordt de grond van de afsluitende laag vrijwel geheel teruggezet in de oorspronkelijke opbouw. Blijvende effecten op het watervoerende pakket (zoals beïnvloeding van de grondwaterstroming) worden daarmee voorkomen. In het kader van de aanleg van de Noord-Zuid leiding, is reeds uitvoerig onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de graafwerkzaamheden. De effecten zijn op grote delen van het tracé slechts tijdelijk of komen helemaal niet voor, zoals bij het deel waar de afsluitende deklaag zo dik is dat deze niet volledig wordt doorsneden. In veengebieden daarentegen is de slechtdoorlatende laag beperkt te herstellen en het effect dan ook permanent.

Er kan geconcludeerd worden dat er in het voorliggende tracé geen noemenswaardige kans is op nadelige effecten door de doorsnijding van afsluitende lagen.

Beïnvloeding gebouwen en infrastructuur

Dijken, wegen, spoor, kunstwerken in watergangen en bebouwing kunnen worden beïnvloed door zetting en doorsnijding van de afsluitende lagen (wat kan resulteren in een veranderende kwelweg onder dijken). Bij het effect op de bebouwing en de infrastructuur is belangrijk hoe deze zijn gefundeerd. Bebouwing en infrastructuur in de nabijheid van het tracé waar risico's zijn, worden door Gasunie geschouwd voor en na de werkzaamheden. Dit om eventuele optredende schade inzichtelijk te kunnen maken en te corrigeren dan wel te compenseren.

Verandering grondwaterstroming

De ingreep in het grondwatersysteem als gevolg van bemaling en vergraving is tijdelijk. Er vindt aanleg in den droge plaats, waarbij de deklaag wordt hersteld. Ook worden er geen slecht doorlatende lagen in het watervoerend pakket onder de deklaag verstoord.

Beïnvloeding waterbodemmilieu en waterkolom

In het tracé worden enkele watergangen doorkruist. Bij deze kruisingen zullen baggeractiviteiten plaatsvinden. De effecten van deze baggeractiviteiten zijn reeds bij de aanleg van eerdere leidingen in beeld gebracht.

Door graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van de leiding in een waterstrook (zonder bemaling) kan plaatselijk zuurstoftekort in het water optreden. Dit kan leiden tot vissterfte. Bovendien kunnen (mogelijk verontreinigde) slibdeeltjes zich in het water verspreiden.

Rekening houdend met reguliere baggerwerkzaamheden en de afmeting, doorstroming van de watergangen langs het tracé, de beperkte strook van ontgraving, het ontbreken van een ecologische doelstelling van de watergangen, het geringe aantal zinkers dat wordt gelegd (over het gehele tracé) en de zorgvuldige aanleg, is er echter geen noemenswaardig nadelig effect.

Naast opwoeling kan het lozen van onttrokken grondwater de kwaliteit van het oppervlaktewater verslechteren. De kwaliteit van de lozing wordt echter geborgd door het waterschap. Vóór de lozing wordt een ontheffing aangevraagd bij het waterschap. Deze hanteert gebiedsspecifieke eisen waaraan het te lozen water moet voldoen om een negatief milieueffect te voorkomen. Dit kan betekenen dat het te lozen grondwater moet worden gezuiverd.

Tijdens het testen van een nieuwe leiding wordt de leiding gevuld met water en gedurende een periode onder druk gebracht. Na afloop van de testen wordt dit water geloosd. Ook voor deze lozing geldt dat voldaan moet worden aan de eisen van het waterschap.

Beïnvloeding bodemkwaliteit door boorvloeistof

Bij bepaalde kruisingen met infrastructuur kan ervoor gekozen de leiding door middel van een gestuurde boring aan te leggen. Bij deze boringen wordt gebruik gemaakt van betoniet boorvloeistof die deels achterblijft in de grond. Gasunie laat restanten boorspoeling aan het maaiveld bemonsteren en vervolgens afvoeren naar een erkende verwerker. Een deel blijft achter rond de aangebrachte leidingen. De boorvloeistof is een product van natuurlijke grondstoffen en heeft geen risico's voor mens en dier. Er kan dan ook worden geconcludeerd dat er geen onevenredige risico's kleven aan het gebruik van deze boorvloeistof.

Aantasting grondwater- en milieubeschermingsgebieden

Er worden geen bodembeschermingsgebieden doorsneden. De aanleg van het tracé heeft dan ook geen effecten met betrekking tot aantasting grondwater- en milieubeschermingsgebieden.

Beïnvloeding bodem- en grondwaterverontreinigingslocaties

Er zal op een indicatieve wijze onderzocht worden of er potentieel verontreinigde locaties aanwezig zijn langs het tracé. Voorafgaand aan de veldwerkzaamheden ten behoeve van het cultuurtechnisch en geohydrologisch onderzoek zal een uitgebreid historisch onderzoek plaatsvinden om de bodemverontreinigingslocaties te inventariseren zoals deze zijn geregistreerd bij de provincie.

Op deze locaties, tot op een afstand van ca. 500 m, wordt gecontroleerd om wat voor type, soort bodemverontreiniging (stof en verspreidingspatroon; mobiel of immobiel) het gaat en of deze verontreiniging wordt verplaatst indien men gaat graven en grondwater gaat onttrekken. In het geohydrologisch rapport wordt dan uitgewerkt welke locaties overblijven en extra aandacht behoeven in de uitvoeringsfase. Als uit de inventarisatie blijkt dat verontreinigingen worden doorsneden waarvan geconcludeerd wordt dat dit een negatief effect op de gasbuis heeft, zal hier een aangepast milieukundig onderzoek worden uitgevoerd op die stoffen die op basis van het vooronderzoek verwacht kunnen worden.

Verkennend bodemonderzoek bij de stikstofinstallatie

Op de locatie van de toekomstige stikstofinstallatie is in oktober 2008 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (Tebodin, ref. 3415001, Verkennend bodemonderzoek toekomstig N2 mengstation Zuidbroek). In de mengmonsters van de bovengrond is een licht verhoogde concentratie kwik aangetroffen. Waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt door het gebruik van kwikhoudende bestrijdingsmiddelen in het verleden. Tevens is een licht verhoogde concentratie van lood en barium aangetroffen. Ook in het grondwater is een licht verhoogde concentratie van barium aangetoond. De mogelijke oorzaak hiervan is onbekend. De kwaliteit van de bodem vormt geen belemmering voor de bouw van de stikstofinstallatie aangezien er geen noemenswaardige bodemverontreiniging is aangetroffen.

Verkennend bodemonderzoek leidingtracé

Het is niet nodig een verkennend bodemonderzoek voor het leidingtracé uit te voeren. Op basis van de bodemvervuilingskaarten van de provincie Groningen is geconcludeerd dat langs het tracé geen (potentieel) verontreinigde locaties aanwezig zijn.

6.2.4 Wateraspecten overig

Bestaande waterhuishouding

Het plangebied ligt in peilgebied De Munte, met een zomerpeil van NAP – 2.35 m. en een winterpeil van NAP – 2.70 m. Via gemaal de Munte wordt het water op Termunterzijldiep geloosd, dat deel uitmaakt van de Oldambt boezem. De gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) in het plangebied varieert van 1.10 m. tot 0.4 m. beneden maaiveld. Het waterschap heeft als bijlage verduidelijkende kaartjes toegevoegd. Deze zijn terug te vinden bij de overlegreactie van het waterschap, op de bijlage-cd.

Riolering

Bij nieuwbouw/herbouw wordt tegenwoordig de hemelwaterafvoer niet gekoppeld aan de riolering. Het infiltreren van hemelwater in de bodem heeft de voorkeur, wanneer dit niet mogelijk is kan het naar het oppervlaktewater worden afgevoerd. Wanneer het vrijkomende hemelwater geborgen wordt in oppervlaktewater, stelt het waterschap dat het ontvangende water voldoende capaciteit moet hebben. Er mag zich geen wateroverlast voordoen. Bij het aanleggen van een gescheiden rioolstelsel adviseert het waterschap verschillende kleuren buizen (bijvoorbeeld bruine en grijze) te gebruiken. Hiermee wordt de kans op foutieve aansluitingen verkleind.

Oppervlaktewaterkwaliteit

Bij het lozen van hemelwater dienen de uitgangspunten van het duurzaam bouwen te worden gehanteerd. Vermeden dient te worden dat hemelwater in aanraking komt met materialen die milieubelastende stoffen uitlogen. Deze materialen kunnen hiermee bodem en water(bodem) belasten. Zware metalen (bv. koper, zink, lood), minerale olie (teer, bitumen) of uitlogende verduurzamingsmiddelen kunnen hieronder worden verstaan. Voor veel van deze verontreinigende materialen zijn tegenwoordig goede alternatieven beschikbaar. Ook bij de afspoeling van hemelwater van verharde oppervlakken dient zorgvuldig te worden nagegaan in hoeverre en op welke wijze het hemelwater op het oppervlaktewater wordt gebracht.

Overlast

Bij een bouwplan moet worden voorkomen dat er grond- of oppervlaktewateroverlast ontstaat. Als er wateroverlast vanuit grondwater voorkomt dan dient er bij het bouwplan onderzocht te worden hoe dit ontstaat. Dit kan bijvoorbeeld doordat er slecht doorlatende bodemlagen zijn, er hoge grondwaterstanden in het gebied voorkomen of het gebied laag ligt ten opzichte van de omgeving. Bij de uitwerking van het bouwplan dient grondwateroverlast te worden voorkomen. Een nieuw bouwplan mag ook geen overlast in de directe omgeving veroorzaken. Als er in de omgeving sprake is van grondwateroverlast dan adviseert het waterschap in het kader van dit bouwplan te bekijken of ook daar een oplossing kan worden geboden.

Het ontstaan van wateroverlast vanuit het oppervlaktewater kan verschillende oorzaken hebben. Dit kan bijvoorbeeld door een erg lage ligging van het gebied ten opzichte van het oppervlaktewaterpeil. Maar het kan ook ontstaan door te weinig mogelijkheden om water uit het gebied af te voeren. In het bouwplan moet gezocht worden naar voldoende mogelijkheden om het water af te voeren en te bergen. Daarbij is het uitgangspunt dat er niet meer water uit het plangebied komt dan in de oorspronkelijke situatie. Het overige dient bij voorkeur in het plangebied te worden geborgen en vertraagd te worden afgevoerd.

Als er geen mogelijkheden in het plangebied zijn dan kan in overleg met de waterbeheerder en of de gemeente naar een oplossing worden gezocht. Een bouwplan mag niet leiden tot overlast(toename) in de omgeving.

Met behulp van de regenduurlijnmethode is berekend dat er binnen het plangebied 852 m³ berging gerealiseerd dient te worden om de toename van verharding te compenseren. Hierbij moet rekening worden gehouden met de maximale afvoer uit het plangebied. Deze mag niet groter zijn dan de landbouwkundige afvoer van 1,2 l/s/ha. Dit kan gerealiseerd worden door het plaatsen van een knijpconstructie (duiker of stuw) in de te realiseren sloot of bergingsvijver, daar waar de verbinding met het de aangrenzende hoofdwatergang wordt gemaakt. Vertraging van de afvoer zorgt ervoor dat water tijdelijk wordt vastgehouden en dat het watersysteem elders niet extra wordt belast. De sloot of bergingsvijver dient dus zodanig ingericht te worden dat er peilfluctuatie mogelijk is.

Bij de berekening van de benodigde berging is rekening gehouden met de lozing van water door de compressoren uit het Praxairgebouw, conform de gegevens die Gasunie heeft geleverd aan het waterschap (voor de lozing van dit water is wellicht een Wvo-vergunning nodig van het waterschap). Bij de berekening is ook aangenomen dat het hemelwater dat op de bestrating / wegverharding valt bij een situatie van 1:100 niet in de bodem infiltreert maar oppervlakkig afstroomt richting het oppervlaktewater. Dit water dient ook te worden opgevangen in de te realiseren sloot of bergingsvijver. Er moet dus worden voorkomen dat dit water rechtstreeks in de aangrenzende hoofdwatergangen stroomt.

Eigendom, beheer en onderhoud

Het eigendom, beheer en onderhoud van oppervlaktewater en de bijbehorende infrastructuur ligt bij waterschap, gemeente of derden. Veranderingen hierin moeten besproken worden met de betrokkenen. Daarnaast is een Keurontheffing nodig. Het waterschap streeft ernaar om het hoofdwatersysteem in eigendom, beheer en onderhoud te hebben.

Daarnaast moeten er, in verband met beheer en onderhoud, langs watergangen beschermingszones van 5 m. breed (3 m. maaipad en 2 m. obstakelvrije zone) gereserveerd worden. Hiermee moet in de planvorming rekening gehouden worden.

6.2.5 Advies waterschap

Het waterschap Hunze en Aa's heeft in het kader van het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Bro een wateradvies uitgebracht. Dit wateradvies is opgenomen op de bijlage-cd, en behandeld in hoofdstuk 9, paragraaf 9.2.5. Paragraaf 6.2 is ook opgesteld met behulp van en naar aanleiding van het genoemde wateradvies. Het waterschap Hunze en Aa's heeft naar aanleiding van het ontwerpbesluit tevens een zienswijze uitgebracht. De zienswijze is opgenomen in bijlage 3 en behandeld in hoofdstuk 9.

6.3 Natuur

In juli 2008 is een verkennend onderzoek uitgevoerd (Natuurbalans – Limes Divergens BV, ref. 2008-080, aanleg gastransport- en stikstofleiding en kabelbundel Zuidbroek – Heiligerlee, onderzoek flora en fauna in het kader van de natuurwetgeving) naar de aanwezige natuurwaarden in en in nabijheid van het plangebied. Daaruit zijn de volgende bevindingen gekomen:

- Flora: de verwachtingen op aanwezigheid van bijzondere soorten is niet hoog. Het is dus niet de verwachting dat er negatieve effecten optreden voor beschermde plantensoorten door de leidingaanleg.
- Vleermuizen: de omgeving wordt incidenteel gebruikt door foeragerende vleermuizen. Door de openheid en het ontbreken van voldoende lijnvormige landschapselementen is het gebied echter weinig geschikt voor vleermuizen. Daar waar grotere lijnen (een bomenrij of watergang) doorsneden worden of waar bomen gekapt worden, dient bij de aanleg rekening gehouden te worden met het protocol vleermuizen (als verwoord in hoofdstuk 4 van het natuuronderzoek). In het protocol staat dat oude dikke bomen met holten of scheuren van te voren dienen te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Indien een verblijfplaats wordt aangetroffen, dan dient een alternatief opgesteld te worden, of een ontheffing aangevraagd te worden.
- Overige zoogdieren: in het plangebied zijn geen negatieve effecten te verwachten voor beschermde zoogdieren. Uit het onderzoek blijkt dat beschermde soorten langs het tracé niet verwacht worden. Ze zijn bij het onderzoek niet aangetroffen.
- Broedvogels: het gebied waar de leiding doorheen loopt wordt gebruikt door de kiekendief en de kwartelkoning als broedgebied. Indien de aanleg van de leiding wordt uitgevoerd volgens het protocol broedvogels (als verwoord in hoofdstuk 4 van het natuuronderzoek) is een ontheffing echter niet nodig.
- Amfibieën: langs het tracé zijn de groene kikker en de gewone pad aangetroffen. Dit zijn algemene soorten die genoemd zijn in bijlage 1 van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algemene ontheffing. Zwaar beschermde soorten worden langs het tracé niet verwacht. Omdat het een tijdelijke ingreep betreft, en de situatie na de aanleg weer hersteld zal worden, wordt het voortbestaan van populaties amfibieën niet in gevaar gebracht.
- Vissen: er komen geen beschermde vissen of ongewervelde voor in het plangebied. Een ontheffing is derhalve niet nodig.

Conclusie

De conclusie van het onderzoek luidt dat er geen aanvullende maatregelen nodig zijn op het gebied van ecologie en dat geen ontheffingen vereist zijn. Wel dient bij de aanleg rekening gehouden te worden met het broedseizoen. Ook dient er, indien Gasunie voornemens is (oude bomen te kappen met holten of scheuren, nader onderzoek uitgevoerd te worden naar vleermuizen.

De stikstofopslaglocatie behoeft geen verder onderzoek; het betreft een bestaande, verharde locatie.

6.4 Geomorfologie, cultuurhistorie en visueel-ruimtelijke kenmerken

6.4.1 Geomorfologie

De aanleg van de gasleiding kan de bodemopbouw en de verschijningsvorm (reliëf) van geomorfologisch waardevolle objecten negatief beïnvloeden als gevolg van het aanleggen van de werkstrook, graven van de sleuf en de boringen. Na de aanleg van de gasleidingen zal de oorspronkelijke laagopbouw en reliëf van de werkstrook, sleuf en werkputten uiteraard worden hersteld.

6.4.2 Cultuurhistorie

Cultuurhistorisch waardevolle lijnen en structuren, bijvoorbeeld watergangen en slootprofielen, worden na de ingreep weer in oorspronkelijke staat hersteld. Kruisingen met dijken, kanalen, wegen en/of bebouwingslinten worden aangelegd middels een boring en opstelplaatsen die nodig zijn voor het toepassen van een boring, worden buiten het cultuurhistorisch waardevol element/patroon geplaatst. Bij het toepassen van een boring blijven cultuurhistorische elementen, patronen en/of structuren gehandhaafd. Hierdoor treden bij het toepassen van boringen geen negatieve effecten op.

Het tracé en de stikstofinstallatie zijn niet gelegen in bijzonder waardevolle gebieden (zoals de belvederegebieden). Ook wordt geen bijzondere infrastructuur gekruist.

6.4.3 Visueel-ruimtelijke kenmerken

Onder visueel ruimtelijke kenmerken vallen alle elementen en patronen die bijdragen aan het karakteristieke beeld van het landschap, maar niet tot de cultuurhistorisch waardevolle patronen, structuren en elementen behoren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan karakteristieke bosjes of beplanting, maar ook waardevolle zichtlijnen en panorama's. Bij de voorgenomen activiteit wordt de visueel ruimtelijke situatie na de ingreep zo veel mogelijk hersteld. Uitgangspunt is dat landschappelijk waardevolle elementen en structuren waar mogelijk na de ingreep worden teruggebracht in oorspronkelijke staat. Ook eventueel verwijderde beplanting wordt teruggebracht (met de oorspronkelijke soorten). Hierbij wordt minimaal voldaan aan de gemeentelijke eisen (kapvergunning). Bij het boren onder waardevolle beplantingsstructuren treden geen negatieve effecten op de wortels op. Indien onder een weg, dijk of kanaal met beplanting wordt geboord, wordt de opstelplaats buiten de beplanting opgesteld en de beplanting, mits vitaal, in stand gehouden.

Stikstofinstallatie

Door realisatie van de stikstofinstallatie zal de aanblik van de omgeving blijvend veranderen. In de huidige situatie is dit gebied nog onbebouwd gebied met een agrarisch karakter. De plannen van de gemeente en de provincie om dit gebied in te richten als bedrijventerrein en windmolenpark (zie paragraaf 3.3 en 3.4) zal de uitstraling van de omgeving wijzigen. Bij de inrichting van de installatie zal aangesloten worden bij de beeldkwaliteitseisen voor het gebied. Ook de hoogte van de toren (van ten hoogste 28 meter) past binnen de beeldkwaliteitskaders van het gebied. Daarbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat de te realiseren stikstofkolom vanwege technische redenen (koeling) de kleur wit zal behouden. In tegenstelling tot hetgeen in de beeldkwaliteitsplannen staat gesteld, namelijk dat hogere bebouwing bij voorkeur in 'lucht-tinten' dient te worden uitgevoerd.

Stikstofopslaglocatie

De locatie waar de stikstof zal worden opgeslagen, in de voormalige gemeente Winschoten, is een bestaande locatie die gebruikt wordt voor zoutwinning. Er zijn geen structurele veranderingen beoogd aan de locatie. De locatie zal ook niet worden uitgebreid.

6.5 Archeologie

Bij de aanleg van de leiding en de bouw van de installatie zal de bodem verstoord worden. Hierdoor kan een verstoring van het bodemarchief optreden. In 2008 is een archeologisch bureauonderzoek uit gevoerd om de archeologische waarden in het gebied in kaart te brengen (Raap, ref. 0925-6229, stikstoftransportleidingtracé (A-626) Zuidbroek - Winschoten, stikstofinstallatie Zuidbroek en diverse voorzieningen). Het onderzoek bestaat uit een inventarisatie van bekende archeologische vindplaatsen en gebieden met een verhoogde archeologische verwachtingswaarde en hun potentiële vernietiging door de aanleg van de leiding en de bouw van de installatie.

Voor onderzoek naar de archeologische waarden wordt bij reeds bekende archeologische vindplaatsen een zone van 150 meter aan weerszijden van de hartlijn van het tracé aangehouden. Bij de installatie- en de stikstofopslaglocatie wordt een zone van 150 meter aangehouden. In het deel van het plangebied waarvoor een archeologische verwachting geldt, wordt een zone van 100 meter aan weerszijden van de hartlijn van de tracés en 100 meter rond de locaties van de stikstofinstallatie en stikstofberging in kaart gebracht.

Het bureauonderzoek heeft 12 bekende vindplaatsen opgeleverd:

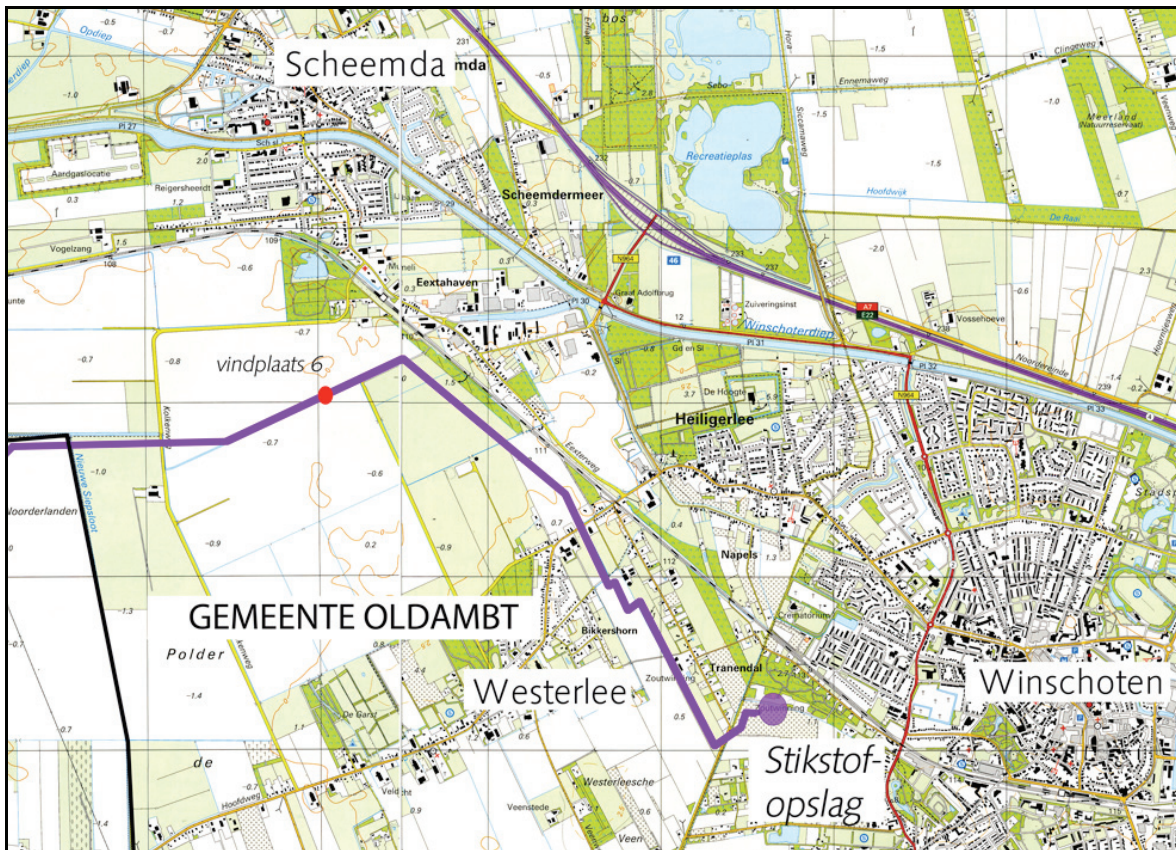
- twee dijken;
- één terrein met vondstmateriaal uit de periode IJzertijd-Nieuwe tijd;
- twee terreinen met vondstmateriaal uit de Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd;
- zeven (mogelijke) nederzettingen uit de Steentijd.

Conform en aansluitend op het bureauonderzoek is een veldonderzoek uitgevoerd (RAAP-RAPPORT 1584, Aardgastransportleiding-tracés Rysum-Scheemda (A-660/A-660-01), Midwolda-Tripscompagnie (A-666) en deels Scheemda-Ommen (A-661)), waarbij 220 gutsboringen en negen megaboringen gezet. In totaal zijn acht vindplaatsen aangetroffen in het plangebied, waarvan zes bekende en twee nieuwe. Hiervan geldt voor vier vindplaatsen dat zij buiten de geplande werkzaamheden liggen en daardoor niet verstoord zullen worden. Vervolgonderzoek is daardoor niet noodzakelijk. Voor twee vindplaatsen (catalogusnummer 3 en 8) is aanbevolen deze te ontzien: door de werkzaamheden in de werkstrook aan te passen, zodat de archeologie in de ondergrond niet wordt verstoord en door eronderdoor te boren.

Voor wat betreft de bekende vindplaatsen uit het bureauonderzoek is uit het veldonderzoek gebleken dat ter plaatse van de twee terreinen met vondstmateriaal uit de Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd en het terrein met vondstmateriaal uit de IJzertijd-Nieuwe tijd er geen aanwijzingen zijn voor een nederzetting. De twee dijken zijn niet meer aanwezig. En op twee van de zeven vindplaatsen uit de Steentijd is evenmin nader onderzoek noodzakelijk. Eén ervan wordt niet bedreigd, de ander wordt niet bedreigd als de leidingen hier met behulp van een sleufloze techniek worden aangelegd. Daardoor is voor deze zeven vindplaatsen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Naar aanleiding van voorgaande concludeert het archeologisch onderzoek dat voor twee vindplaatsen (catalogusnummers 1 en 6) aanbevelingen zijn gedaan voor nader onderzoek. Onderstaande kaartjes geven de locaties weer.

Figuur 9 Archeologische vindplaats nr. 6 langs het leidingtracé in de gemeente Oldambt (grondgebied voormalige gemeente Scheemda)

Ter plaatse van de toekomstige stikstofinstallatie in Zuidbroek is een oud beekdal aangetroffen. Dit betreft vindplaats 1 (zie figuur 8), in de gemeente Menterwolde. In beekdalen worden geen nederzettingen verwacht, maar kunnen wel andersoortige archeologische resten aanwezig zijn die met booronderzoek nauwelijks opgespoord kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan bruggen/voorden, rituele deposities, vis- en jachtattributen, vaartuigen, afvaldumps en dergelijke. Activiteiten waarbij de grond wordt geroerd zullen daarom archeologisch worden begeleid.

Vindplaats 6 (zie figuur 9) is aangetroffen op het stikstofleidingtracé ter hoogte van de Lagelaan in de gemeente Oldambt. Het betreft een vindplaats uit de Late Middeleeuwen, de exacte aard van de vindplaats moet blijken uit het proefsleuvenonderzoek. Proefsleuvenonderzoek en archeologische begeleiding dienen uitgevoerd te worden op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen (PvE). Aan deze eisen zal worden voldaan voor en tijdens de aanleg van de leiding. Indien nodig, dan zal de proefsleuf geheel worden 'geschoond' en de archeologische waarden zullen worden bewaard. Daarmee wordt de sleuf vrijgegeven voor verdere werkzaamheden voor de aanleg van de leiding.

6.6 Externe veiligheid

Het tracé van de stikstofleiding loopt door buitengebied. Ook de stikstofinstallatie zal worden gesitueerd in het buitengebied. Dit vermindert de kans op slachtoffers als gevolg van een ongewoon voorval met de leiding of de installatie. Desondanks is er een aantal aandachtspunten. Op 1.250 meter van de installatie is incidentele woonbebouwing aanwezig. Enkele wegen en waterlopen worden door het tracé van de leidingen gekruist.

Door Gasunie zijn in het kader van de externe veiligheid een aantal onderzoeken uitgevoerd, te weten:

1. Kwantitatieve risicoanalyse N2 peak shaving project, 4 juni 2009, (ref. 3318002, revisie 2);
2. Kwantitatieve Risicoanalyse ondergrondse stikstofopslag te Heiligerlee, 4 juni 2009 (ref. 3318004);
3. Kwantitatieve Risicoanalyse Aansluitleidingen Mengstation Zuidbroek op HTL-netwerk, 17 november 2008 (ref. DET 2008.R.0780);
4. Kwantitatieve Risicoanalyse tracé Zuidbroek – Heiligerlee, 24 februari 2009 (ref. DEI 2008.R.0765).

6.6.1 Kwantitatieve risicoanalyse N2 peak shaving project

Door het bureau Tebodin BV is een risicoanalyse uitgevoerd voor de stikstofinstallatie in Zuidbroek. Alhoewel stikstof op zichzelf geen giftig of brandbaar gas is, kan het vrijkomen ervan gevaarlijke situaties opleveren voor personen die zich in de directe omgeving bevinden, vanwege de zuurstofverdringing.

De kwantitatieve risicoanalyse ('QRA') toont de plaatsgebonden risicocontouren voor de stikstofinstallatie. Naast het plaatsgebonden risico wordt ook het groepsrisico inzichtelijk gemaakt. Deze begrippen zijn reeds toegelicht in paragraaf 5.2.5.

In de QRA wordt de installatie opgedeeld in de verschillende aanwezige onderdelen, voor ieder onderdeel worden vervolgens de risico's in kaart gebracht. Daarbij komen steeds aan bod;

- de uitgangspunten;
- de mogelijk optredende scenario's waarbij een gevaarlijke stof kan vrijkomen;
- de kansen waarmee dergelijke scenario's optreden;
- de effecten van dergelijke scenario's;
- de bijbehorende rekenmodellen.

Uit de QRA is geconcludeerd dat de 10^{-6} per jaar plaatsgebonden risicocontour van de locatie gelegen is binnen het hekwerk van de stikstoflocatie. Binnen deze contour zijn geen kwetsbare objecten aanwezig. Omdat er in de omgeving van de installatie nauwelijks personen aanwezig zijn, wordt geconcludeerd dat het risico op een ongeval waarbij dodelijke slachtoffers in de omgeving vallen te verwaarlozen is. De locatie voldoet aan de oriënterende waarde voor het groepsrisico.

De inrichting Zuidbroek is getoetst aan het BRZO. Met de aanwezigheid van 22.6 ton aardgas is de inrichting Zuidbroek niet VR-plichtig (Veiligheids Rapport). Wel moet conform het BRZO een PreventieBeleid Zware Ongevallen (PBZO) zijn opgesteld, moet er een Veiligheidsbeheerssysteem (VBS) zijn, moet er een QRA zijn opgesteld alsmede een ARIE (Aanvullende Risico Inventarisatie en Evaluatie). Gasunie voldoet aan deze vereisten.

6.6.2 Kwantitatieve Risicoanalyse ondergrondse stikstofopslag te Heiligerlee

In opdracht van Gasunie is door Tebodin Consultants & Engineers een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) uitgevoerd voor de ondergrondse stikstofopslaglocatie in Winschoten. Dit betreft een voormalige zoutcaverne.

Bij de uitvoering van de QRA is besloten om geen subselectie uit te voeren (dat wil zeggen dat onderscheid gemaakt wordt tussen de verschillende activiteiten die op een terrein plaats vinden). Omdat de op de inrichting aanwezige transportleiding tot aan het hek van de inrichting reikt heeft dit geen toegevoegde waarde. In plaats daarvan is er voor gekozen om alle op de inrichting aanwezige activiteiten in de QRA te beschouwen.

Om te berekenen wat de Loss Of Containment (LOC) scenario's zijn is gebruik gemaakt van door de NAM aangereikte LOC data voor een 'blow-out' en 'well release'. Verder wordt opgemerkt dat ten aanzien van de faalfrequenties voor de LOC scenario's behorende bij de binnen de inrichting aanwezige pijpleidingen is aangesloten bij het conceptvoorstel van het Centrum Externe Veiligheid van het RIVM ten aanzien van leidingen binnen mijnbouwinstallaties.

Uit de berekeningen van het plaatsgebonden risico blijkt dat deze niet resulteren in een PR contour. De reden hiervoor is dat bij de stikstofopslaglocatie scenario's conform de toegepaste data wordt uitgegaan van een uitstroming in verticale richting (recht naar boven) waardoor op grondniveau geen stikstofconcentratie wordt aangetroffen die resulteert in letaliteit onder de eventueel aanwezige personen. Voor de scenario's die betrekking hebben op een breuk of lekkage van de pijpleiding geldt dat hier sprake is van een zodanige lage frequentie van optreden dat de betreffende scenario's evenmin resulteren in een PR contour. Doordat er geen sprake is van een PR 10^{-6} contour, wordt voldaan aan de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico zoals deze zijn vastgelegd in het Bevi. Doordat zich binnen het invloedsgebied als gevolg van een ongewenste gebeurtenis binnen de inrichting geen bevolking bevindt, is geconcludeerd dat er sprake is van een verwaarloosbaar groepsrisico.

6.6.3 Kwantitatieve Risicotoetsing Aansluitleidingen Mengstation Zuidbroek op HTL-netwerk

Voor de drie aan te leggen koppelleidingen in westelijke richting is een afzonderlijke risicotoetsing uitgevoerd. Het betreft drie nieuw aan te leggen aardgastransportleidingen met een diameter van 30" en 36". Uit de berekeningen blijkt dat de leidingen voldoen aan de gestelde norm van 10^{-6} per jaar plaatsgebonden risicocontour ter plaatse van (beperkt) kwetsbare objecten. Door de zeer geringe bevolkingsdichtheid in de omgeving is het groepsrisico verwaarloosbaar, waarmee dit risico ruim onder de daarvoor geldende oriënterende waarde blijft. Het leidingtracé van de gasleidingen is op de plankaart voorzien van een belemmerende strook van 5 meter breed aan weerszijden van de buitenste leidingen. Binnen deze strook mag niet gebouwd worden. Hier wordt verder op ingegaan in paragraaf 7.6.

6.6.4 Kwantitatieve Risicotoetsing tracé Zuidbroek – Heiligerlee

Voor de stikstofleiding tussen de stikstofinstallatie in Zuidbroek en de stikstofopslaglocatie in Winschoten is een risicotoetsing uitgevoerd. Daarbij is bij de effectberekeningen ingegaan op de uitstroom van stikstof.

Uit het onderzoek blijkt dat de stikstofleiding voldoet aan de gestelde norm van $< 10^{-6}$ per jaar plaatsgebonden risicocontour ter plaatse van (beperkt) kwetsbare objecten. Het beoogde tracé voor de leiding voldoet tevens aan de oriënterende waarde voor het groepsrisico. Het leidingtracé van de stikstofleiding is op de plankaart voorzien van een belemmerende strook van 5 meter breed aan weerszijden van de leiding. Binnen deze strook mag niet gebouwd worden. Aangezien in geval van een calamiteit, op een afstand van 5 meter van de leiding geen letale doses stikstof zijn te verwachten, is het groepsrisico verwaarloosbaar, waarmee dit risico ruim onder de daarvoor geldende oriënterende waarde blijft.

6.7 Hinder

Het gebied waar de aardgastransportleiding komt te liggen is voornamelijk agrarisch van aard. De geluidsbelasting van de omgeving wordt bepaald door de werkzaamheden van boeren en passerende auto's. Het tracé passeert op enkele plaatsen bebouwing. Dit betreft bebouwing ter hoogte van Westerlee. Er worden geen industriële locaties gekruist.

In de bestaande situatie is met betrekking tot trillingen, luchtkwaliteit en geluidbelasting geen sprake van problemen. In het algemeen kan met betrekking tot hinder gesteld worden dat, gezien de bijzonder lage bewoningsdichtheid van het gebied, het aantal gehinderden bijzonder laag zal zijn. Tevens zal er zorg gedragen worden voor het beperkt houden van hinder tot een zo kort mogelijke periode, door de aanlegfase gefaseerd uit te voeren (in plaats van overal tegelijk aan het werk te zijn) en gedetailleerde vervoerplannen.

Voor de aanleg en realisatie van de leidingen en de stikstofinstallatie kunnen de volgende tijdspaden in acht genomen worden:

1. Stikstofleiding: voorjaar 2010 tot najaar 2010
2. Stikstofopslag: voorjaar 2010 tot najaar 2012

3. Stikstofinstallatie: voorjaar 2010 tot medio 2012
4. Gasleidingen: najaar 2011

Gedurende de bouwperiode zal een maximum van circa 350 personen werkzaam zijn op het bouwterrein van de installatie. Dit maximum aantal personen zal met name in 2010 aanwezig zijn. Naarmate de werkzaamheden vorderen zal het aantal personen teruglopen naar circa 80 personen (in 2011). Na afloop van de werkzaamheden zal het aantal personen dat dagelijks aanwezig is op de locatie ongeveer 5 personen bedragen.

6.7.1 Trillingen

Bij de aanleg van de leiding en de realisatie van de stikstofinstallatie wordt materieel ingezet zoals graafmachines, shovels, generatoren, kranen, vrachtwagens, boorinstallaties en dergelijke. In het algemeen zal dit materieel geen trillingshinder veroorzaken. Alleen daar waar werkzaamheden op (zeer) korte afstand van woningen plaatsvinden en of zware transporten op korte afstand van woningen rijden zou tijdelijk trillingshinder kunnen optreden.

Ook op de locaties waar in de nabijheid van bebouwing bij Westerlee heiwerkzaamheden of het intrillen van damwanden plaatsvindt, kan trillingshinder optreden. Voorafgaand aan de uitvoering wordt op basis van dan geldende inzichten de lokale situatie nader beoordeeld en worden zo nodig lokale maatregelen getroffen om eventuele trillingshinder te minimaliseren.

6.7.2 Luchtkwaliteit

Het in te zetten materieel bij de aanleg van de leiding heeft een emissie naar de lucht. Daarnaast kan bij droge grond door verstuiwing enige emissie van fijn stof plaatsvinden. De emissies hebben een tijdelijk karakter en verplaatsen zich gedurende de werkzaamheden. Gezien het feit dat de werkzaamheden zich continu verplaatsen, het tijdelijke karakter van de werkzaamheden (en daarmee de emissies) en de lage achtergrondconcentraties in het gebied, worden de effecten van de aanleg op de luchtkwaliteit niet groot geacht.

Na afronding van de aanlegwerkzaamheden zullen op de stikstofinstallatie hooguit 5 personen per dag aanwezig zijn. Dit resulteert in een zodanig lage toename van verkeersbewegingen dat luchtkwaliteit hier verder geen aandacht behoeft.

6.7.3 Geluid

Aanleg van de leiding

Tijdens de aanleg van de stikstofleiding zal tijdelijk sprake zijn van geluidhinder als gevolg van de werkzaamheden ter hoogte van het tracé. Dit wordt veroorzaakt door de afwikkeling van werkverkeer, het plaatselijk omleiden van het reguliere verkeer, lossen en laden van materieel, de aanwezige machines en apparatuur langs het tracé (zoals vrachtwagens, kranen, bemalingspompen, het heien van damwanden).

Geluidhinder voor de omgeving kan niet worden voorkomen, maar het streven is om deze hinder zoveel mogelijk te beperken. Afwegingen over aanvaardbare hinder komen tevens in de afweging omtrent de vergunningen aan de orde.

Bepalende factoren bij het ontstaan en tegengaan van geluidhinder zijn onder andere de omvang van het werkverkeer, de gebruikte apparatuur en de afstand tot geluidsgevoelige objecten. De werkzaamheden vinden voornamelijk overdag plaats. Ten behoeve van eventuele bemalingen is het mogelijk dat 's nachts bemalingspompen (diesel dan wel elektrisch) werkzaam zijn. Bij de woonbebouwing van Westerlee kan gekozen worden voor elektrische pompen, indien dit noodzakelijk is ter beperking van de geluidhinder.

Er is weinig onderscheid in de mate van geluidsbelasting tussen de verschillende aanlegmethoden (bijvoorbeeld een boring) om infrastructuur te kruisen (zie bijlage 2). Alleen bij toepassing van een gestuurde boring is de geluidhinder geconcentreerd ter plaatse van het in- en uittredepunt en is de hinder langs het te boren traject beperkt.

Bouw stikstofinstallatie

De realisatie van de stikstofinstallatie in Zuidbroek leidt voor een bepaalde periode tot geluidsemissies van werkverkeer en bouwactiviteiten. Bij de bouw van de installatie worden de Beste Beschikbare Technieken (BBT) toegepast.

De geluidsbelasting in de aanlegfase wordt beoordeeld op basis van de Circulaire Bouwlawaai van 1991. Deze circulaire beveelt een toetsingsnorm aan van een equivalent niveau van 60 dB(A) in de dagperiode op de gevels van woningen. Bij een totale duur van de werkzaamheden korter dan één maand kan een toetsingsnorm van 65 dB(A) worden gehanteerd.

De aanlegwerkzaamheden zijn beoordeeld op basis van het aantal woningen waar mogelijk de basis toetsingsnorm van 60 dB(A) voor bouwactiviteiten wordt overschreden; bij de bouw van de installatie kan een hogere geluidsemissie optreden. Met name bij heiwerkzaamheden kunnen hoge geluidsemissies optreden. De afstand van de installatie tot woningen is echter groot; 1.250 meter. Deze afstand is dermate groot, dat de basis toetsingsnorm van 60 dB(A) op de gevels van woningen bij de bouw van de stikstofinstallatie niet wordt overschreden. Hierbij wordt er van uitgegaan dat de werkzaamheden alleen overdag plaatsvinden.

Stikstofinstallatie in bedrijf

De stikstofinstallatie behoort tot de inrichtingen zoals opgenomen in artikel 2.4 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Deze inrichtingen mogen alleen worden gevestigd op terreinen waarvoor op grond van de Wet geluidhinder een geluidzone is c.q. wordt vastgesteld. Aan deze eis wordt in het voorliggende plan voldaan. Dit type inrichtingen wordt daarom ook wel aangeduid als zoneringsplichtige inrichtingen. Op grond van de Wet geluidhinder geldt ter plaatse van woningen voor een nieuwe situatie een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde. Dit betekent dat het geluid op de gevel van woningen niet meer mag zijn dan 50 dB(A). Op het begrip voorkeursgrenswaarde wordt tevens nader ingegaan in bijlage 1 (verklarende woordenlijst).

In maart 2009 is een geluidonderzoek uitgevoerd (Tebodin, ref. 3317001, Akoestisch onderzoek naar Gasunie N2-peak shaving installatie – extended basic) voor de stikstofinstallatie. Omdat het gaat om een nog niet gerealiseerde situatie, is de beoogde inrichting met de verschillende installaties (zoals compressoren en mengstations) digitaal nagebootst, waarna nauwkeurige informatie gekregen kan worden van de toekomstige geluidbelasting in de omgeving.

Het onderzoek concludeert dat de 50 dB(A) contour op ongeveer 700 meter van de grens van de stikstofinstallatie komt te liggen. Voor de dichtstbijzijnde woningen, gelegen op 1250 meter afstand, is een belasting van 44 dB(A) geconcludeerd. Dit is ruim onder de normen van de Wet geluidhinder.

Het rapport bevat wel de aanbeveling om het ontwerp van de installatie aan te passen ter verkleining van de verwachte geluidbelasting, voor zover dat nog niet is gebeurd en voor zover nog niet wordt voldaan aan de normen die zijn benoemd in de IPPC richtlijnen.

De stikstofinstallatie is een locatie waar niet veel personeel zal werken. De locatie is goed ontsloten en bereikbaar via de Hondenlaan.

Cumulatie

Ter hoogte van de beoogde stikstofinstallatie ligt tevens een industrielocatie van de NAM. De afstand van de beoogde stikstofinstallatie tot de NAM-locatie (gelegen ten westen van de installatie) bedraagt ruim 750 meter.

In de Wet geluidhinder is bepaald dat cumulatie van meerdere afzonderlijke terreinen niet is toegestaan. Er is hier sprake van twee ruimtelijk gescheiden industrieterreinen en daarmee ook van twee geluidzones.

6.7.4 Lichthinder

De stikstofinstallatie en de stikstofopslaglocatie zullen beiden voorzien worden van verlichting. De terreinen zullen alleen verlicht zijn indien er in de avonduren werkzaamheden plaatsvinden. De locaties zijn dus niet permanent verlicht, alleen incidenteel.

De afstand tussen de locaties en de installatie is zodanig dat er geen sprake is van lichthinder.

7 Juridische planbeschrijving

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de juridische basis voor de toepassing van de rijkscoördinatierегeling. Vervolgens wordt de toepasselijke procedure nader toegelicht en daarna de opzet van het inpassingsplan. Tenslotte komen de bestemmingen aan de orde.

7.2 Juridische basis van de rijkscoördinatierегeling

De procedure die wordt aangeduid als de rijkscoördinatierегeling omvat twee elementen. Ten eerste een inpassingsplan, een ruimtelijk besluit van de rijksoverheid dat in de plaats treedt van het bestemmingsplan. Ten tweede de gecoördineerde voorbereiding door de rijksoverheid van de voor een project benodigde (overige) besluiten. De rijkscoördinatierегeling is geregeld in artikel 3.35, eerste lid, Wro voor wat betreft de gecoördineerde voorbereiding van de benodigde uitvoeringsbesluiten en in artikel 3.28 Wro voor zover sprake is van een rijksinpassingsplan. Artikel 3.35, eerste lid, Wro bepaalt onder meer dat bij wet kan worden besloten de rijkscoördinatierегeling toe te passen. Bij wet van 25 september 2008, die in werking is getreden op 1 maart 2009, is bepaald dat de rijkscoördinatierегeling wordt toegepast voor bepaalde projecten op het gebied van energie-infrastructuur. Met die wet zijn daartoe de Elektriciteitswet 1998, de Mijnbouwwet en de Gaswet gewijzigd. De toegang tot de rijkscoördinatierегeling vloeit voor verschillende onderdelen van het onderhavige project voort uit de Mijnbouwwet en de Gaswet, zoals aangegeven in tabel 4. In artikel 141b, eerste lid, van de Mijnbouwwet en artikel 39c, eerste lid van de Gaswet is de Minister van EZ aangewezen als verantwoordelijke minister naast de Minister van VROM. Zij stellen, tweede lid, aanhef en onderdeel a, samen het rijksinpassingsplan vast.

Tabel 4 De grondslag van de verschillende onderdelen van het project voor de rijkscoördinatierегeling

Projectonderdeel	Grondslag
Stikstofopslaglocatie	Artikel 141a, eerste lid, aanhef en onder b van de Mijnbouwwet
Stikstofleiding	Artikel 141a, eerste lid, aanhef en onderdeel c van de Mijnbouwwet in samenhang met het besluit van de Minister van EZ (d.d. 27 april 2009) waarin de leiding is aangewezen als pijpleiding als bedoeld in artikel 92, onderdeel a, van het Mijnbouwbesluit
Mengstation/ luchtscheidingsinstallatie en gasleidingen	Artikel 39b, eerste lid, aanhef en onderdeel a van de Gaswet in samenhang met artikel 1, eerste lid, onderdeel d van de Gaswet*

* Het mengstation is een hulpmiddel dan wel een installatie waarmee een transport ondersteunende dienst wordt verricht en is daarmee een onderdeel van het gastransportnet.

Artikel 141a, eerste lid, van de Mijnbouwwet en artikel 39b van de Gaswet bepalen dat voor een project als het onderhavige de procedures als bedoeld in artikel 3.28 Wro en artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel a, Wro van toepassing zijn. Dat betekent dat een rijksinpassingsplan wordt opgesteld en daarna de benodigde uitvoeringsbesluiten door het rijk worden gecoördineerd. Bij besluit van de Minister van EZ van 7 oktober 2009 is, in afwijking van het voorgaande, artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onder b, Wro van toepassing verklaard op het onderhavige project. Dat betekent dat het rijksinpassingsplan en de overige besluiten gelijktijdig gecoördineerd worden voorbereid.

Op grond van artikel 3.28, vijfde lid, Wro is in het besluit tot vaststelling van het onderhavige rijksinpassingsplan bepaald dat de gemeenteraden van de gemeenten Menterwolde, de gemeente Oldambt en provinciale staten van Groningen gedurende een periode van 3 jaren na vaststelling van dit inpassingsplan niet bevoegd zijn een bestemmingsplan, dan wel een inpassingsplan, vast te stellen voor de gronden waarop dit inpassingsplan betrekking heeft.

Dit is slechts anders als een bestemmingsplan dan wel inpassingsplan wordt vastgesteld dat voorziet in de bestemmingen zoals neergelegd in het onderhavige rijksinpassingsplan.

7.3 Coördinatie uitvoeringsbesluiten

De rijkscoördinatieregeling maakt een parallelle en een gecoördineerde voorbereiding van alle voor de verwezenlijking van het project benodigde besluiten mogelijk, al dan niet samen met het rijksinpassingsplan (artikel 3.35, eerste lid, Wro). Hierbij kan onder andere gedacht worden aan bouwvergunningen en kapvergunningen. De besluiten worden voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure in afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht en de bijzondere procedurele regels in artikel 3.31, derde lid, Wro. De regeling voorziet in een gezamenlijke kennisgeving en terinzagelegging van de ontwerpbesluiten (artikel 3.31, derde lid, onder b, Wro in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, Wro) en gelijktijdige bekendmaking van de besluiten (artikel 3.32 Wro in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, Wro). De bevoegdheid de uitvoeringsbesluiten te nemen blijft in beginsel bij de wettelijk bevoegde bestuursorganen berusten. De wet kent ook de mogelijkheid dat de Minister van EZ en de minister tot wiens beleidsterrein een besluit behoort de bevoegdheid dat besluit te nemen bij voorbaat aan zich te trekken (artikel 3.35, derde lid, Wro), maar van deze mogelijkheid is bij dit project geen gebruik gemaakt.

De daartoe aangewezen minister (in dit geval de Minister van EZ) kan van de bestuursorganen de medewerking vorderen die nodig is voor het slagen van de coördinatie. De bestuursorganen zijn verplicht medewerking te verlenen (artikel 3.35, derde lid, Wro). Indien een betrokken bestuursorgaan niet of niet tijdig overeenkomstig de aanvraag beslist dan wel een besluit neemt dat wijziging behoeft, kan de Minister van EZ tezamen met de minister tot wiens beleidsterrein het desbetreffende uitvoeringsbesluit behoort een beslissing nemen die in de plaats treedt van het besluit van dat bestuursorgaan. Dit is de zogenoemde interventiebevoegdheid (artikel 3.36, eerste lid, Wro).

Toepassing van de coördinatieregeling laat de materiële toetsingskaders voor de uitvoeringsbesluiten in beginsel onverlet. Deze besluiten moeten dus aan dezelfde inhoudelijke eisen voldoen als wanneer de coördinatieregeling niet zou zijn toegepast. Een uitzondering is dat bepalingen in regelingen van provincies, gemeenten en waterschappen om dringende redenen buiten toepassing kunnen worden gelaten als door die bepalingen de verwezenlijking van het betrokken onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid onevenredig wordt belemmerd (artikel 3.35, achtste lid, Wro).

Beroepsprocedure

Door gebruik te maken van de rijkscoördinatieregeling worden de procedures aanzienlijk gestroomlijnd doordat de procedures van verschillende besluiten opgaan in één rijkscoördinatieprocedure. Zo kunnen het rijksinpassingsplan en alle overige besluiten gelijktijdig ter inzage worden gelegd in de verschillende stappen van de procedure. Dit geldt dus zowel voor de ontwerpbesluiten als de vastgestelde besluiten. Ook het beroep bij de bestuursrechter wordt gebundeld.

Tegen een rijksinpassingsplan staat rechtstreeks beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De rechtsbescherming bij een rijkscoördinatieprocedure is opgenomen in artikel 8.2, eerste lid, onder e, Wro. Daarin is geregeld dat rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State openstaat als tegen tenminste één van de te coördineren besluiten ook normaal gesproken al rechtstreeks beroep bij de Raad van State openstaat.

Nu het rijksinpassingsplan onderdeel uitmaakt van de te coördineren besluiten staat ook in dit geval rechtstreeks beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen de overige gecoördineerd voorbereide besluiten.

7.4 Toelichting op de opzet van het rijksinpassingsplan

Het rijksinpassingsplan wordt op grond van artikel 3.28, derde lid, Wro na vaststelling geacht deel uit te maken van het bestemmingsplan van de betrokken gemeenten.

In dit rijksinpassingsplan wordt voor de gronden die benodigd zijn voor de leidingen daarom volstaan met het toevoegen van een zgn. dubbelbestemming. De onderliggende bestemmingen in de vigerende bestemmingsplannen blijven hierdoor in stand. Op de betreffende gronden gelden straks dus twee bestemmingen: een bestemming vanuit de vigerende gemeentelijke bestemmingsplannen en de dubbelbestemming van het rijksinpassingsplan. Het tracé is zo gekozen dat er door het leggen van de dubbelbestemmingen geen botsing ontstaat met de bestemmingen in de vigerende bestemmingsplannen. Deze kunnen in stand blijven en worden uitgevoerd, zij het wel dat er dan rekening moet worden gehouden met de eisen die voortvloeien uit de dubbelbestemming voor de leidingen.

Voor de stikstofinstallatie en de stikstofopslaglocatie wordt geen dubbelbestemming gecreëerd: op die gronden wordt één bestemming gelegd die de geldende bestemming vervangt.

7.5 Plangebied

De gronden die benodigd zijn voor de aanleg van de leidingen en een strook grond van 5 meter aan weerszijden van de leidingen die nodig is voor beheer en onderhoud (zogenoeten zakelijk rechtstrook) bepalen het plangebied en worden in het plan als zodanig voor de aan te leggen gas- en stikstofleidingen bestemd. Voor de stikstofinstallatie is de bij de installatie behorende geluidzone bepalend voor de ligging van de plangrens. Voor de stikstofopslaglocatie worden de plangrenzen gevormd door de grenzen van het perceel waar de stikstofopslaglocatie op gevestigd is.

7.6 Toelichting op de bestemmingen

7.6.1 Bestemming Bedrijf - Stikstofinstallatie

De bestemming Bedrijf – Stikstofinstallatie voorziet in een passende bestemming voor de realisatie van de locatie waar stikstof wordt onttrokken aan de lucht en vervolgens via een leidingstelsel naar de ondergrondse stikstofopslaglocatie in Winschoten getransporteerd en vervolgens ook weer teruggehaald om te worden toegevoegd aan aardgas. De bestemming omvat naast deze voorzieningen tevens de ontsluitende infrastructuur. De mogelijkheden om tot een geschikte landschappelijke inpassing te komen rondom de installatie wordt door de bestemming ook mogelijk gemaakt, zonder dat overigens is vastgelegd waaruit deze inpassing moet bestaan. Aangezien de locatie naar verwachting deel gaat uitmaken van het toekomstige bedrijventerrein Oostboog (zie paragraaf 6.3) is er geen aanleiding om in dit plan een concrete landschappelijke inpassingsopgave te formuleren. Deze dient te worden afgestemd op de toekomstige gebiedsontwikkeling die buiten de reikwijdte van dit plan valt. Indien de ontwikkeling van het bedrijventerrein binnen enkele jaren het geval zal zijn, ligt het voor de hand een landschappelijke inrichting van het gehele gebied te ontwikkelen. Wanneer echter blijkt dat de ontwikkeling van het bedrijventerrein niet op korte termijn plaats zal vinden, dan zal Gasunie voor het terrein van de stikstofinstallatie een passende landschappelijke inrichting ontwikkelen. Als gezegd, hiervoor biedt het voorliggende inpassingsplan voldoende mogelijkheden.

De stikstofinstallatie is van een zodanige aard en omvang dat zij moet worden aangemerkt als geluidzoneringsplichtige inrichting. In het rijksinpassingsplan is daarom ook een geluidzone opgenomen zoals voorgeschreven in de Wet geluidhinder. Deze zone is gebaseerd op akoestisch onderzoek naar de gevolgen van de realisering van de stikstofinstallatie (zie paragraaf 6.7.3 – stikstofinstallatie in bedrijf). Hierbij wordt overigens opgemerkt dat binnen deze zone en ook in de directe omgeving van de zone geen geluidgevoelige functies voorkomen. Bovendien geldt, zoals hiervoor al aangegeven, voor het gebied nu ook al een geluidzone. Deze heeft echter betrekking op het NAM-terrein en niet op de nieuw te realiseren installatie.

De Wet geluidhinder geeft aan dat voor een gesnoerd industrieterrein geldt dat ten behoeve daarvan een geluidzone moet worden vastgesteld in een bestemmingsplan. Daarom is in dit inpassingsplan de stikstofinstallatie voorzien van een geluidzone.

7.6.2 Bestemming Bedrijf – Stikstofopslag

De bestemming Bedrijf – Stikstofopslag heeft betrekking op de stikstofopslaglocatie voor stikstof bij Westerlee. Dit betreft een bestaande zoutcaverne waar zout gewonnen werd. De grootte van de locatie verandert met de nieuwe bestemming niet. Binnen de bestemming is een beperkte mogelijkheid opgenomen voor het realiseren van bouwwerken, om een optimale bedrijfsvoering te waarborgen. Er mogen geen woningen worden gerealiseerd binnen de bestemming.

7.6.3 Dubbelbestemming Leiding – Gas en Leiding – Stikstof

In dit rijksinpassingsplan wordt een extra functie toegevoegd aan het bestaande (agrarische) grondgebruik. Naast de basisbestemmingen zijn in het voorliggende plan twee aanvullende bestemmingen opgenomen, afgestemd op de aan te leggen leidingen (Stikstof en Gas). Omdat er sprake is van twee aanvullende bestemmingen is ook aangegeven hoe deze bestemmingen zich ten opzichte van de bestemmingen in het bestemmingsplan verhouden. De bestemmingen Leiding – Gas en Leiding – Stikstof hebben het primaat ten opzichte van de basisbestemming.

Aanlegvergunningstelsel

Voor de gronden die in dit plan zijn bestemd als Leiding – Gas of Leiding – Stikstof, zijn aanlegregels opgenomen (artikel 5, lid 4) om beschadiging te voorkomen en te verzekeren dat leiding bereikbaar blijft. Activiteiten als diepploegen, het wijzigen van het maaiveldniveau of het verrichten van grondroeractiviteiten (anders dan normaal spit- en ploegwerk) zijn daarmee gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel. Een aanlegvergunning is ook nodig voor het planten van diepwortelende beplanting, aangezien deze de leiding kan beschadigen, indien geplant bovenop of in directe nabijheid van de leiding. Zulke beplanting kan ook de bereikbaarheid van de leiding bemoeilijken. Dit is dan ook de reden dat voorafgaand aan het verlenen van een aanlegvergunning advies wordt gevraagd aan Gasunie. Bij Gasunie kan onder meer informatie worden verkregen met betrekking tot geschikte plantensoorten bovenop en in directe nabijheid van leidingen. Een aanlegvergunning is tevens vereist wanneer gesloten verharding wordt aangebracht. Dit betreft bijvoorbeeld verharding met asfalt, beton of puin. In het kader van de bereikbaarheid van de leidingen kan een verharding door middel van losse betonplaten een goed alternatief bieden.

De opgenomen regeling beschermt de leiding voor eventuele invloeden van buitenaf, bijvoorbeeld beschadiging van de leidingen door graafwerkzaamheden of door de zuren van kuilgras die de coating van de leiding kunnen aantasten. Tevens dient de leiding bereikbaar te zijn voor eventuele reparatie en onderhoud. In overleg met de gemeente en leidingbeheerder kan een passende oplossing gekozen worden.

7.6.4 Aanduiding Geluidzone – Industrie

De stikstofinstallatie is een geluidzoneringsplichtige inrichting. Om de geluidzone voor het terrein vast te stellen is in maart 2009 een geluidonderzoek uitgevoerd (Tebodin, ref. 3317001, Akoestisch onderzoek naar Gasunie N2-peak shaving installatie – extended basic). Het onderzoek concludeert dat de 50 dB(A) contour op ongeveer 700 meter van de grens van de stikstofinstallatie komt te liggen. Deze zone is op de plankaart aangeduid.

7.6.5 Overige bepalingen

Omdat het hier een rijksinpassingsplan betreft dat valt onder de nieuwe Wro kan voor wat betreft algemene bepalingen als een anti-dubbeltelbepaling en overgangsbepalingen niet worden volstaan met verwijzing naar het geldende bestemmingsplan. Dit vloeit voort uit het feit dat krachtens de nieuwe Wro dwingend is voorgeschreven hoe een aantal bepalingen moet worden geformuleerd (afdeling 3.2 Bro).

In dit rijksinpassingsplan is om die reden ook een aantal algemene bepalingen opgenomen. Deze behoeven inhoudelijk geen nadere toelichting in het kader van dit inpassingsplan.

8 Uitvoerbaarheid

8.1 Economische uitvoerbaarheid

De voorgenoemde activiteiten maken in financieel opzicht onderdeel uit van een grootschalig infrastructureel project: het Noord-Zuid traject. De totale benodigde investering hiertoe wordt door NV Nederlandse Gasunie middels 'corporate-finance' geregeld.

De genoemde investering omvat alle kosten voor de geplande werkzaamheden en omvat tevens de gangbare toeslagen voor het financieel kunnen incasseren van tegenvallers in de uitvoering. Gasunie en de Staat hebben een anterieure overeenkomst gesloten waarin afspraken zijn gemaakt over het verhaal van kosten die samenhangen met grondexploitatie en planschade. Het verhaal van die kosten is hierdoor 'anderszins verzekerd' als bedoeld in artikel 6.12, tweede lid, aanhef en onderdeel a, Wro zodat afgezien kan worden van het vaststellen van een exploitatieplan.

Exploitatiekosten

Opgemerkt zij dat van feitelijke grondexploitatie in dit project geen sprake is: de betrokken gronden zijn of waren niet in eigendom bij het bevoegd gezag maar bij Gasunie en derden – voor zover sprake is van grond van derden worden zakelijke rechten gevestigd door Gasunie (zie paragraaf 8.2.1). De grondexploitatie-regeling (afdeling 6.4 Wro) voorziet echter ook in deze situatie in verplicht verhaal van met de planvoorbereiding samenhangende kosten. Zoals gezegd, is hierin middels een anterieure overeenkomst voorzien.

Planschade

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade lijdt of zal lijden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan worden ingediend binnen de periode van vijf jaar vanaf het moment waarop het inpassingsplan onherroepelijk is geworden.

8.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

8.2.1 Zakelijk recht grondeigenaren

Gasunie heeft met alle zakelijk gerechtigden van alle te kruisen percelen contact opgenomen met betrekking tot het voornemen van Gasunie voor de aanleg van de nieuwe leiding. In sommige gevallen beschikken deze gerechtigden reeds over een contract met Gasunie vanwege de aanwezigheid van bestaande leidingen. Gasunie streeft er naar om met alle belanghebbenden overeenstemming te bereiken. Alleen in een uiterste geval kan Gasunie overgaan tot het afdwingen van het recht om gronden te benutten voor de aanleg en het gebruik van een leiding, middels de Belemmeringenwet Privaatrecht.

8.2.2 Kennisgeving rijksinpassingsplan

In het kader van artikel 1.3.1 Bro is op 26 augustus 2009 een kennisgeving geplaatst in onder meer lokale dag- en huis-aan-huisbladen van het voornemen tot het voorbereiden van het onderhavige rijksinpassingsplan. Daarbij is de mogelijkheid gegeven aan belangstellenden om via telefoon of internet nadere informatie over het project te verkrijgen. Hierop is door één belangstellende een vraag gesteld over de ligging van het project.

Voor het overige merkt het bevoegd gezag op dat het initiatief voor het project waarop dit plan betrekking heeft, dateert van voor 1 maart 2009 (de datum dat EZ en VROM bevoegd gezag werden voor dit plan), en dat de initiatiefnemer (Gasunie) al voor die tijd in overleg is getreden met onder meer de betrokken gemeenten en provincie over de uitwerking van het voornemen. In dat kader heeft Gasunie ook contact gezocht met de bewoners van de Meidoornlaan, gelegen nabij de locatie van de stikstofbuffer, en door middel van twee informatieavonden informatie verschaft aan belangstellenden. Gelet op deze voorgeschiedenis heeft het bevoegd gezag besloten geen aanvullende stappen te zetten om deze bewoners nader bij de voorbereiding van het ontwerp plan te betrekken.

De overige onderdelen van het project (de stikstofleiding en de stikstofinstallatie) liggen in dun bevolkt gebied. Het bevoegd gezag heeft – na overleg met onder meer betrokken gemeenten – geen aanleiding gezien omwonenden aldaar gericht bij het ontwerp te betrekken aangezien de afstand tussen het plangebied en woningen altijd meer dan een kilometer bedraagt.

8.2.3 Overleg artikel 3.1.1 Bro

In het kader van artikel 3.1.1 Bro is, naast de betrokken bestuursorganen, een aantal (maatschappelijke) organisaties geraadpleegd over het voorontwerp van het plan. De uitkomst van dit vooroverleg is beschreven in hoofdstuk 9.

8.2.4 Terinzagelegging ontwerprijksinpassingsplan

Overeenkomstig artikel 3.8, eerste lid, Wro heeft het ontwerp rijksinpassingsplan gedurende 6 weken ter inzage gelegen waarbij een ieder in de gelegenheid is gesteld hierop zijn of haar zienswijze te geven. Tevens is in dezelfde periode een informatieavond georganiseerd waarbij gelegenheid is geweest voor omwonenden zich door medewerkers van het ministerie van EZ, het ministerie van VROM en Gasunie nader over het project te laten informeren. Omwonenden zijn over de terinzagelegging van het ontwerp en de informatieavond rechtstreeks aangeschreven.

8.2.5 Procedurele uitvoerbaarheid

Voordat begonnen wordt met de aanleg van de leiding zal voldaan zijn aan de wettelijke procedureverplichtingen: de benodigde vergunningen en ontheffingen (zoals de grondwateronttrekkingsvergunningen, lozingsvergunningen, kapvergunningen en Keurontheffingen) moeten ontvangen zijn. Dit geldt voor het gehele tracé. Gelet op het geldende wettelijke afwegingskader voor de diverse vergunningen en de verwachte milieu- en andere effecten van de realisatie van het stikstofproject (zie hoofdstuk 6) is aannemelijk dat de benodigde vergunningen door de initiatiefnemer kunnen worden verkregen. De besluiten ten aanzien van alle benodigde vergunningen liggen overigens samen met dit rijksinpassingsplan ter inzage.²

² Uitzondering vormt de bouwvergunning 2^e fase. Deze wordt – als betrekking hebbend op de detailuitwerking van het bouwplan waarvoor een bouwvergunning 1^e fase wordt verleend – buiten de coördinatie-regeling gehouden.

9 Overleg

9.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij het plan zijn betrokken en van de uitkomsten van het overleg op grond van artikel 3.1.1 Bro, artikel 3.28, eerste lid, Wro en de zienswijzenprocedure.

9.2 Vooroverleg artikel 3.1.1 Bro

Op 18 juni 2009 is het voorontwerp van het rijksinpassingsplan in het kader van het artikel 3.1.1. Bro overleg verstuurd aan de betrokken instanties. Van de volgende organisaties heeft het bevoegd gezag een reactie ontvangen.

1. Provincie Groningen
2. Gemeente Menterwolde
3. Gemeente Scheemda
4. Gemeente Winschoten
5. Waterschap Hunze en Aa's
6. Inspectie VROM
7. Ministerie van Defensie
8. Brandweer Regio Groningen
9. TenneT
10. N.V. Waterbedrijf Groningen

De toegestuurde reacties worden in paragraaf 9.2.1 en volgende behandeld en van een reactie voorzien. De originele reacties zijn opgenomen op de Cd-rom behorende bij het rijksinpassingsplan.

Tevens is het plan toegezonden aan de volgende organisaties, van wie geen reactie is ontvangen:

1. Milieufederatie Groningen
2. Gemeente Veendam
3. Brandweer Oldambt³
4. Brandweer Menterwolde, Pekela en Veendam⁴
5. AkzoNobel
6. NAM
7. Vereniging Natuurmonumenten
8. LTO Noord
9. Essent Netwerk
10. Prorail

³ Aangenomen wordt dat de Brandweer Regio Groningen mede namens de Brandweer Oldambt heeft gereageerd.

⁴ Aangenomen wordt dat de Brandweer Regio Groningen mede namens de Brandweer Menterwolde, Pekela en Veendam heeft gereageerd.

9.2.1 Provincie Groningen

De provincie Groningen heeft gereageerd bij brief van 1 augustus 2009.

Beleidskader

De provincie Groningen benadrukt de toekomstige rol van Groningen en Nederland in de energievoorziening en haar inspanning om de gevestigde provinciale belangen te behouden en te ontwikkelen. De provincie Groningen stelt in haar overlegreactie: 'In het POP is de bouwlocatie voor de stikstoflocatie in Zuidbroek aangeduid als 'zoekruimte voor bedrijventerrein' en daarnaast als 'windturbinepark'. De stikstoffabriek is verenigbaar met de functie van bedrijventerrein. Ook hoeft de bouw van de stikstoffabriek (met leidingen) geen belemmering te vormen voor de realisering van een nieuw windturbinepark'.

Reactie:

In paragraaf 5.3 is een beschrijving opgenomen van het POP. De bevestiging van de provincie dat de beoogde locatie van de installatie past binnen de beleidsuitgangspunten stemt tot tevredenheid.

Landschap

De landschappelijk waardevolle elementen en structuren moeten na de ingreep worden teruggebracht in de oorspronkelijke staat. Dit geldt ook voor beplanting.

Reactie:

Na afloop van de werkzaamheden voor de aanleg van de leiding zal het landschap weer in oorspronkelijke staat worden hersteld. Dit geldt ook voor aanwezige reliëfpatronen en beplanting. Met betrekking tot dit laatste moet wel opgemerkt worden dat te plaatsen beplanting boven en in directe nabijheid van de leiding zal bestaan uit inheemse, niet-diepwortelende beplanting, omdat diepwortelende beplanting de leiding kan beschadigen. In paragraaf 6.4 van de toelichting is op deze aspecten ingegaan. De tekst is op dit punt niet uitgebreid.

Voor de stikstofinstallatie geldt dat deze een blijvend effect zal hebben op de openbare ruimte. De installatie wordt ontwikkeld in het gebied van het beoogde bedrijventerrein De Oostboog. Voor dit bedrijventerrein als geheel zal een passende landschappelijke inpassing ontwikkeld worden. In paragraaf 6.4.3 en 7.6.1 is op dit aspect ingegaan. Ook ziet artikel 3.3b van de planregels op de landschappelijke inpassing van de installatie.

Natuur

De provincie neemt aan dat er gewerkt zal worden buiten het broedseizoen van vogels en dat maatregelen getroffen worden om te voorkomen dat vogels gaan broeden in het plangebied.

Reactie:

Mede ten behoeve van het rijksinpassingsplan is een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Er zijn geen bijzondere ecologische waarden aangetroffen. Er zal voldaan worden aan het protocol broedvogels, waarin genoemde aspecten verwoord zijn. Gasunie volgt dit protocol, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voorgaande staat verwoord in paragraaf 6.3 van de toelichting.

Archeologie

De provincie verzoekt contact op te nemen met de provinciaal archeoloog met betrekking tot het onderdeel archeologie en de aanbevelingen voor nader onderzoek.

Reactie:

Door Gasunie zal contact opgenomen worden met de provinciaal archeoloog.

Externe veiligheid: plaatsgebonden risico

De provincie stelt dat tekst met betrekking tot het plaatsgebonden risico niet geheel juist is: er moet rekening gehouden worden met een belemmerende strook van 5 meter. Daarbinnen is geen bebouwing toegestaan.

Reactie:

De tekst van paragraaf 6.6 van de toelichting is op dit punt aangevuld. De belemmerende strook was evenwel reeds op de plankaart opgenomen; de bestemming Leiding-Leidingstrook bevat het leidingtracé en een minimaal 5 meter brede strook aan weerszijden van de (buitenste) leiding. Binnen deze strook mag niet gebouwd worden. Werkzaamheden binnen de strook (bijvoorbeeld diepploegen) kunnen alleen door midden van een in de regels opgenomen aanlegvergunningstelsel.

Externe veiligheid: groepsrisico

Over het groepsrisico wordt een toetsingsafstand genoemd van 150 meter. Deze afstand geldt voor leidingen met een diameter van 48", terwijl de betreffende leidingen in het plan een kleinere diameter hebben. De provincie verwijst echter naar de bepaling van de hoogte van het groepsrisico in de brief van Gasunie (revisie 4), waarin een afstand van 380 meter en 470 meter (voor respectievelijk een 30" en een 36" leiding) moet worden gehanteerd.

Reactie:

De diameter in tabel 3 is aangepast naar aanleiding van bovenstaande opmerking, tevens zijn de genoemde afstanden aangepast.

Externe veiligheid: BRZO

In het plan ontbreekt een onderbouwing waarom de installatie onder de BRZO valt.

Reactie:

De stikstofinstallatie is getoetst aan de BRZO. De hoeveelheid ingesloten stof van alle activiteiten binnen een inrichting zijn hiervoor bepalend. Met 22.6 ton aardgas valt de inrichting wel onder de BRZO, maar niet onder de zogenoemde 'BRZO-plichtige inrichtingen'. Er hoeft dan ook geen Veiligheids Rapport te worden opgesteld. Wel moet voor de inrichting een PreventieBeleid Zware Ongevallen (PBZO) worden opgesteld, moet er een Veiligheidsbeheerssysteem (VBS) zijn en moet er een QRA en een ARIE (Aanvullende Risico Inventarisatie en Evaluatie) te zijn opgesteld. De QRA's voor de verschillende delen van het project zijn verwoord in paragraaf 6.6. De andere genoemde rapporten hebben geen betrekking op het rijksinpassingsplan, waardoor hier verder geen aandacht aan wordt besteed. Gasunie voldoet wel aan deze voorwaarden.

Paragraaf 6.6.1 is uitgebreid met extra informatie over dit onderwerp.

Externe veiligheid: advies regionale brandweer

De provincie vraagt zich af of de regionale brandweer om advies is gevraagd.

Reactie:

In het kader van het overleg is de regionale brandweer om advies gevraagd. Haar reactie wordt behandeld onderin paragraaf 9.2.8.

Geluid: akoestisch onderzoek

Het akoestisch onderzoek met daarop de geluidzone rond de installatie, ontbreekt.

Reactie:

Het akoestisch onderzoek is opgenomen op de bijlage-cd bij het rijksinpassingsplan.

Geluid: cumulatie

De stikstofinstallatie ligt binnen een bestaande geluidcontour rond de westelijker gelegen NAM-locatie. Er is sprake van cumulatie. Hier wordt in het plan niet op ingegaan.

Reactie:

In paragraaf 6.7.3 is alsnog een korte toelichting opgenomen met betrekking tot dit aspect.

Geluid: bouwactiviteiten

De geluidbelasting als gevolg van de bouwactiviteiten rondom de stikstofinstallatie is niet onderzocht. Er wordt alleen aangenomen dat de toetsingsnorm van 60 dB(A) niet wordt overschreden. Er wordt niet toegelicht hoe groot de afstand tot woningen is.

Reactie:

De toelichting is op dit punt aangevuld, bij paragraaf 6.7.4.

Geluid: verkeerslawaai

Het is niet duidelijk wat de consequenties zijn van het verkeerslawaai. Dit aspect wordt in het plan niet behandeld.

Reactie:

Aan dit aspect is aandacht besteed in paragraaf 6.7. Het optreden van verkeerslawaai bij de aanleg van de leidingen en de installatie is daarnaast een groot aandachtspunt bij de realisatiefase. In samenwerking met de betreffende gemeente stelt Gasunie een verkeersplan op voor de afwikkeling van werkverkeer, waarbij rekening wordt gehouden met de ligging van bijvoorbeeld scholen en woonwijken. Zo wordt overlast tot een minimum beperkt. Het voert te ver om dergelijke informatie in het bestemmingsplan op te nemen. Als de aanleg van de leidingen en de installatie van start gaat is hierover meer informatie te verkrijgen bij de gemeente en bij Gasunie, indien daar behoefte aan is.

9.2.2 Gemeente Menterwolde

De gemeente Menterwolde heeft gereageerd bij brief van 21 juli 2009.

Toelichting op de bestemmingen

Er wordt geen aandacht besteed aan de bestemming Bedrijf – Stikstofopslag en de aanduiding Geluidzone – Industrie.

Reactie:

Een verklaring van deze twee onderdelen is per abuis weggelaten. De toelichting is alsnog aangevuld, onder paragraaf 7.6.

Bestemming Leiding – Leidingstrook

De bestemming Leiding – Leidingstrook is bedoeld voor transportleidingen voor aardgas en stikstof. Het is echter niet duidelijk waar het een leiding voor stikstof betreft, en waar een leiding (of meerdere) voor aardgas, dan wel voor beide.

Reactie:

De plankaart en de regels zijn aangepast, in de zin dat voor het stikstofleidingstracé de nieuwe bestemming Leiding – Stikstof is opgenomen. In het plangebied worden alleen aardgasleidingen aangelegd aan de noordwestzijde van de stikstofinstallatie. Voor de deze leidingen is de bestemming Leiding – Aardgas opgenomen. De bestemming Leiding – Leidingstrook komt daarmee te vervallen. Ook de toelichting is aangepast.

Geluidzone – Industrie

Het is niet duidelijk waar de aanduiding Geluidzone – Industrie op is gebaseerd. Tevens is niet duidelijk of er rekening is gehouden met de geluidzone voor de nabijgelegen NAM-locatie.

Reactie:

Het voorontwerp is niet voldoende ingegaan op de achtergronden van de nieuwe geluidzone. Tevens was de geluidzone foutief weergegeven op de plankaart. De plankaart van het ontwerp rijksinpassingsplan is daarom gewijzigd en de toelichting op dit punt aangevuld. Ook is in paragraaf 6.7.3 alsnog ingegaan op het aspect cumulatie. Door de nieuwe geluidzone zijn overigens geen beperkingen opgetreden.

Water

De gemeente gaat er van uit dat de waterparagraaf zal worden uitgebreid met de uitkomsten van het overleg met het waterschap.

Reactie:

Het Waterschap heeft inmiddels een advies uitgebracht. De waterparagraaf is op dit punt uitgebreid.

9.2.3 Gemeente Scheemda⁵

De voormalige gemeente Scheemda heeft gereageerd bij brief van 23 juli 2009.

Hoofdweg 234 – Westerlee

De gemeente vraagt zich af of het bouwblok van het perceel aan de Hoofdweg 234 te Westerlee niet doorsneden wordt door de leiding.

Reactie:

Ter plaatse ligt het tracé van de stikstofleiding op vrij geringe afstand van het betreffende perceel. De leidingstrook ligt echter aan de andere zijde van een brede perceelssloot. Het bouwblok van het perceel aan de Hoofdweg reikt niet tot voorbij deze sloot. Het bedrijf aan de Hoofdweg 234 wordt in de toekomst derhalve niet belemmerd door de leiding.

Grondeigenaren

De gemeente gaat er van uit dat Gasunie contact heeft gehad met alle grondeigenaren en eventuele schade zal vergoeden.

Reactie:

Gasunie heeft met alle grondeigenaren een zakelijk-recht overeenkomst gesloten. Tevens is vastgelegd dat Gasunie voorkomende schade zal vergoeden, indien deze is veroorzaakt door werkzaamheden van Gasunie.

9.2.4 Gemeente Winschoten⁶

De voormalige gemeente Winschoten heeft gereageerd bij brief van 15 juli 2009.

Titel

De gemeente verzoekt de titel van het plan te wijzigen aangezien de titel van het voorontwerp onvoldoende duidelijk maakt dat het rijksinpassingsplan zowel de winning, het transport en de opslag van stikstof mogelijk maakt.

Reactie:

De titel van het plan is aangepast ten opzichte van het voorontwerp.

⁵ De inspraakreactie is anno 2009 ingediend door de gemeente Scheemda. Inmiddels is deze gemeente gefuseerd en opgegaan in de nieuwe gemeente Oldambt.

⁶ De inspraakreactie is anno 2009 ingediend door de gemeente Winschoten. Inmiddels is deze gemeente gefuseerd en opgegaan in de nieuwe gemeente Oldambt.

Zoutcaverne

In de toelichting wordt de zoutcaverne en de locatie daarvan verschillend benoemd. De gemeente verzoekt hiervoor een eenduidige naam te creëren.

Reactie:

De toelichting is op dit punt aangepast. Gekozen is voor de benaming: stikstofopslaglocatie in Winschoten. Daar waar het de bestaande zoutwinningslocatie betreft, wordt de benaming (bestaande) zoutcaverne gebruikt.

Bodem

Voor de aanleg van de transportleiding geldt in Winschoten dat de slecht doorlatende bodemlaag intact moet worden gelaten, dan wel hersteld moet worden.

Reactie:

Gasunie gaat bij de aanleg uit van de bestaande bodemstructuur. Er worden geen slecht doorlatende bodemlagen doorsneden.

Bestemmingsomschrijving

Er dient een omschrijving opgenomen te worden voor de bestemming Bedrijf – Stikstofopslag.

Reactie:

De toelichting is aangepast in paragraaf 7.6.

Regels

In artikel 3, lid 2 sub a worden bouwregels gegeven voor het bouwen van gebouwen. Er wordt echter vervolgens alleen gesproken over bouwwerken. De gemeente adviseert een regeling op te nemen voor zowel gebouwen als bouwwerken.

Reactie:

Het betreffende artikel is aangepast.

Tekstuele opmerkingen

De gemeente wijst op enkele kleinere foutjes in de tekst, zoals een verkeerde hoofdstukverwijzing.

Reactie:

Deze punten zijn aangepast in de toelichting.

9.2.5 Waterschap Hunze en Aa's

Het waterschap Hunze en Aa's heeft gereageerd bij brief van 24 augustus 2009.

POP - overstromingsgevoelige gebieden

Het waterschap verzoekt in paragraaf 5.3 kort in te gaan op de kaart met overstromingsgevoelige gebieden die in het POP is opgenomen.

Reactie:

Paragraaf 5.3 is aangevuld met de genoemde informatie. Tevens is deze paragraaf aangevuld met een beschrijving van het nieuwste POP, die in juni 2009 is vastgesteld.

Achtergronden negatief wateradvies

Het waterschap geeft aan een negatief wateradvies af te geven voor de locatie van de stikstofinstallatie, omdat deze locatie, gelegen in de Tusschenklappenpolder, een overstromingsgevoelig gebied betreft.

Reactie

Dit advies en de reactie daarop is besproken in paragraaf 6.2 van de toelichting.

Peil A.G. Wildevanckkanaal

Het waterschap verzoekt in de tekst op te nemen dat het peil in het A.G. Wildevanckkanaal in extreme situaties kan leiden tot maximaal 1,5 m + NAP

Reactie:

De tekst is aangepast in paragraaf 6.2.

Norm kade A.G. Wildevanckkanaal

Het waterschap verzoekt de tekst aan te passen waarin staat dat de kade langs het A.G. Wildevanckkanaal voldoet aan de norm 1:100, aan te passen. Het is nog niet zeker of de kade aan deze norm voldoet, onderzoek moet dit uitwijzen.

Reactie:

De tekst is aangepast in paragraaf 6.2.

Aspecten omtrent veiligheid

Het waterschap verzoekt aandacht te besteden aan de volgende aspecten:

- de wijze waarop wordt voorkomen dat er verdroging van natuur of landbouw optreedt;
- de veiligheidseisen en –risico’s bij kruisen van waterkeringen;
- de effecten van baggeractiviteiten bij het kruisen van watergangen;
- de invloed van een tijdelijke verlaging van de grondwaterstand op andere onttrekkingen;

Reactie:

Voor zover deze onderwerpen van belang zijn voor het rijksinpassingsplan, zijn deze reeds behandeld in hoofdstuk 6. Tevens zullen deze aspecten aan bod komen bij de verlening van de benodigde vergunningen.

Contact

Het waterschap gaat ervan uit dat er nauw contact onderhouden wordt met het waterschap tijdens de voorbereiding en de uitvoering van de aanleg van de leidingen en dat de juiste vergunningen en ontheffingen tijdig worden aangevraagd, zoals ook bij eerdere projecten van Gasunie het geval is geweest.

Reactie:

Gasunie is primair verantwoordelijk voor een zorgvuldige afhandeling van de vergunningen en ontheffingen. In het kader van de toepassing van de rijkscoördinatieregeling ziet de Minister van EZ voort toe op de zorgvuldigheid en de voortgang van de procedure.

Wateradvies

Het waterschap heeft advies gegeven ten behoeve van de watertoets. Dit advies gaat in op aspecten als riolering, de oppervlaktewaterkwaliteit en wateroverlast.

Reactie:

De resultaten van de watertoets zijn verwoord in paragraaf 6.2.

9.2.6 Inspectie VROM

De VROM-inspectie heeft gereageerd bij brief van 15 juli 2009.

Overkoepelende reactie

De VROM-inspectie regio Noord heeft één reactie opgesteld namens de volgende Rijksinstanties: Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat), Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Ministerie van Defensie (dienst vastgoed) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

De VROM-inspectie geeft aan dat het rijksinpassingsplan geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen.

9.2.7 Ministerie van Defensie (dienst Materieel Organisatie)

Het Ministerie van Defensie heeft gereageerd bij brief van 25 juni 2009.

Brandstofleiding

Het Ministerie van Defensie heeft geen opmerkingen.

9.2.8 Brandweer Regio Groningen

De Brandweer Regio Groningen heeft gereageerd bij brief van 22 juli 2009.

Blusvoorzieningen

De Brandweer Regio Groningen geeft een korte samenvatting van het plan en haalt de overleggen aan die met de regionale brandweer, de brandweer Menterwolde, Pekela en Veendam, de Intergemeentelijke Brandweer Oldambt en Gasunie zijn gevoerd. Hier is geconstateerd dat de bluswatervoorzieningen voor de stikstofinstallatie in Zuidbroek niet voldoende zijn. Er is 90 m³ per uur benodigd voor tenminste 4 uur. De Brandweer geeft echter aan dat Gasunie bezig is met het treffen van adequate bluswatervoorzieningen. De bereikbaarheid van de installatie zal verbeterd worden doordat de wegen verbeterd worden voor de bouw van de installatie.

De Brandweer geeft verder aan dat voor de ondergrondse stikstofopslaglocatie de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen in principe niet voldoende zijn.

Echter, binnen het invloedsgebied bevindt zich geen bevolking en de scenario's voor breuk of lekkage geven een dermate lage frequentie aan dat er geen aanleiding is voor de brandweer om nadere eisen te stellen.

Reactie:

De informatie waaraan de brandweer refereert, staat in paragraaf 6.6. Voor het overige zijn de blusvoorzieningen niet direct relevant voor het rijksinpassingsplan, maar uiteraard wel van groot belang voor een veilige bouw en bedrijfsvoering. De blusvoorzieningen worden in een ander kader beoordeeld.

9.2.9 TenneT

TenneT heeft gereageerd bij brief van 14 juli 2009.

Hoogspanningsleidingen

TenneT benoemt een tweetal hoogspanningslijnen tussen Eemshaven en Meeden en een tweetal hoogspanningskabels tussen Meeden en Scheemda. De lijnen en kabels kruisen met het tracé. TenneT verzoekt daarom een dubbelbestemming op te nemen voor deze lijnen en kabels.

Reactie:

Het voorliggende rijksinpassingsplan heeft alleen betrekking op de nieuwe stikstofleiding en nieuwe aardgasleidingen, de stikstofinstallatie in Zuidbroek en de stikstofopslaglocatie in Winschoten. Voor die leidingen wordt een dubbelbestemming opgenomen. De bestaande onderliggende bestemmingen (zoals de agrarische bestemming, wegbestemming of de bestemming water) zoals deze in de onderliggende bestemmingsplannen buitengebied zijn opgenomen, blijven van kracht. Dit geldt ook voor bestaande leidingen. Het is derhalve niet nodig voor de hoogspanningsleidingen een aparte dubbelbestemming op te nemen. Gasunie houdt bij de uitvoering en aanleg van de stikstofleiding rekening met de aanwezigheid van de hoogspanningsleidingen.

9.2.10 N.V. Waterbedrijf Groningen

Het Waterbedrijf Groningen heeft gereageerd bij brief van 18 juni 2009.

Waterleidingen

Het Waterbedrijf Groningen benoemt een viertal leidingen die gekruist worden door het tracé van de stikstofleiding, en stelt een aantal eisen en voorwaarden indien werkzaamheden met mechanische werktuigen worden uitgevoerd:

- er moet een ruime afstand in acht genomen worden van de bestaande leidingen, in overleg met de technische dienst;
- grondzetting nabij de leidingen moet worden voorkomen, met het oog op mogelijke lekkage;
- bij werkzaamheden boven, naast of onder de bestaande leidingen dienen maatregelen genomen te worden om een veilige ligging te handhaven.

Het waterbedrijf kijkt graag mee voor een optimale oplossing indien problemen zich aandienen.

Reactie:

Er zal aan de eisen van het Waterbedrijf voldaan worden. Bij de aanleg zal tevens contact onderhouden met de leidingbeheerder.

9.3 Overleg artikel 3.28 Wro

Zoals vereist door artikel 3.28, eerste lid, Wro zijn de gemeenteraden van de betrokken gemeenten en provinciale staten van Groningen gehoord over het ontwerp rijksinpassingsplan. Dit is geschied door hen het plan per post toe te zenden. Hierop zijn geen reacties ontvangen.

9.4 Zienswijze Waterschap Hunze en Aa's

Het ontwerp rijksinpassingsplan heeft – tezamen met alle overige ontwerp besluiten (zie paragraaf 7.3) – van 12 november tot en met 23 december 2009 ter inzage gelegen. In deze periode is één zienswijze uitgebracht, te weten door het waterschap Hunze en Aa's. In de zienswijze stelt het waterschap dat de reactie op het voorontwerp (zie paragraaf 9.2.5) goed in het ontwerp plan is verwerkt maar dat het waterschap vasthoudt aan het eerder uitgebrachte negatieve wateradvies en van mening blijft dat het waterbelang en het overstromingsrisico niet voldoende zijn meegenomen in het opstellen van en de besluitvorming rond dit plan. Het waterschap stelt voorts dat Gasunie in strijd handelt met het provinciaal omgevingsplan door niet overstromingsgevoelig te zullen bouwen. Mede gelet op het feit dat het overleg tussen het waterschap, de gemeente en Gasunie over te nemen maatregelen nog gaande is, herhaalt het waterschap tot slot dat het geen verantwoordelijkheid (financieel of anderszins) accepteert met betrekking tot risico's of maatregelen die in de toekomst nodig blijken te zijn als gevolg van de realisatie van de stikstofinstallatie om te kunnen voldoen aan de veiligheidsnormen. Het waterschap verwijst ter ondersteuning van zijn zienswijze in het bijzonder naar het Nationaal Waterplan.

In reactie op deze zienswijze verwijst het bevoegd gezag primair naar zijn reactie in het kader van het vooroverleg, zoals verwoord in de paragrafen 6.2 en 9.2.5: het bevoegd gezag blijft van mening dat de locatiekeuze zorgvuldig is geschied en uit oogpunt van goede ruimtelijke ordening verantwoord is, mede gelet op het betrokken belang van een goede waterhuishouding. Ook is het overleg tussen Gasunie en het waterschap, waarnaar wordt verwezen, inmiddels afgerond en is geconcludeerd dat als gevolg van realisatie van het onderhavige project geen specifieke maatregelen vereist zijn.

De Tusschenklapperpolder is in het POP aangewezen als zijnde een overstromingsgevoelig gebied. Nieuwe woningen, bedrijven en andere infrastructuur dienen bij voorkeur op de hogere gronden te worden gebouwd. Als er toch voor wordt gekozen om in de lagere delen te bouwen, is het raadzaam om overstromingsbestendig te bouwen. In het POP worden vervolgens een aantal maatregelen genoemd die schade aan bouwwerken kunnen beperken, zoals het ophogen van de bouwlocatie en het aanbrengen van een dijk rond de locatie.

Zoals beschreven in de paragrafen 5.3.1 en 6.2.2 is het POP in de eerste plaats richtinggevend voor de provincie zelf is. Daarnaast is het op onderdelen kaderstellend voor gemeenten en waterschappen. Als instrument wordt zondig de provinciale omgevingsverordening ingezet, waarmee aan gemeenten en waterschappen kan worden aan gegeven welke beleidspunten voor hen bindend zijn. Er is in de provinciale verordening geen plicht opgenomen om overstromingsbestendig te bouwen.

Gasunie heeft aangegeven dat in geval van overstroming van de polder het gastransport gegarandeerd zal zijn. Van gevolgschade op dit punt zal dus geen sprake zijn. De bouwlocatie zal in zijn geheel 0,5 meter worden opgehoogd, wat in lijn is met het POP. Verdere maatregelen om de gevolgen van een overstroming tegen te gaan staan financieel niet in verhouding tot de investering die gepleegd zal worden. Van eventuele strijd met het POP is dan ook geen sprake.

Overigens overweegt het bevoegd gezag dat het Nationaal Waterplan geen verandering brengt in de taken en bevoegdheden van het waterschap ten aanzien van de waterhuishouding. Het nemen van eventuele maatregelen ter beheersing van overstromingsrisico's in relatie tot wettelijke veiligheidsnormen behoort dan ook tot de verantwoordelijkheid van het waterschap. In het Nationaal Waterplan is aangegeven dat het kabinet zal onderzoeken in hoeverre in de toekomst in beleid en regelgeving invulling kan worden gegeven aan het beginsel 'de veroorzaker betaalt' en de risicobenadering ten aanzien van waterbeheer. Een en ander is op dit moment echter nog niet in rijksbeleid of regelgeving verankerd.

De zienswijze van het waterschap geeft, gelet op het voorgaande, geen aanleiding tot aanpassing van het plan ten opzichte van het ontwerp. Wel is paragraaf 6.2 aangevuld met de bevindingen van nader onderzoek van en overleg tussen het Waterschap Hunze en Aa's, de gemeente Menterwolde en Gasunie.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Verklarende woordenlijst

Aardgas is één van de fossiele brandstoffen. Het ontstaat bij hetzelfde proces dat tot de vorming van aardolie leidt. Aardgas wordt daarom vaak samen met aardolie gevonden, hoewel soms het gas kans ziet in andere aardlagen door te dringen dan de veel zwaardere olie en er zo een scheiding kan zijn ontstaan.

In Europa wordt aardgas vooral in en rond de Noordzee aangetroffen. Het Groninger gasveld is in Nederland het grootste en bekendste gasveld.

AMvB buisleidingen Besluit externe veiligheid buisleidingen

Bro Besluit ruimtelijke ordening

BRZO Besluit risico's zware ongevallen

Caverne zie Zoutcaverne.

EZ (Ministerie van) Economische Zaken.

GasTerra is een afsplitsing van Gasunie. GasTerra is een handelsonderneming in aardgas die actief is op de Europese energiemarkt. Nederlands en buitenlands gas worden onder andere door GasTerra verhandeld. De onderneming heette voorheen Gasunie Trade & Supply, maar de naam is in september 2006 gewijzigd in GasTerra B.V.

Gasunie N.V. Nederlandse Gasunie draagt de zorg voor het transport van aardgas. Gasunie is opgericht in 1963 als een naamloze vennootschap. Het hoofdtransportnet voor aardgas, met een lengte van circa 12.000 km, is in beheer bij Gasunie. Door de liberalisatie van de Nederlandse gasmarkt is sinds 1 juli 2005 het gashandelsbedrijf GasTerra afgesplitst van Gasunie. Voortaan houdt Gasunie zich bezig met het transport en de opslag van aardgas, en Gas-Terra met de gaslevering en -handel. Gasunies hoofdtaak is het besturen, onderhouden en aanpassen (renovatie en nieuwbouw) van het gastransportsysteem. Gasunie omvat drie hoofddivisies: GasTransportServices, Gasunie Bouw en Beheer, en Gasunie Deelnemingen & Ontwikkelingen.

Groepsrisico (GR) is (in enge zin) de kans per jaar dat een groep personen van een bepaalde grootte (bijvoorbeeld 10, 100 of 1000 personen) tegelijk slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting die ontstaat door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven in een curve waarin het aantal personen op de x-as is afgezet tegen de kans per jaar op (tegelijk) overlijden op de y-as.

Groninger gas Aardgas uit het grote gasveld in Groningen wordt ook wel 'Groninger gas' genoemd. Het is laagcalorisch gas (zie verder 'hoogcalorisch en laagcalorisch gas).

Hoogcalorisch en laagcalorisch gas Aardgas heeft, naargelang de oorsprong, een andere samenstelling waardoor de calorische waarde vrij sterk kan verschillen. Dit verschil wordt aangegeven met een index, een maat voor de uitwisselbaarheid van verschillende gassen op een bepaalde brander. Gassen met eenzelfde index geven eenzelfde thermisch vermogen op een gegeven brander. Nederlands aardgas is laagcalorisch en heeft een lagere index dan hoogcalorisch gas (wat bijvoorbeeld uit Rusland komt). Hoogcalorisch gas kan door Nederlandse huishoudens niet gebruikt worden. Daarom wordt het met stikstofgas vermengd, dit verlaagd de calorische waarde van het aardgas.

Inch De diameter van leidingen wordt vaak aangegeven in inches. Eén inch (") is gelijk aan 2,54 cm. Een leiding met een diameter van 16" heeft derhalve een diameter van 40,64 cm.

IPPC-richtlijn Europese Richtlijn voor de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging. De richtlijn verplicht de lidstaten van de EU om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de beste beschikbare technieken. In Nederland is de richtlijn in de Wet milieubeheer (Wm) en in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) geïmplementeerd.

Kleine velden beleid Het kleine velden beleid is het beleid van de Nederlandse overheid om te stimuleren dat aardgas wordt opgespoord en gewonnen uit de kleinere gasvelden in Nederland, terwijl het grote gasveld in Groningen (het 'Groningenveld') wordt gebruikt als balansvoorraad, om de onbalans in vraag en aanbod van gas op te vangen.

LNG LNG (Liquefied Natural Gas) is vloeibaar aardgas. Aardgas is bij normale druk vloeibaar bij temperaturen van ca. -162°C . Vloeibaar aardgas wordt geproduceerd in LNG fabrieken en middels speciale gastankers over water vervoerd naar het importerende land. Op de bestemming wordt het LNG opgeslagen in LNG-terminals, uitgerust met dubbelwandige opslag tanks. Het LNG wordt in de importterminal verdampt door warmte toe te voeren. De warmte wordt onttrokken aan zeewater of is afkomstig van de verbrandingswarmte van een gasgestookte kachel.

LNV (Ministerie van) Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Nm³ De hoeveelheid gas die, bij een temperatuur van nul graden Celsius en onder absolute druk van 1,01325 bar, een volume van één kubieke meter inneemt.

Oldambt De gemeente Oldambt is per 1 januari 2010 ontstaan uit de gemeenten Reiderland, Scheemda, en Winschoten.

Plaatsgebonden risico (PR) Het plaatsgebonden risico geeft uitdrukking aan de mate van externe veiligheid van een locatie. Het PR wordt gedefinieerd als "de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen bij een risicovolle activiteit".

POP Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013

Stikstofgas Stikstofgas (N₂) is een enkelvoudige stof (een zuivere stof, opgebouwd uit één chemisch element), dat onder normale druk en temperatuur kleurloos, reukloos en smaakloos is. Stikstofgas vormt 78% van het volume van de aardatmosfeer. Het is een zogenoemd 'inert' gas. Dit betekent (inert = willoos, traag) dat het gas niet of nauwelijks reageert met vrijwel alle andere chemicaliën, waardoor het geschikt wordt om stoffen die anders met zuurstof uit de lucht zouden reageren af te dekken of in te sluiten. Stikstof is niet explosief.

Naast het gebruik bij hoogcalorisch gas wordt stikstofgas ook toegepast bij bijvoorbeeld zuurstofflessen en decompressiekamers en als inerte atmosfeer om producten die gemakkelijk oxideren (zoals wijn) aan de lucht te beschermen.

Voorkeursgrenswaarde De voorkeursgrenswaarde is de geluidsbelasting die altijd toelaatbaar is op de gevel van de geluidsgevoelige bestemming. De voorkeursgrenswaarde is onafhankelijk van de aard van de omgeving waarin de woningen en de inrichting zijn gelegen. Onder voorwaarden kan een ontheffing worden verleend tot maximaal 60 dB(A) etmaalwaarde. De bevoegdheid voor het verlenen van een hogere grenswaarde ligt bij burgemeester en Wethouders. Een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde komt overeen met 50 dB(A) in de dagperiode, 45 dB(A) in de avondperiode en 40 dB(A) in de nachtperiode.

VROM (Ministerie van) Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Wro Wet ruimtelijke ordening

Zoutcaverne Een zoutcaverne is een grote (van 100 meter tot enkele kilometers brede) paddenstoelvormige structuur in de ondergrond, die hoofdzakelijk uit zout bestaat. Zoutcavernes zijn in de ondergrond onder andere te vinden in het noorden van Nederland en Duitsland. In sommige zoutcavernes wordt zout gewonnen ten behoeve van de productie van keukenzout. Het steenzout dat de cavernes vormt is meestal ondoorlatend, waardoor het geschikt is als opslaglocatie voor bijvoorbeeld stikstofgas.

Bijlage 2 Achtergronden leidingaanleg

De negatieve (tijdelijke) gevolgen van de leidingaanleg worden zoveel mogelijk beperkt en waar mogelijk voorkomen, door:

- het toepassen van doelmatige werkmethoden;
- duurzaam gebruik te maken van energie en grondstoffen;
- het doelmatig en overeenkomstig de geldende milieuregels verwijderen van afvalstoffen;
- een heldere communicatie met belanghebbenden (omwonenden, ondernemers);
- een secure planning met betrekking tot de aanvoer van materieel en de fasering van de leidingaanleg;
- het afsluiten van overeenkomsten met de eigenaren van de gronden;
- et cetera.

Grondeigenaren

Met landbouworganisaties bestaan, met betrekking tot cultuurgrond, protocollen voor herstel van cultuurgronden en een regeling voor schadevergoedingen. Na afloop van de aanleg van een leiding wordt de cultuurgrond in een zo goed mogelijke staat teruggebracht.

Ontwerp en aanleg

Ten aanzien van het ontwerp en de bouw van leidingen treft Gasunie de volgende veiligheidsmaatregelen:

- Het ontwerp van de leiding is gericht op risicobeheersing en wordt uitgevoerd conform Nationale en Europese normen en standaards.
- Het ontwerp van de leiding wordt aangepast aan en ingepast in de omgeving. Dat wil zeggen, in bebouwde gebieden wordt wanneer noodzakelijk een grotere pijpwanddikte toegepast (zwaardere constructie). Bovendien wordt de leiding ingepast in de ruimtelijke ordening om conflicten met de omgeving (nu en in de toekomst) zoveel mogelijk te voorkomen.
- In het kader van de risicobeheersing worden de voorgeschreven afstanden voor bebouwing, gevoelige objecten en industriële activiteiten tot de leidingen aangehouden en worden voorschriften gegeven voor pijpwanddikten et cetera.
- Nieuwe leidingen hebben een voorgeschreven gronddekking van ten minste 1,25 m-mv in landsecties, tenzij lokaal andere eisen gelden.
- Materialen worden betrokken van gekwalificeerde en gecertificeerde bedrijven, en worden geïnspecteerd en getest voordat inbouw plaatsvindt.
- Tijdens de constructie van een nieuwe leiding, waarvoor gekwalificeerde aannemers worden ingeschakeld, vindt toezicht en inspectie plaats door de eigen geaccrediteerde inspectiedienst alsook door onafhankelijke derden.
- De leiding wordt op hoge druk, met water, op sterkte beproefd. De leiding wordt dus pas in gebruik genomen na een uitgebreide testfase op veiligheid en bedrijfszekerheid.
- Vóór de aanleg van de leiding worden gebieden waar indicaties zijn voor een verhoogde kans op aanwezigheid van explosieven middels een grondradar detectie methode onderzocht. Indien explosieven worden gevonden wordt de Explosieven Opruimings Commando (EOC) ingeschakeld om deze te verwijderen.

Aanlegmethoden

Met betrekking tot de aanlegmethoden van de leiding kan onderscheid gemaakt worden tussen:

- een leiding die op land wordt aangelegd;
- de verschillende wijzen waarop infrastructuur gekruist kan worden.

Aanleg op land

De minimale gronddekking van de leiding bedraagt voor het traject tenminste 1,25 meter. In verband met externe veiligheid, drainagevoorzieningen of bodembewerkingen kan de leiding nog dieper gelegd worden.

De aanleg van leidingen gebeurt in secties van verschillende lengtes. Alle werkzaamheden voor de aanleg vinden plaats in een werkstrook. De werkzaamheden starten met het afrasteren van de werkstrook. De soort afrastering hangt af van het omliggende landgebruik.

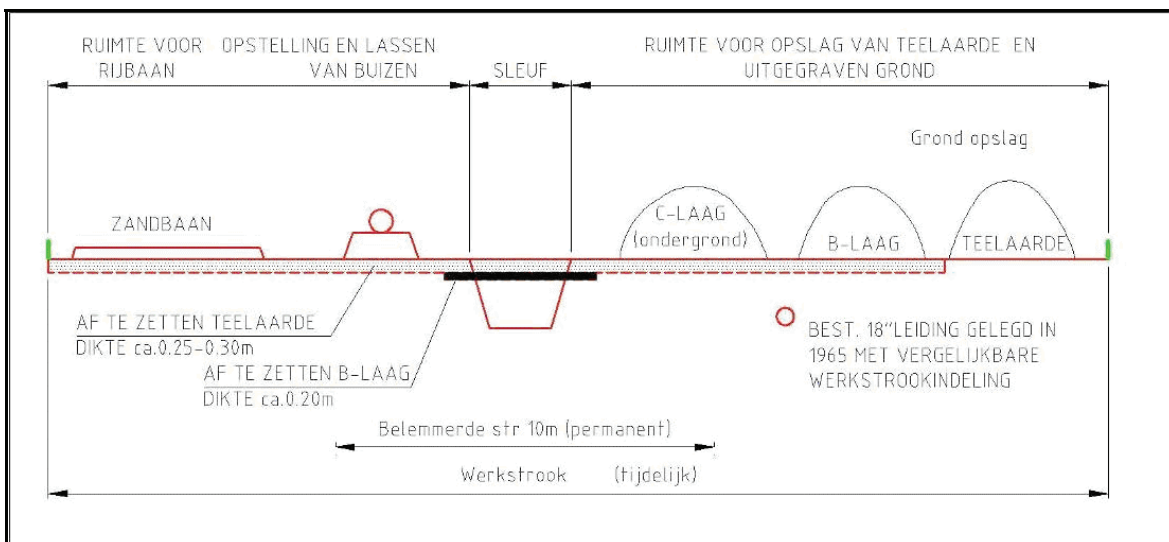
Aanleg 'in den droge'

Bij aanleg van een leiding 'in den droge' wordt eerst een rijbaan aangelegd met behulp van flugzand, boomschors of in de daarvoor geëigende gebieden ook 'gewoon zand' met rijplaten. Hierna worden de pijpen (met een lengte van 12 of 18 meter) uitgereden en aaneen gelast. Alle lassen worden op fouten gecontroleerd en de leiding wordt voorzien van een coating. Als de streng van aaneengelaste pijpen gereed is, wordt deze nogmaals gecontroleerd of de beschermende coating niet is beschadigd.

Naast de pijpen wordt een sleuf gegraven. Hiertoe wordt de teelaarde en de ondergrond ontgraven en in gescheiden depots gezet. De sleuf wordt, indien nodig, bemalen.

Kranen of sidebooms tillen de pijpen die tot een streng aaneen zijn gelast in de sleuf. Op de meeste plaatsen zal de leiding onder grondwaterniveau worden gelegd. Afhankelijk van de grondslag kan het noodzakelijk zijn om een verankering toe te passen. Grondankers voorkomen dat de leiding gaat opdrijven. Na afloop wordt de sleuf aangevuld door eerst het zand of de boomschors van de rijbaan in de sleuf te brengen. Vervolgens wordt, in omgekeerde volgorde van ontgraving, de in depot gezette ondergrond ingebracht. Als laatste wordt de teelaardelaag weer terug op haar plaats gebracht en wordt het tracé afgewerkt en ingezaaid.

Met de grondeigenaren en grondgebruikers worden afspraken gemaakt over het (tegen betaling) uit gebruik nemen van de werkstrook voor - meestal - een volledig groeiseizoen.

Figuur B1 Schematische weergave van een werkstrook (bron: Gasunie)

Aanleg 'in den natte'

In zeer natte diepveengebieden wordt niet bemalen. De leiding wordt niet in een droge sleuf maar in een sleuf gevuld met grondwater aangelegd. Naar deze methode wordt verwezen als 'in den natte'. De gasleidingsectie wordt vanuit een stationaire lasplaats geproduceerd, in de sleuf uitgedreven en uiteindelijk afgezonken in de sleuf. Het voordeel is dat door het indrijven ("floaten") van de gelaste leiding er geen transport van zware stalen pijpen in het veld en bemaling van de sleuf nodig zijn. Inherent aan deze methode is dat de onderwatertaluds flauwer zijn dan bij aanleg in den droge, wat extra werkstrookbreedte vraagt.

Kruising met infrastructuur

Er zijn meerdere methoden om infrastructuur (water, spoor, weg) te kruisen. De infrastructuur die voor dit project gekruist moet worden, is benoemd in tabel 2, inclusief de wijze van kruisen. Er bestaan verschillende methoden waarbij niet gegraven wordt, maar waarbij een boringstechniek wordt gebruikt. De meest gebruikte methoden zijn:

- horizontaal gestuurde boring;
- Open Front Techniek (avegaarmethode, persboring);
- Gesloten Front Techniek (schildboring);
- pneumatische boringen.

Daarnaast kan voor kruisingen met watergangen, kanalen en bestaande leidingen gebruik worden gemaakt van een zinker. Afhankelijk van het al dan niet toepassen van bemaling wordt onderscheid gemaakt in:

- natte zinker (zonder bemaling);
- droge zinker (met bemaling).

Horizontaal gestuurde boring

De horizontaal gestuurde boring kan worden toegepast voor het kruisen van tracédelen met bijzondere natuur, archeologische of cultuurhistorische waarden en voor het kruisen van infrastructuur. Het kenmerk van een horizontaal gestuurde boring is dat de boring vanaf het maaiveld plaatsvindt en dat een zodanige gronddekking wordt gekozen dat er geen invloed optreedt naar de bovengrond. Bij deze boortechniek zijn alleen bouwkuipen en bemalingen nodig voor het verbinden van de horizontaal gestuurde boring met de leidingdelen die ofwel in den droge of in den natte zijn gelegd (zie eerdere toelichting).

Het grote voordeel van de horizontaal gestuurde boormethode is dat over grote lengte een te passeren object volledig ongeroerd blijft. Voor een 48" leiding bedraagt de maximale boorlengte van een horizontaal gestuurde boring ongeveer 1 kilometer, dit is afhankelijk van de eigenschappen van de diepere grondlagen. Als nadeel kan gezien worden dat de aardgastransportleiding dusdanig diep komt te liggen dat hij vrijwel onbereikbaar is (maar ook onbereikbaar voor schade van buitenaf).

Open front techniek (avegaarmethode / persboring)

Het kenmerk van de open front boortechniek is de open voorzijde van de buis. De ronde buis wordt door middel van hydraulische vijzels in de grond gedrukt waarna de grond handmatig dan wel mechanisch wordt afgevoerd. Aan de voorzijde bevindt zich een snijrand. Door het intact houden van een qua grootte te kiezen grondprop in de boorkop zal de stabiliteit nabij het open front, geen probleem vormen. De open front techniek is niet geschikt voor het boren beneden de grondwaterstand, tenzij met behulp van bemaling de grondwaterstand ter plaatse wordt verlaagd. De open front techniek is niet bestuurbaar en tijdens het drukken kunnen afwijkingen ontstaan omdat de snijkop de weg van de minste weerstand zoekt.

front techniek (schildboring)

Het kenmerk van de gesloten front boortechniek is het schild in de voorzijde van de boorkop die deze methode geschikt maakt om onder water te gebruiken, dus zonder toepassing van bemaling onder het te passeren object. De ronde buis wordt door middel van vijzels in de grond gedrukt. Tijdens het wegdrukken van het buiselement wordt de grond aan de voorzijde afgefreesd met een hydraulisch- of elektrisch aangedreven snijrand. De grond wordt gemengd in de boorkamer, of een aparte mengkamer, en vervolgens afgevoerd. De pers- en ontvangstuip wordt wel bemalen. Deze boormethode wordt onder andere veel gebruikt voor het installeren van mantelbuizen bij spoorwegkruisingen (NS-kruising).

De gesloten front boortechniek is redelijk bestuurbaar. In de boorkop zijn stuurvijzels geplaatst waardoor besturing in alle richtingen mogelijk is. Het boortracé kan hierdoor recht en/of (verticaal/horizontaal) gebogen worden uitgevoerd. De positie van de boorkop kan door middel van een plaatsbepalingsysteem (laser) continu worden bewaakt.

Pneumatische boortechniek

Pneumatisch boren is beter bekend onder de naam "raketboren". Het kenmerk hiervan is dat de leiding door middel van een horizontaal heiblok wordt doorgevoerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een bodempersraket.

De in te brengen buis wordt nauwkeurig opgesteld in een gegraven werkput en wordt vervolgens met de op een raket lijkende en lucht aangedreven slaghamer horizontaal ingedreven of ingetrokken. Bij deze methode is het niet mogelijk om de boring te sturen.

Natte zinker

Een natte zinker kan worden toegepast voor kruisingen met watergangen waarbij geen bemaling toegepast kan worden om de sleuf waar de leiding in komt te liggen droog te krijgen. Om scheepvaart bij dit soort kruisingen zo weinig mogelijk te belemmeren, is het van belang om het baggeren en afzinken van de voorgevormde leidingsectie in overleg met belanghebbende instanties (en goed gepland) uit te voeren.

Een natte zinker kan afhankelijk van vorm en locatie op uiteenlopende wijzen gelegd worden. Dit type zinker bestaat uit een voorgevormde pijp die volledig aangepast is aan het profiel van de betreffende watergang. Het baggerwerk kan daardoor tot een minimum beperkt blijven, ook mede doordat de oevers vaak met damwanden zijn beschermd.

Droge zinker

Een droge zinker kan worden toegepast voor het kruisen van objecten (bijvoorbeeld bestaande leidingen en watergangen) waarbij bemaling toegepast mag worden om de sleuf waar de leiding in komt te liggen droog te krijgen (bijvoorbeeld bij kanalen en grote watergangen). Er is sprake van een bouwput met bemaling.

Tabel B1 Karakteristieken van de wijzen van aanleg bij kruising met infrastructuur

Type kruising	Eigenschappen en toepasgebied	Bemaling*
Horizontaal gestuurde boring	Er is een bemalen bouwkuip nodig en er is praktisch geen belasting van het grondwater en bovengrond boven het geboorde land. Vanwege de boogstraal van een 48" leiding zijn alleen boringen over een grote lengte mogelijk. De leiding is na afloop niet meer bereikbaar voor inspectie wordt in den droge toegepast.	Geen
Open front techniek	Pijp met iets grotere snijring aan de voorkant. Deze techniek is geschikt voor overbrugging van beperkte lengte.	Wel
Gesloten front techniek	Wordt toegepast bij het passeren van grote wegen en watergangen waarbij geen bemaling nodig is onder het te kruisen object.	Geen
Pneumatische boortechniek	Wordt gebruikt bij kruising van relatief kleine wegen en passeren van kleine/korte objecten.	Wel
Natte zinker	Wordt toegepast bij het passeren van kanalen en grote watergangen als er niet bemalen mag worden.	Geen

* In alle situaties is voor de aansluiting van de kruising op de normaal gelegde leiding een bouwput nodig die wordt bemalen. Hier wordt met bemaling het gedeelte onder het te kruisen object bedoeld.

Tabel B2 Te kruisen infrastructuur

Infrastructuur	Wijze van kruisen
<i>Gemeente Menterwolde:</i>	
N33 + AG Wildervanckkanaal	Horizontaal gestuurde boring
Leidingkruising (2 leidingen van de NAM, 28")	Open ontgraving
Venneweg	Pneumatische boortechniek
Waterloop	Open ontgraving
Zevenwoldsterweg	Pneumatische boortechniek
Muntewatering	Zinker
Leidingkruising Gasunie 48"	Open ontgraving
Leidingkruising 48" leidingen (4), 16"leiding (1) en Essent kabels	Gesloten front techniek
Meenteweg	Pneumatische boortechniek
<i>Gemeente Oldambt:</i>	
Nieuwe Siepsloot	Zinker
Kolkenweg	Pneumatische boortechniek
Over 't Spoor (asfaltpad)	Open ontgraving
Watergang	Zinker
Hoofdweg	Pneumatische boortechniek
1 ^e Bovenpad + sloot	Zinker
1 ^e Bovenpad	Open ontgraving
Tranendallaan	Gesloten front techniek
Slootzinker	Zinker

Beheer en onderhoud door Gasunie

Gasunie inventariseert de bedreigingen van haar systeem systematisch en evalueert de getroffen maatregelen tegen de meest recente informatie die waar ook ter wereld ter beschikking komt.

De nationale data bevestigen het Europese beeld (EGIG-data) dat "geweld van buiten", dat wil zeggen beschadiging (lekkage en breuk) door derden (doorgaans niet opzettelijk), met circa 67% de belangrijkste oorzaak is van incidenten met lekkage. Niet verwaarloosbaar maar op grote afstand gevolgd door constructie- en ontwerpfouten (25%) en corrosie (8%). Bij breuken is het aandeel beschadiging door derden zelfs meer dan 80%.

Het gehele Pijpleiding (integriteits) Management Systeem (P(i)MS) is erop gericht om de risico's voor de veiligheid, het milieu en de beschikbaarheid (bedrijfszekerheid) van het transportnet op maatschappelijk aanvaardbare en genormeerde niveaus te houden. Dat gebeurt in alle drie de levensfasen van het systeem, namelijk tijdens het ontwerp en de bouw, het gebruik (beheer & onderhoud) en het verwijderen van leidingen.

In de gebruiksfase treft Gasunie veiligheidsmaatregelen ten aanzien van de leidingligging, geweld van buiten, corrosie en de procedure bij lekkage. Belangrijk is dat de ligging van de leidingen exact geregistreerd en dus bekend is. Gasunie heeft een nauwgezette registratie van al haar leidingen (uiteraard betreffen dit voornamelijk aardgastransportleidingen). De gegevens omtrent de ligging van de aardgastransportleidingen worden ook verstrekt aan betrokken gemeenten, zodat bij planologische veranderingen, vergunningverlening en bouwactiviteiten rekening kan worden gehouden met de aanwezigheid van deze leidingen. Gasunie wil bij voorkeur dat de leidingen door gemeenten in de bestemmingsplannen worden opgenomen. Om de veilige en ongestoorde ligging zoveel mogelijk zeker te stellen, worden de ontwikkelingen inzake ruimtelijke ordening op de voet gevolgd. Daardoor is Gasunie op de hoogte van voorgenomen activiteiten die risicoverhogend kunnen zijn. Gasunie treedt actief in contact met instanties om over en weer de plannen en projecten af te stemmen.

Ter bescherming van de ongestoorde ligging van het tracé is in het inpassingplan een aanlegvergunning opgenomen die voorschrijft dat een vergunning verkregen dient te worden indien men van plan is graafwerkzaamheden uit te voeren in de leidingzone. Dergelijke activiteiten zijn niet per definitie onmogelijk, maar dienen in goed overleg met de leidingbeheerder en het bevoegd gezag gecoördineerd te worden.

Beschadiging

In de gebruiksfase bestaat het risico dat het systeem wordt blootgesteld aan soms zeer grof geweld van buiten door hei-, zware graaf- en andere grondverzetmachines, waartegen zelfs de meest solide pijp met zeer grote wanddikte en met grote diepteligging uiteindelijk niet altijd bestand is. Gasunie bestrijdt deze bedreiging door een complex van maatregelen dat schade, veroorzaakt door derden, dient te voorkomen zoals:

- elke 14 dagen vlieginspecties, loop- en rijinspecties, waarbij gespeurd wordt naar grondverzet en andere voor de leiding bedreigende activiteiten, zoals het oprichten van gebouwen en andere constructies;
- bewaking van de ontwikkelingen inzake ruimtelijke ordening, waardoor Gasunie op de hoogte blijft van voorgenomen activiteiten die risicoverhogend kunnen zijn;
- deelname in en aan het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC), waar contact tussen grondroerder en kabel- en leidingeigenaren tot stand wordt gebracht;
- promotieactiviteiten gericht op grondroerders om te stimuleren dat men de KLICprocedures volgt;
- kennis van de exacte ligging van leidingen en het beschikbaar stellen van deze informatie aan instanties en grondroerders;
- begeleiding van graafactiviteiten door de leidingligging precies aan te geven; het is Gasunies beleid om bij werkzaamheden zeer nabij de leiding zelf toezicht te houden.

Corrosie

Eenmaal in gebruik gesteld, vormt ook corrosie van de leiding een bedreiging. Daartoe wordt de conditie van leidingen gemeten en bewaakt (coating-inspecties, controle van de bescherming tegen zwerfstromen bijvoorbeeld afkomstig van spoorwegen, controle op goed functioneren van de kathodische bescherming, inwendig onderzoek door middel van 'intelligent pigging'). Indien nodig wordt de leiding opgegraven voor nadere inspectie en herstel van beschadigingen.

De procedure die Gasunie volgt in het geval van een incident waarbij een beschadiging wordt vermoed of al lekkage plaatsvindt, is in grote lijnen onderstaand aangegeven:

- een lekkage kan worden geconstateerd door de eigen inspecties, door het waarnemen van drukdaling of door melding van derden. Gasunies meldkamer is 24 uur per etmaal beschikbaar voor het behandelen van meldingen. Er kan zowel ter plaatse worden ingegrepen door personeel in de betreffende regio (ook in wachtdienst), als door besturing op afstand vanuit de Centrale Commando Post te Groningen;
- de volgorde van handeling is, dat de druk in de leiding wordt gereduceerd (mede in overleg met afnemers in het betrokken gebied), dat het getroffen leidingdeel wordt ingesloten, gasvrij gemaakt en pas dan voor onderzoek en vervolgens reparatie in aanmerking komt;
- betrokken instanties in dergelijke gevallen zijn: de lokale overheden, hulpverleningsdiensten en de Onderzoeksraad voor veiligheid;
- met de instanties en reguliere hulpdiensten als brandweer en politie zijn afspraken gemaakt over de noodzakelijke procedures bij gaslekkage.

Internationale uitwisseling

De integriteit van buisleidingen is een vast onderwerp van informatie-uitwisseling op internationaal niveau, waarbij ervaring zowel als nieuwe kennis uit de gehele gaswereld wordt samengebracht en besproken. Dit draagt bij tot internationale standaardisering en regelingen op veiligheidsterrein. Gasunie heeft de afgelopen decennia, door deelname aan grote mondiale researchprojecten, veel kennis opgebouwd over de effecten die ontstaan bij grote calamiteiten.

Deze kennis wordt gedeeld met de verantwoordelijke autoriteiten, zodat bij het maken van ruimtelijke plannen in voldoende mate rekening kan worden gehouden met aanwezige en nog aan te leggen buisleidingen en autoriteiten de juiste maatschappelijke afwegingen kunnen maken bij de vergunningverlening.

Bijlage 3 Ontvangen zienswijze

Ministerie van EZ
Mevrouw mr. drs. E.J. Brascamp
Postbus 20101
2500 EC 'S-GRAVENHAGE

Aquapark 5, Veendam
Postbus 195
9640 AD Veendam
Tel 0598-693800
Fax 0598-693893
www.hunzeenaas.nl

Uw brief	ET/EM / 9196431	Datum	21 december 2009
Ons kenmerk	IN09-4929/09-4552	Behandeld door	Boy de Vries
Onderwerp	Negatief wateradvies - ontwerp rijksinpassingsplan; project Stikstofbuffer Heiligerlee	Doorkiesnummer	0598-693409

Geachte mevrouw Brascamp,

Hierbij reageren wij op het ontwerp rijksinpassingsplan voor het project "Stikstofbuffer Heiligerlee", die wij hebben ontvangen op 11 november 2009. Deze reactie richt zich in het bijzonder op de realisatie van de stikstofinstallatie aan de Hondelaan, in de Tussenklappenpolder.

De reactie die wij hebben gegeven op het voorontwerp rijksinpassingsplan is op een goede manier verwerkt in het plan. In het ontwerp rijksinpassingsplan is opgenomen dat er nog gesprekken gaande zijn tussen Gasunie, gemeente Menterwolde en het waterschap Hunze en Aa's over de verdeling van kosten en verantwoordelijkheden met betrekking tot het waterbeheer en overstromingsrisico's. Deze gesprekken zijn nog niet afgerond en zullen in 2010 worden voortgezet.

Aangezien we nog geen akkoord hebben bereikt en er dus nog geen convenant is opgesteld waarin de betrokken partijen zich committeren aan afspraken over huidige en toekomstige kosten en verantwoordelijkheden, hebben wij besloten deze zienswijze in te dienen op het ontwerp rijksinpassingsplan om ons standpunt en onze bezwaren nogmaals duidelijk kenbaar te maken.

Wij houden vast aan ons negatief wateradvies op dit plan. De redenen hiervoor zijn reeds bij u bekend. We zijn van mening dat het waterbelang en het overstromingsrisico niet voldoende zijn meegenomen in het opstellen van en de besluitvorming rond dit plan. Met het negatieve wateradvies geven wij invulling aan onze verantwoordelijkheid als regionaal waterbeheerder en houden wij ons aan de nadrukkelijke oproep van het Rijk om strenger op te treden tegen plannen die vanuit het waterbeheer gezien zeer ongewenst zijn.

Gasunie heeft onlangs in een bestuurlijk overleg aangegeven niet overstromingsbestendig te bouwen. Dit is naar onze mening in strijd met het provinciaal omgevingsplan van de provincie Groningen. We hebben de provincie hierop geattendeerd.

In het Nationaal Waterplan is de aanbeveling van de Deltacommissie over nieuwbouwplannen op fysisch ongunstige locaties overgenomen: "De keuze van wel of geen nieuwbouw op fysisch ongunstige locaties moet gebaseerd zijn op een kosten-batenanalyse. Hierin moeten huidige en toekomstige kosten voor alle partijen zijn berekend. De kosten als gevolg van lokale besluiten moeten niet op een andere bestuurslaag of de samenleving als geheel worden afgewenteld, maar gedragen worden door degenen die ervan profiteren" (Ontwerp Nationaal Waterplan, Bijlage 1 p. 245).

Het waterschap accepteert geen verantwoordelijkheid (financieel of anderszins) met betrekking tot risico's of maatregelen die in de toekomst nodig blijken te zijn, als gevolg van de realisatie van de stikstofinstallatie, om te kunnen voldoen aan de veiligheidsnormen.

Gezien het bovenstaande, geeft het waterschap een negatief wateradvies op het ontwerp rijksinpassingsplan "Stikstofbuffer Heiligerlee".

Als u vragen heeft over deze brief kunt u contact met opnemen met Boy de Vries, beleidsmedewerker planvorming, via telefoonnummer (0598) 693409.

Ik ga er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Afdelingshoofd Beleid, Plannen en Projecten

REGELS

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

- a. het plan: het inpassingsplan 'Stikstofbuffer Heiligerlee';
- b. aanduiding: een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels worden gesteld ten aanzien van gebruik en/of bebouwen van deze gronden;
- c. aanduidingsgrens: de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;
- d. bebouwing: één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- e. bestemmingsgrens: de grens van een bestemmingsvlak;
- f. bestemmingsvlak: een geometrisch bepaald vlak met éénzelfde bestemming;
- g. bouwen: het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, als mede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen van een standplaats;
- h. bouwgrens: de grens van een bouwvlak;
- i. bouwperceel: een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;
- j. bouwperceelsgrens: een grens van een bouwperceel;
- k. bouwvlak: een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;
- l. bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct of indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;
- m. dienstwoning: Een woning in of bij een gebouw of op of bij een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar gelet op de bestemming of het toegelaten gebruik van het gebouw of terrein, noodzakelijk is;
- n. gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;
- o. geluidgevoelige gebouwen en terreinen: gebouwen welke gebruikt worden voor bewoning of daartoe bestemd zijn dan wel andere geluidsgevoelige gebouwen en terreinen als bedoeld in de Wet geluidhinder en het Besluit geluidhinder;
- p. inpassingsplan: de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.IPStikstofleiding-0401;

Artikel 2 Wijze van meten

1. Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:
 - a. de dakhelling: langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;
 - b. de goothoogte van een bouwwerk: vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;
 - c. de inhoud van een bouwwerk: tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels en/of het hart van de scheidsmuren en de buitenzijde van daken en dakkapellen;
 - d. de bouwhoogte van een bouwwerk: vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

- e. de oppervlakte van een gebouw: tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;
 - f. de hoogte van een windturbine: vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de turbine.
2. Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen van bouwwerken worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, erkers, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding niet meer dan 1,50 m bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Bedrijf – Stikstofinstallatie

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf-Stikstofinstallatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. een installatie ten behoeve van het onttrekken van stikstof aan de lucht en het verwerken daarvan met bijbehorende gebouwen en bouwwerken;
- b. groenvoorzieningen;
- c. verkeersvoorzieningen;
- d. water.

3.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

- 1. de bouwhoogte van enig bouwwerk mag niet meer dan 10 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van een schoorsteen ten behoeve van het aanzuigen van lucht ten behoeve van de scheidingsinstallatie niet meer dan 28 m mag bedragen;
- 2. van het bestemmingsvlak mag ten hoogste 30% worden bebouwd;
- 3. er zijn geen dienstwoningen toegestaan.

b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:

de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 25 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van terrein- en erfafscheidingen, reclamemasten en bovengrondse leidingen niet meer dan 3 m mag bedragen.

3.3 Specifieke gebruiksregels

- a. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze of tot een doel, strijdig met de gegeven bestemmingen.
- b. Tot een gebruik, strijdig met de gegeven bestemmingen, wordt in ieder geval gerekend het niet voorzien in een passende landschappelijke inpassing van de stikstofinstallatie die aansluit op de bestemming van de gronden in de directe omgeving van die installatie.

Artikel 4 Bedrijf – Stikstofopslag

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf – Stikstofopslag' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. Een ondergrondse opslagvoorziening voor stikstof en bijbehorende gebouwen en bouwwerken;
- b. groenvoorzieningen;
- c. verkeersvoorzieningen;
- d. water.

4.2 Bouwregels

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

1. gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
2. de bouwhoogte van enig bouwwerk mag niet meer dan 4 m bedragen;
3. van het bouwvlak mag niet meer dan 30% worden bebouwd;
4. er zijn geen dienstwoningen toegestaan.

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:

de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 5 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van terrein- en erfafscheidingen, reclamemasten en bovengrondse leidingen niet meer dan 3 m mag bedragen.

Artikel 5 Leiding – Gas

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding – Gas' aangewezen gronden zijn mede bestemd voor de aanleg en de instandhouding van ondergrondse hoge druk transportleidingen ten behoeve van aardgas in het plangebied.

5.2 Voorrangsregels

In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

5.3 Bouwregels

- a. Op of in de in lid 5.1 bedoelde gronden met de bestemming Leiding - Gas, mogen uitsluitend bouwwerken ten dienste van de bestemming worden gebouwd.
- b. De oppervlakte en de bouwhoogte van een bouwwerk mogen niet meer dan respectievelijk 10 m² en 3 meter bedragen.

5.4 Aanlegvergunning

Het is verboden op of in de in lid 5.1 bedoelde gronden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het college van Burgemeester en Wethouders (aanlegvergunning), ter plaatse van de in lid 5.1 bedoelde gronden, de volgende werken niet zijnde bouwwerken, of werkzaamheden uit te voeren:

- a. het aanbrengen van hoogopgaande en/of diepwortelende beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
- b. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgroning of ophoging;

- c. het verrichten van grondroeractiviteiten (bijvoorbeeld het aanbrengen van rioleringen, kabels drainage, leidingen, met uitzondering van hoofdaardgastransportleidingen) anders dan normaal spit- en ploegwerk;
- d. het indrijven van voorwerpen in de bodem;
- e. diepploegen;
- f. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
- g. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
- h. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen;
- i. het plaatsen van onroerende objecten zoals lichtmasten, wegwijzers en ander straatmeubilair.

5.5 Uitzonderingsregels

Het verbod als bedoeld in lid 5.4 is niet van toepassing op werken en/of werkzaamheden die:

- a. verband houden met de aanleg van de gasleidingen, bedoeld in lid 5.1;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan;
- c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

5.6 Toetsingscriterium bij vergunningverlening

De werken en/of werkzaamheden bedoeld in lid 5.4 zijn slechts toelaatbaar indien er voor zover dit niet strijdig is met de belangen van de aardgasleidingen.

5.7 Adviesprocedure

Alvorens omtrent het verlenen van een aanlegvergunning (lid 5.4) te beslissen, wint het College van Burgemeester en Wethouders tijdig schriftelijk advies in bij de leidingbeheerder omtrent de vraag of door de voorgenomen werken of werkzaamheden de belangen in verband met de leidingen niet onevenredig worden geschaad en welke voorwaarden dienen te worden gesteld ter voorkoming van eventuele schade.

Artikel 6 Leiding – Stikstof

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Leiding - Stikstof" aangewezen gronden zijn mede bestemd voor de aanleg en de instandhouding van ondergrondse hoge druk transportleidingen ten behoeve van stikstof in het plangebied.

6.2 Voorrangsregels

In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de regels van dit artikel vóór de bepalingen die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn.

6.3 Bouwregels

- a. Op of in de in lid 6.1 bedoelde gronden met de bestemming Leiding - Stikstof, mogen uitsluitend bouwwerken ten dienste van de bestemming worden gebouwd.
- b. De oppervlakte en de bouwhoogte van een bouwwerk mogen niet meer dan respectievelijk 10 m² en 3 meter bedragen.

6.4 Aanlegvergunning

Het is verboden op of in de in lid 6.1 bedoelde gronden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het college van Burgemeester en Wethouders (aanlegvergunning), ter plaatse van de in lid 6.1 bedoelde gronden, de volgende werken niet zijnde bouwwerken, of werkzaamheden uit te voeren:

- a. het aanbrengen van hoogopgaande en/of diepwortelende beplanting, waaronder bijvoorbeeld rietbeplanting;
- b. het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgroning of ophoging;
- c. het verrichten van grondroeractiviteiten (bijvoorbeeld het aanbrengen van rioleringen, kabels drainage, leidingen, met uitzondering van stikstofleidingen) anders dan normaal spit- en ploegwerk;
- d. het indrijven van voorwerpen in de bodem;
- e. diepploegen;
- f. het aanbrengen van gesloten verhardingen;
- g. het permanent opslaan van goederen waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen;
- h. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen;
- i. het plaatsen van onroerende objecten zoals lichtmasten, wegwijzers en ander straatmeubilair.

6.5 Uitzonderingsregels

Het verbod als bedoeld in lid 6.4 is niet van toepassing op werken en/of werkzaamheden die:

- a. verband houden met de aanleg van de stikstofleidingen, bedoeld in lid 6.1;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan;
- c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

6.6 Toetsingscriterium bij vergunningverlening

De werken en/of werkzaamheden bedoeld in lid 6.4 zijn slechts toelaatbaar indien er voor zover dit niet strijdig is met de belangen van de stikstofleiding.

6.7 Adviesprocedure

Alvorens omtrent het verlenen van een aanlegvergunning (lid 6.4) te beslissen, wint het College van Burgemeester en Wethouders tijdig schriftelijk advies in bij de leidingbeheerder omtrent de vraag of door de voorgenomen werken of werkzaamheden de belangen in verband met de leidingen niet onevenredig worden geschaad en welke voorwaarden dienen te worden gesteld ter voorkoming van eventuele schade.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregeling

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene aanduidingsregels

8.1 geluidzone-industrie

Ter plaatse van de aanduiding 'Geluidzone – Industrie' zijn geluidgevoelige functies niet toegestaan.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 9 Overgangsrecht

9.1 Overgangsrecht bouwwerken

- a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een bouwvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
 1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
 2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de bouwvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
- b. Eenmalig kan ontheffing worden verleend van het bepaalde in sub a voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
- c. Het bepaalde in sub a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

9.2 Overgangsrecht gebruik

- a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
- b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in sub a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dan plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
- c. Indien het gebruik, bedoeld in sub a, na de inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
- d. Het bepaalde in sub a is niet van toepassing op gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

Artikel 10 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: 'Regels van het Inpassingsplan –Stikstofbuffer Heiligerlee'.

Aldus vastgesteld door de Minister van Economische Zaken en de Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer bij besluit van 17 februari 2010.